

Bu proje Avrupa Birliği
tarafından finanse edilmektedir

NEET Kadınların İhtiyaç Analizi

Bu rapor, Avrupa Birliği'nin mali desteği ile UN Women tarafından yürütülen "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği için Güçlü Sivil Alan" projesi çerçevesinde hazırlanıp sunulmuştur. İçeriğinde UN Women, Birleşmiş Milletler ve bağlı kuruluşlarının görüşleri ya da Avrupa Birliği'nin resmi tutumunun yansıtılması şart değildir. Bu rapor, araştırma bulgularının sunulması dışında başka bir amaca hizmet etmez ve İNGEV'in kurumsal tercihlerini veya görüşlerini yansıtmaz. İNGEV, burada yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasından sorumlu tutulamaz.

İçindekiler

GİRİŞ.....	4
ARAŞTIRMANIN AMACI.....	5
ARAŞTIRMA SINIRLAMALARI.....	6
LİTERATÜR TARAMASI.....	7
İHTİYAÇLAR.....	10
EN İYİ UYGULAMALAR.....	12
ARAŞTIRMA BULGULARI.....	14
ÖRNEKLEM PROFİLİ.....	14
İŞGÜCÜ PİYASASI DURUMU.....	18
İŞ DENEYİMİ.....	19
İŞ ARAMA.....	21
TALEPLER VE İHTİYAÇLAR.....	24
KAMU HİZMETLERİ BİLGİSİ.....	30
KURUMLARA VE BİREYLERE GÜVEN.....	31
İNTERNET ERIŞİMİ VE KULLANIMI.....	33
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	35
EK 1- DEPREM SONRASI: HIZLI İHTİYAÇ ANALİZİ.....	39
GİRİŞ.....	39
KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNİN ETKİSİ.....	39
KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ SONRASI YAŞAM KOŞULLARI VE BAKIM YÜKÜ.....	40
KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ SONRASI KADINLARIN İHTİYAÇLARI.....	40
GEÇİM KAYNAKLARI VE EĞİTİM İHTİYAÇLARI.....	41
ÖNERİLER.....	43
EK 2 – ANKET FORMU.....	46
EK 3 – HIZLI DEĞERLENDİRME ANKET FORMU.....	66

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 Menşe ülke/şehir (katılımcı sayısı).....	14
Tablo 2 Yaş grubu/ şehir (katılımcı sayısı).....	14
Tablo 3 Eğitim düzeyleri/menşe ülke (%).....	15
Tablo 4 Eğitim düzeyi/şehir (%).....	15
Tablo 5 Eğitim düzeyi/yaş grubu (%).....	15
Tablo 6 Medeni hal/menşe ülke (%).....	16
Tablo 7 Medeni hal/şehir (%).....	16
Tablo 8 Medeni hal/yaş (%).....	16
Tablo 9 Çocuk bakım sorumluluğu ve çocuk sayısı/menşe ülke.....	16
Tablo 10 Çocuk bakım sorumluluğu ve çocuk sayısı/şehir.....	17
Tablo 11 Hane toplam geliri (aylık)/menşe ülke (%).....	17
Tablo 12 Hane toplam geliri (aylık)/şehir (%).....	17
Tablo 13 Kendilerine ait gelire sahip olma/menşe ülke (%).....	18
Tablo 14 Mevcut iş gücü piyasası durumu/menşe ülke (%).....	18
Tablo 15 Mevcut iş gücü piyasası durumu/şehir (%).....	18
Tablo 16 Mevcut iş gücü piyasası durumu/yaş (%).....	18
Tablo 17 Mevcut iş gücü piyasası durumu/eğitim düzeyi (%).....	19
Tablo 18 Mevcut iş gücü piyasası durumu/medeni durum (%).....	19
Tablo 19 İşe devam etmeme nedenleri/şehir (%) (ilk 3 neden vurgulanmıştır).....	20
Tablo 20 İşe devam etmeme nedenleri/eğitim düzeyi (%) (ilk 3 neden vurgulanmıştır).....	21
Tablo 21 İş aramada kullanılan yöntemler/ev sahibi veya Suriyeli topluluk (%).....	21
Tablo 22 İş aramada kullanılan yöntemler/şehir (%).....	22
Tablo 23 İş aramada kullanılan yöntemler/eğitim düzeyi (%).....	22
Tablo 24 İş aramada kullanılan yöntemler/yaş grubu (%).....	23
Tablo 25 İş arama becerileri/menşe ülke (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi).....	23
Tablo 26 İş arama becerileri/şehir (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi).....	23
Tablo 27 İşte en önemli özellikler/menşe ülke (%) (ilk 3 yanıt vurgulanmıştır).....	24
Tablo 28 İşte en önemli özellikler/şehir (%) (ilk 3 yanıt vurgulanmıştır).....	24
Tablo 29 İşte en önemli özellikler/yaş grubu (%) (ilk 3 yanıt vurgulanmıştır).....	25
Tablo 30 En çok tercih edilen 10 sektör/menşe ülke (%).....	25
Tablo 31 En çok tercih edilen 10 sektör (%).....	26
Tablo 32 İstihdam olasılığını artırmak için ihtiyaç duyulan destek türleri/menşe ülke (%) (ilk 3 yanıt vurgulanmıştır).....	26
Tablo 33 İstihdam olasılığını artırmak için ihtiyaç duyulan destek türleri/şehir (%) (ilk 3 yanıt vurgulanmıştır).....	27
Tablo 34 Destegın alınacağı yer bilgisi/menşe ülke (%).....	27
Tablo 35 Destegın alınacağı yer bilgisi/şehir (%).....	28
Tablo 36 Mesleki eğitim talebi/menşe ülke (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi).....	28
Tablo 37 Mesleki eğitim talebi/şehir (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi).....	29
Tablo 38 Tercih edilen sektörel eğitimler/menşe ülke (%) (ilk 3 tercih vurgulanmıştır).....	30
Tablo 39 Tercih edilen sektörel eğitimler/şehir (%) (ilk 3 tercih vurgulanmıştır).....	30
Tablo 40 Kamu hizmetlerine ilişkin farkındalık/menşe ülke (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi).....	31
Tablo 41 Kamu hizmetlerine ilişkin farkındalık/şehir (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi).....	31
Tablo 42 Kurumlara ve hizmetlere güven düzeyi/menşe ülke (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi).....	31
Tablo 43 Kurumlara ve hizmetlere güven düzeyi/menşe ülke (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi).....	32
Tablo 44 Kurumlara ve hizmetlere güven düzeyi/şehir (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi).....	32
Tablo 45 Kişiler arası güven düzeyi/menşe ülke (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi).....	32
Tablo 46 Kişiler arası güven düzeyi/şehir (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi).....	33
Tablo 47 Elektronik cihazlara ve internet erişimine sahip olma/menşe ülke ("Evet" yanıtlarının yüzdesi)....	33
Tablo 48 Elektronik cihazlara ve internet erişimine sahip olma/şehir ("Evet" yanıtlarının yüzdesi).....	34

GİRİŞ

NEETWomen kavramı, “Öğretimde, istihdamda veya Eğitimde olmayan” genç kadınları (15-29 yaş) ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu kategori, genç nüfusun istihdam, öğretim ve diğer eğitim şekillerinin dışında tutulduğu durumları vurgulamak için kullanılmaktadır. NEET’ler, sosyal istikrarsızlık, artan suç, ekonomik maliyetler, sosyal maliyetler, sosyal izolasyon ve uyum zorlukları gibi çeşitli sorun alanlarında yüksek riskli grup olarak görülmektedir. Bu nedenle, gençlerin okuldan işe geçişi uluslararası arenadaki en önemli politika önceliklerinden biridir. Türkiye, OECD ülkeleri arasında kadınlar açısından en yüksek NEET oranlarından birine sahiptir, ki bu da önemli sayıda genç kadının eğitim ve istihdam fırsatlarının dışında bırakılması ile karşı karşıya olduğunu göstermektedir.

NEET kadınların ihtiyaçlarının anlaşılması ve karşılaştıkları engellerin giderilmesi, iş gücüne başarılı bir şekilde entegre olmaları açısından büyük önem taşımaktadır. TÜİK’in Hanehalkı İşgücü Araştırmasına göre, Şubat 2022 itibarıyla Türkiye’de genel nüfus (15+ yaş) içinde işsizlik oranı %10,7 iken, bu oran erkeklerde %9,3, kadınlarda ise %13,4’tür. Gençlerde (15-24 yaş) işsizlik oranı %20,7 ile oldukça yüksek olup kadınlar ile erkekler arasında önemli bir cinsiyet farklılığı bulunmaktadır (kadınlarda %26,5 iken, erkeklerde %17,7). Hem nüfus genelinde hem de gençler arasında işsizlik açısından büyük bir cinsiyet ayrımı bulunmaktadır. Yine de cinsiyet farkının işsizlikte yüzde 4,1 iken gençlerin işsizliğinde 8,8’e yükseldiği dikkat çekmektedir. Bu önemli eşitsizlikler, özellikle istihdama katılmak isteyen genç kadınlar için eğitim, danışmanlık ve mentorluk gibi alanlarda yardım ihtiyacını vurgulamaktadır. Gençler söz konusu olduğunda, TÜİK verilerine göre, 2021 yılında Türkiye’de eğitimde ve istihdamda olmayan gençlerin oranı %24,7’dir. Cinsiyet açısından bakıldığında, bu oran 2021 yılında kadınlar için %32,4 iken erkekler için %17,5’tir. Dolayısıyla, Türkiye’de genç bir kadının NEET olma olasılığı genç bir erkeğe göre yaklaşık iki kat daha fazladır. 2021 yılında ise gençler için işsizlik oranı %22,6 iken; erkekler için %19,4 ve kadınlar için %28,7 olarak gerçekleşmiştir.

TÜİK raporuna göre, erkek ve kadınların eğitim düzeyleri yükseldikçe iş gücüne katılım oranları da artmaktadır. Ancak, kadınlar ve erkekler benzer eğitim düzeylerine sahip olmalarına rağmen, kadınların iş gücüne katılım oranı erkeklerin yarısından daha azdır (%72’ye karşılık %34,4). İstihdam söz konusu olduğunda kadınlar aynı dezavantajlı konuma sahiptir. Erkek ve kadınların istihdam oranları karşılaştırıldığında, tüm eğitim düzeylerinde önemli bir eşitsizlik olduğu görülmektedir. Sadece yüksek eğitim almış kadınların istihdam oranı, yaklaşık 19 puanlık bir fark olmasına rağmen yine de erkeklerin oranına nispeten yakındır (%77’ye karşı %58,3).

Kadınların iş gücüne katılımının düşük olmasının başlıca nedenleri arasında geleneksel önyargılar, iş ve aile rollerini dengelemenin zorluğu, eğitim fırsatlarına erişimde eşitliğin olmaması, göçün etkileri, düşük ücret ve çocuk sayısının fazlalığı yer almaktadır. Kadınların çalışırken yaşadıkları sorunlar da genç kadınların iş gücüne katılımı önünde bir engel teşkil etmektedir. Kadınların iş yerinde psikolojik ve fiziksel şiddete maruz kalmaları, iş ve aile yaşamını bağdaştırmakta zorlanmaları, cinsiyet ayrımcılığı ile karşılaşmaları bu sorunlar arasında yer almaktadır. İstihdamda toplumsal cinsiyet eşitliğinin olmaması kadınların iş gücüne katılımını da zorlaştırmaktadır. Toplumun önyargılarının yanı sıra, kadınların eğitime ve insana yakışır çalışma koşullarına erişimde yaşadıkları sorunların da kadınların iş gücünün dışında bırakılmasında payı bulunmaktadır. İşyerinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin teşviki çeşitli politika ve uygulamaların hayata geçirilmesini gerektirmektedir. Bunlar arasında eşit ücret sağlanması, işe alımlarda önyargıların ortadan kaldırılması, esnek çalışma düzenlemeleri sunulması ve ayrımcılık ve taciz karşıtı politikaların uygulanması yer almaktadır. Ayrıca, iş gücü verilerinin düzenli olarak toplanması ve analiz edilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda eğitim oturumları düzenlenmesi ve bir farkındalık kültürünün geliştirilmesi de önemlidir. Kuruluşlar da bu çalışmaları birleştirerek herkes için daha kapsayıcı ve eşit bir iş yeri yaratabilir.

NEET kadınların ihtiyaçlarını anlamak, bu engelleri ortadan kaldıracak hedefli müdahalelerin ve politikaların tasarlanması için gereklidir. Politika yapıcılar, kuruluşlar ve paydaşlar Türkiye’deki NEET kadınların karşılaştığı eşsiz zorlukların farkına vararak, kadınları güçlendirmek ve iş gücüne geçişlerini desteklemek için stratejiler geliştirebilir. Bunlar, eğitim programları, mesleki rehberlik ve mentorluk fırsatları sağlamak, çocuk bakımı desteği ve iş-yaşam dengesini teşvik eden girişimler olabilir.

NEET kadınların ihtiyaçlarının karşılanması, yalnızca bireysel refahları ve ekonomik bağımsızlıkları için değil, aynı zamanda Türkiye’nin genel sosyoekonomik kalkınması için de önemlidir. NEET kadınların potansiyelini ortaya çıkarmak ve bu kadınları iş gücüne entegre etmek, ekonomik büyümeye katkıda bulunacak, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini azalt-

cak ve sosyal içermeyi artıracaktır. NEET kadınların isteklerini ve yeteneklerini destekleyen, eğitim ve istihdam fırsatlarına eşit erişimlerini sağlayan ve iş gücüne başarılı bir şekilde geçiş yapmaları için gerekli kaynakları ve desteği sağlayan elverişli bir ortam yaratmak çok önemlidir.

Özetle, Türkiye’deki NEET kadınların durumunu anlamak ve iş hayatına başlamak veya geri dönmek için ihtiyaçlarını karşılamının önemini kabul etmek, toplumsal cinsiyet eşitliğini, ekonomik kalkınmayı ve sosyal içermeyi teşvik etmek için çok önemlidir. Türkiye, engelleri ortadan kaldırarak, destek sağlayarak ve hedefe yönelik müdahaleler tasarlayarak NEET kadınları güçlendirebilir ve yeteneklerini ve potansiyellerini kullanabilir ve bunun sonucunda daha eşitlikçi ve müreffeh bir topluma katkıda bulunabilir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

İNCEV, UN Women Türkiye Ofisi tarafından yürütülen ve Avrupa Birliği tarafından finanse edilen “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği için Güçlü Sivil Alan Projesi” kapsamında desteklenen AccomplISHED: “Güneydoğu Bölgesindeki NEET Kadınların Ekonomik Güçlendirme, İşgücü Piyasasına Erişim ve Yerel Ortaklıkların Geliştirilmesi Yoluyla Desteklenmesi” adlı bir program geliştirmiştir. Girişim, özellikle Şanlıurfa, Gaziantep ve Mardin olmak üzere üç şehre dikkat çekerek Güneydoğu bölgesinde 18-29 yaş arası ekonomik olarak aktif olmayan genç kadınları güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu şehirlerin seçilmesinde, güçlendirici müdahalelerin Batı şehirlerinde daha yoğun olma eğiliminde olması nedeniyle yetersiz hizmet alma durumları temel alınmıştır. Buna ek olarak, bölgede daha yüksek bir nüfus artış hızı söz konusudur. Ayrıca, bölgedeki yerel devlet kurumları, STK’lar ve kadın girişimleri, projenin temel amaçlarından biri olan bölgenin kendine özgü ihtiyaçlarına göre özelleştirilmiş destek alma konusunda sınırlı imkanlara sahiptir.

“NEET Kadınların İhtiyaç Analizi” araştırması, NEET (Öğretimde, İstihdamda veya Eğitimde olmayan) kadınların iş fırsatlarına erişimde karşılaştıkları zorluklara dikkat çekerek, gerekli beceri tazeleme, eğitim ve mentorluk desteğini belirleyerek, mevcut hizmetlere ilişkin farkındalık düzeyini değerlendirerek ve belediye ve yerel yönetim hizmetlerinden ne ölçüde yararlandığını tespit ederek kapsamlı bir ihtiyaç analizi yapmayı amaçlamaktadır. Bu araştırmanın bulguları, hedeflenen eğitim programlarının tasarlanmasında önemli bir rol oynayacak ve paydaşlar ve belediyelerle etkili iletişimi kolaylaştıracaktır.

Bu araştırmanın temel amacı, NEET kadınlara dikkat çeken kapsamlı bir ihtiyaç analizi yapmaktır. NEET kadınlar kategorisi, mevcut durumda herhangi bir istihdam, öğretim veya eğitim ile istihdam etmeyen kadınları ifade etmektedir. Bu araştırmada, iş fırsatlarına erişmeye çalışırken karşılaştıkları zorluklar incelenerek NEET kadınların karşılaştığı belirli engellere ve kısıtlamalara ışık tutulması amaçlanmaktadır.

Ayrıca araştırmada, NEET kadınların istihdam edilebilirliklerini artırmak ve uygun işlere erişimlerinin önündeki engelleri aşmak için ihtiyaç duydukları beceri tazeleme, eğitim ve mentorluk desteği belirlenecektir. Yeni beceriler edinme, uygun eğitim alma ve mentorluk programlarına erişim açısından özel ihtiyaçlarının anlaşılması, politika yapıcıların ve paydaşların bu eksiklikleri etkili bir şekilde ele almak için hedefli müdahaleler geliştirmesini sağlayacaktır.

Ayrıca bu araştırmada, NEET kadınların kendilerine sunulan hizmet ve kaynaklara ilişkin farkındalık düzeyinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırma; mesleki eğitim programları, istihdam merkezleri ve danışmanlık hizmetleri gibi mevcut destek sistemleri hakkındaki bilgi ve bunlara aşinalık durumlarını anlayarak, farkındalık eksikliğinin bu hizmetlere sınırlı katılımlarına yol açıp açmadığını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu bilgi, NEET kadınlarının ellerindeki çeşitli hizmetlerden haberdar olmalarını sağlayarak daha sonra sosyal yardım girişimlerini iyileştirmek ve farkındalık açığını kapatmak için kullanılabilir.

Son olarak, çalışmada NEET kadınların belediye ve yerel yönetim hizmetlerinden ne ölçüde faydalandığı araştırılacaktır. İşe yerleştirme girişimleri, sosyal yardım programları veya toplumsal kalkınma projeleri gibi bu hizmetlere katılımlarını inceleyerek, araştırmada NEET kadınlar için bu kaynakların etkinliğinin ve erişilebilirliğinin ölçülmesi amaçlanmaktadır. Kullanım modellerinin anlaşılması, hizmetlerin sunumundaki engellerin veya boşlukların tespit edilmesine ve iyileştirmelere yönelik tavsiyelerin formüle edilmesine yardımcı olacaktır.

ARAŞTIRMANIN SINIRLAMALARI

Araştırma çalışması, Gaziantep, Şanlıurfa ve Mardin olmak üzere Türkiye'deki üç il üzerine odaklanmaktadır. Saha çalışması öncesinde, İNGEV tarafından UN Women ile iş birliği içinde veri toplama araçları geliştirilmiştir. Ardından, 23 Ocak'ta telefon görüşmelerini gerçekleştirecek olan anketörler Cinsel Sömürü ve İstismarın Önlenmesi (PSEA) ve Hassas Gruplarla Çalışma eğitimleri de dahil olmak üzere gerekli eğitimleri almıştır. Saha çalışması resmi olarak 27 Ocak 2023 tarihinde başlamıştır. Ancak, araştırma faaliyetlerinde önemli aksamalara neden olmuş 6 Şubat'ta meydana gelen yıkıcı Kahramanmaraş depremleri nedeniyle veri toplama süreci durdurulmak zorunda kalmıştır. Araştırmada 800 NEET kadınla görüşme yapılması hedeflenmiştir. Ancak araştırma durdurulduğunda, üç ildeki NEET kadınlarla sadece 372 görüşme tamamlanmış durumdadır. UN Women ile yapılan bir dizi değerlendirme toplantısının ardından, saha çalışmasına devam edilmemesi kararı alınmıştır. Dolayısıyla bu araştırma raporu, Gaziantep, Şanlıurfa ve Mardin illerinden toplam 277 yerli kadın ve 95 Suriyeli kadınla yapılan görüşmelerden elde edilen bulguları sunmaktadır.

Araştırmanın saha çalışmasının yarıda kesilmesi, araştırmanın kapsamını ve belirli alt grupları daha derinlemesine inceleme kabiliyetini önemli ölçüde

Araştırma bulguları, NEET kadınların özel ihtiyaçlarına göre hedeflenmiş eğitim programlarının tasarlanmasında etkili olacaktır. Araştırmanın sonuçları, ilgili paydaşlar ve belediyelerle etkili iletişim kurulmasını da kolaylaştıracaktır. Politika yapıcılar ve kuruluşlar, ihtiyaç analizinden elde edilen içgörülerini paylaşarak NEET kadınların karşılaştığı zorlukları ortadan kaldırmak için stratejiler geliştirmek ve uygun destek hizmetlerinin sunulmasını sağlamak için yerel makamlarla iş birliği yapabilir.

etkileyerek, hedeflenen örneklem büyüklüğü olan 800 görüşmeye ulaşılamamasına yol açmıştır. Sonuç olarak, amaçlanan örneklemden toplanan veriler, önceden belirlenmiş incelemelerdeki yetersiz katılımcı sayısı nedeniyle kapsamlı bir analiz sağlamak kapasitesi açısından sınırlıdır. Daha basit bir ifadeyle, araştırma, ev sahibi topluluk ile Suriyeli topluluk arasındaki ve il düzeyinde 18-24 ve 25-29 yaş grupları arasındaki farklılıkları kapsamlı bir şekilde incelemek ve karşılaştırmak için uygun bir örneklem büyüklüğünden yoksundur.

Ancak, eldeki veriler, her üç ilde de ev sahibi topluluk ve Suriyeli topluluk ile 18-24 ve 25-29 yaş aralığındaki kadınların farklı ihtiyaç ve deneyimlerine ışık tutacak değerli bilgiler sağlamaktadır.

Ayrıca, Kahramanmaraş depremlerinin ardından, deprem sonrası durumları değerlendirmek ve daha önce görüşülen 372 kadının ihtiyaçlarını anlamak için çaba gösterilmiştir. Bu kadınlardan 100'ü ile başarılı bir şekilde iletişime geçilmiş ve telefonla görüşülmüştür. Kadınların müsait olmaması, cevapsız çağrılar, aktif olmayan telefon hatları veya takip görüşmelerine katılma konusundaki isteksizlikler de dahil olmak üzere çeşitli nedenler geriye kalan 272 kadınla görüşme yapılmasına engel teşkil etmiştir.

LİTERATÜR TARAMASI

GENÇ KADIN NEET'ler: RİSK FAKTÖRLERİ, İHTİYAÇLAR, EN İYİ UYGULAMALAR

Doç. Dr. Feyda Sayan-Cengiz¹

Öğretimde, istihdamda ve eğitimde olmayan bireyleri ifade eden NEET kavramı, işsizlik kavramından daha spesifik olarak hassas gençlerin durumunu açıklamak için yerleşik bir kavram haline gelmiştir (Erdoğan ve diğerleri, 2017). NEET grupları genellikle “okulu erken bırakanlar, işsizler veya cesareti kırılmış gençlerin yanı sıra çeşitli nedenlerle (aile bakıcıları, hasta veya engelli) iş gücünün dışında kalanlar” gibi hassas gençleri içermektedir (Bardak ve diğerleri, 2015:6). Dolayısıyla NEET tanımı, sadece işsiz bireyleri değil, aynı zamanda iş gücü piyasası dışında kalan bireyleri de kapsamakta olup öğretim veya eğitim nedeniyle iş gücü dışında kalan bireyleri kapsam dışında bırakmaktadır. Böylece, beşeri sermayelerinin gelişimine yatırım yapma sürecinde olmayan hassas gençlere dikkat çekmektedir (Benotsmane & Stoeffler, 2022). Ayrıca bu kavram, yaş ve cinsiyete bağlı olarak istihdam, eğitim ve yetiştirme dışında kalma modellerini özellikle vurgulamaktadır (Benotsmane & Stoeffler, 2022).

NEET tanımı heterojen bir nüfusu içerdiğinden, literatürde NEET'ler için çeşitli kategoriler önerilmiştir. Bardak ve diğerlerinin (2015) Avrupa Eğitim Vakfı (ETF) ortak ülkelerine ilişkin raporunda önerilen bu kategorilerden biri, NEET'leri “aktif” ve “inaktif” gençler olarak ikiye ayırmaktadır. Aktif NEET'ler, işsiz olan ve yakın zamanda eğitim veya öğretime kaydolmamış ancak iş arayanları kapsamaktadır. İnaktif NEET'ler ise iş bulma umudunu yitirmiş, cesareti kırılmış bireyleri, ailevi görevleri olan ve bu nedenle iş gücünün dışında kalanları, hasta ve engelli gençleri ve seyahat, sanatsal uğraşlar vb. diğer yaşam olanaklarını araştırarak gönüllü NEET'leri kapsamaktadır (Bardak ve diğerleri, 2015:10). Eurofound (2016) raporu, bu kategorilerin önemi-

ni kabul etmekle birlikte, “aktif” ve “inaktif” kategorileri içinde daha fazla bölünme önermektedir: Buna göre, yeniden giriş yapanlar, kısa süreli işsizler ve uzun süreli işsizler gibi aktif NEET olmanın farklı dereceleri bulunmaktadır (Eurofound, 2016: 32). Uzun süreli işsizler hala iş arıyor olsalar bile, onların istihdam ile ilişkisini kesme ve inaktif NEET'lere dönüşme riskinin yüksek olduğu önemle belirtilmektedir. Eurofound'un (2016) yedi bölümden oluşan kategorizasyonundaki diğer kategoriler arasında hastalık veya engellilik, ailevi sorumluluklar nedeniyle cesareti kırılmış işçiler ile “diğer inaktifler” kategorisi yer almaktadır; bu kategori istihdam ile ilişkin kesen ve en dezavantajlı olanlardan en ayrıcalıklı olanlara kadar çeşitli bireyleri içerebilmektedir.

Araştırmacılar, yaygın olarak farklı yaş tanımları ve kavram ölçümleri konusunda küresel bir fikir birliği olmadığını belirtmektedir (Erdoğan ve diğerleri, 2017; Lüküslü & Çelik, 2022). Bununla birlikte, genç kadınların NEET kategorisinde yer alma ihtimalinin genç erkeklerle göre çok daha yüksek olduğu genel olarak ifade edilen bir gerçektir. Bu nedenle araştırmacılar, NEET çalışmalarının toplumsal cinsiyet perspektifine ihtiyaç duyduğunu vurgulamaktadır (Lüküslü & Çelik, 2022). 2020 yılında AB'deki 15-29 yaş grubundaki genç kadın NEET'lerin %15,4'lik oranı, genç erkeklerin %12,1'lik oranından daha yüksektir². AB'deki genç NEET'lere ilişkin daha güncel Eurostat verileri, 2022 yılında 18-24 yaş grubundaki NEET'lerin %19,4 olduğunu, bu oranın kadınlarda %22,8, erkeklerde ise %16,3 olduğunu göstermektedir³. OECD ülkelerinde ise 15-29 yaş grubundaki genç NEET'lerin oranı ise 2021 verilerine göre erkeklerde %12,8, kadınlarda ise %16,5'tir.⁴

1)Dr. Feyda Sayan-Cengiz, Siyaset Bilimi alanındaki doktora derecesin 2014 yılında Bilkent Üniversitesinden yüksek akademik başarıyla almıştır. Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümünden lisans, İstanbul Bilgi Üniversitesi Avrupa Çalışmaları Bölümünden yüksek lisans derecesi almıştır. Dr. Sayan-Cengiz ayrıca 2009-2010 yılları arasında Columbia Üniversitesi Antropoloji Bölümünde Misafir Araştırmacı olarak araştırmalar yürütmüştür. Türkiye'nin neo-muhafazakâr ve neoliberal toplumsal cinsiyet iklimi, güvencesiz çalışma ile ilişkili olarak başörtüsü sorunu, dolayimli İslami tüketicilik ve Batı Avrupa'daki radikal sağ popülist siyasi partilerin toplumsal cinsiyet politikaları ve söylemleri gibi konuları kapsayan çok sayıda makale ve kitap bölümü yazmıştır. Dr. Sayan-Cengiz 2016 yılında “Beyond Headscarf Culture in Türkiye's Retail Sector” başlıklı kitabını Palgrave Macmillan aracılığıyla yayımlamıştır.

2) <https://www.eurofound.europa.eu/topic/neets> (Erişim 7 Mayıs 2023)

3) https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDAT_LFSE_23_custom_6081754/default/bar?lang=en (Erişim 7 Mayıs 2023)

4) <https://data.oecd.org/youthinac/youth-not-in-employment-education-or-training-neet.htm> (Erişim 7 Mayıs 2023)

Sadece genç kadın NEET'lerin oranının değil, aynı zamanda Türkiye'deki genç NEET'ler arasındaki cinsiyet farkının da hem AB hem de OECD ülkeleri ile karşılaştırıldığında çok daha yüksek olduğunu vurgulamak önemlidir. Türkiye, Meksika ve Kolombiya ile birlikte NEET oranlarında en büyük cinsiyet farkına sahip OECD ülkeleri arasında yer almaktadır. 2021 verileri, Türkiye'de 15-29 yaş grubundaki NEET oranının %28,7 (14,5 olan OECD ortalamasından çok daha yüksek), kadınlarda %39,5 ve erkeklerde %18,4 olduğunu göstermektedir⁵. Ayrıca, 15-19 yaş grubunda da erkeklerde %12,7 ve kadınlarda %20,6 ile farkın yüksek olduğunu, bunun da erkeklerde %8,5 ve kadınlarda %8,4 ile OECD ortalamasında bu yaş grubunda neredeyse hiç olmayan cinsiyet farkıyla tezat oluşturduğunu belirtmeliyiz. 18-29 yaş grubunda, 2020 yılında Türkiye için NEET oranı toplamda %37,4, erkeklerde %24,4 ve kadınlarda %50,5 olarak rapor edilmiştir (UNDP Türkiye, 2022).

Yukarıda sunulan veriler, genç NEET oranlarındaki yüksek cinsiyet farkı açısından Türkiye'nin eşsiz bir konuma sahip olduğunu göstermektedir. Bu durum, ilk olarak genç kadınları NEET kategorisinde tutan engellerin neler olduğu; ikinci olarak da genç kadınların iş gücüne nasıl entegre edilebileceği sorularını akla getirmektedir.

Düşük eğitim düzeyleri, düşük gelirli bir aileden gelme, engellilik, göç⁶, kırsal bir bölgede yaşama ve aile sorumluluklarıyla ilgili sorunlar gibi NEET olma olasılığını artıran bir dizi risk faktörü tekrar tekrar belirtilmiştir (Eurofound, 2012). NEET olmanın nedenleri araştırmacılar tarafından küresel ölçekte kapsamlı bir şekilde incelenmiş olup genç kadınların NEET oranlarının yüksek olmasının en önemli nedenlerinden birinin toplumsal cinsiyet rolleri ve aile bakımı ile ilgili olduğu savunulmaktadır (Erdoğan ve diğerleri, 2017; Furlong, 2007). Eurofound raporu ayrıca "aile sorumlulukları nedeniyle NEET olan kategorinin neredeyse tamamen genç kadınlardan oluştuğunu" belirtmektedir (2016:3). Araştırmacılar, bu nedenle iş gücü piyasasının talepleri ile kadınların aile sorumluluklarını uzlaştırmalarına yardımcı olacak ve böylece onları istihdam fırsatlarını takip etmeye teşvik edecek, özellikle çocuk bakımıyla ilgili sosyal hizmetlerin önemini vurgulamaktadır (Maguire, 2018; Contini ve diğerleri, 2019).

Bu sav, Türkiye'deki genç kadın NEET'ler ve özellikle de evli kadınlar üzerine yapılan önceki araştırmalarla güçlü bir şekilde desteklenmektedir (Tok-söz, 2008; Susanlı, 2016; Lüküslü & Çelik, 2022; Benotsmane & Stoeffler, 2022). Lüküslü ve Çelik (2022:206), Türkiye'deki erken evliliklerin toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ve ataerkil değerleri pekiştirdiğine ve dolayısıyla genç kadınları NEET kategorisinde tutan bir faktör olarak ortaya çıktığına işaret etmektedir. Benotsmane & Stouffer'ın (2022) araştırması, Türkiye'deki genç kadınların anne olduktan sonra iş gücü piyasasına girmekten ve eğitim ve öğretim fırsatlarını değerlendirmeye çalışmaktan vazgeçirildiğini de göstermektedir. Devlet destekli çocuk bakım hizmetlerinin yetersizliği ve geniş ailelerden gelen çocuk bakım desteğinin azalması, kadınları NEET kategorisine itmektedir. Bu faktör, düşük eğitim almış kadınların çoğunlukla kayıt dışı sektörde ve/veya düşük ücretli, iyi ücret ödemesi yapmayan veya sosyal güvenlik primlerinin ödenmesine adil bir şekilde katkıda bulunmayan, ilerleme vadetmeyen özel sektör işlerinde istihdam edildiği gerçeğiyle daha da güçlenmektedir (Lüküslü & Çelik, 2022; Benotsmane & Stoeffler, 2022). Türkiye'de çocuk bakımı kadınların görevi olarak görüldüğünden, özellikle geniş ailelerinden çocuk bakımı desteği almamaları halinde, düşük ücretler küçük çocuklu kadınların istihdam edilmesini zorlaştırmaktadır. Kayıt dışı sektör işleri ve düşük ücretli işler de zorlu çalışma saatlerine ve ağır çalışma koşullarına sahip olma eğilimindedir, bu da iş gücü piyasasına katılımı daha da az arzu edilir hale getirmektedir.

Okulu erken bırakma ile yüksek genç NEET oranı olumlu bir ilişki içindedir (Eurofound 2012; Bardak ve diğerleri, 2015; Erdoğan ve diğerleri, 2017). Eurofound bulgularına göre, "düşük eğitim düzeylerine sahip olanların NEET olma olasılığı, yükseköğrenim görmüş olanlar ile karşılaştırıldığında üç kat, ortaöğrenim görmüş olanlar ile karşılaştırıldığında ise iki kat daha fazladır" (2012:56). Ancak bu risk faktörü de oldukça cinsiyetçidir. Bynner ve Parsons'ın (2002) araştırması, Birleşik Krallık'ta erkek NEET'lerin eğitimlerini yarıda bırakma nedenlerinin ailelerindeki eğitim düzeylerinin düşük olması ve eğitim olanaklarının elverişli olmadığı yoksul bölgelerde ikamet etmeleriyle ilişkili olduğunu, benzer şekilde daha az eğitim almış ve daha az varlıklı ailelerden gelen kadın NEET'lerin ise ebeveynlerinin kız çocuklarının eğitimini ihmal etmeleri nedeniyle ayrıca dezavantajlı olduklarını ortaya koymuştur.

5) <https://data.oecd.org/youthinac/youth-not-in-employment-education-or-training-neet.htm>

6) Eurofound (2012), Suriyelilik geçmişinin NEET olmak için önemli bir risk faktörü olduğunu ve mülteci gençlerin NEET olma riskinin diğer gençler ile karşılaştırıldığında %70 daha fazla olduğunu belirtmektedir.

Türkiye’de kadınların eğitimi erken bırakma oranı erkekler ile karşılaştırıldığında daha yüksektir. Dolayısıyla okulun erken bırakılması, Türkiye’deki NEET oranlarındaki cinsiyet farkının ve kadın NEET oranlarının yüksek olmasının başlıca faktörlerinden biri haline gelmektedir (Erdoğan ve diğerleri, 2017; Lüküslü & Çelik, 2022). 15-29 yaş aralığında ortaöğretimi tamamlamamış kadınlar arasında %75’lik NEET olma oranı söz konusudur (Lüküslü ve Çelik, 2007:204). Bunun yanı sıra, Türkiye örneğinde “etkin bir okuldaki işe geçiş süreci ile devam edilmediği sürece” daha fazla eğitimin daha iyi iş gücü piyasası fırsatları bulmak için yeterli olmadığı da belirtilmiştir (Susanlı, 2016:55).

Genç kadın NEET’ler ve Türkiye’de NEET olmanın risk faktörleri üzerine yukarıda özetlenen önceki araştırma bulguları, NEET olma süreçlerinin özellikle erken evlilikler, aile bakım sorumlulukları, yetersiz eğitim ve iş gücü piyasasını daha az eğitim almış genç kadınlar için istenmeyen hale getiren zorlu çalışma koşullarına bağlı olduğunu göstermektedir. Bu ana faktörler, geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin baskınlığı ile örtüşmektedir. Okulu erken bırakmanın cinsiyetlendirilmiş sürecinin devamında, evlilik genç kadınlara sosyal ve ekonomik güvenceye giden bir yol olarak sunulmaktadır, ki kayıt dışı ve düşük ücretli işler bu güvenceleri pek sağlamamaktadır. Lüküslü ve Çelik’in yerinde ifadeleriyle, “geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri, Türkiye’de NEET olmaya yönelik temel belirleyiciler haline gelen eğitim sistemi ve iş gücü piyasasındaki eksikliklerle birleşmektedir” (2022: 204).

Geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine gömülü bu birbiriyle bağlantılı engellerin Güneydoğu Türkiye’deki genç kadınlar tarafından daha da şiddetli bir şekilde hissedildiğini gösteren çok sayıda kanıt bulunmaktadır. TÜİK’in (Türkiye İstatistik Kurumu) 2022 verileri, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde kadın istihdamının ülke ortalaması olan %28⁷ ile karşılaştırıldığında çok daha düşük olduğunu göstermektedir. Bölgedeki kadın istihdam oranları şu şekildedir: TRC1 bölgesinde (Gaziantep, Adıyaman, Kilis) %22; TRC2 bölgesinde (Şanlıurfa, Diyarbakır) %15,9 ve TRC3 bölgesinde (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) %14,5. Son iki bölge, Türkiye’deki kadın istihdamı açısından en alt sıralarda yer almaktadır.

Literatürde, Güneydoğu Anadolu’da kadınların düşük istihdam oranlarına yol açan çeşitli nedenlere dikkat çekilmektedir. Bölgede erken yaşta evlilik oranı, ülke ortalamasına göre daha yüksektir (Çınar, 2021)⁸ ve kız çocukları erkek çocuklarına göre daha az eğitim almaktadır (Atalay-Güneş, 2012b). Aşiret sosyal örgütlenmesinin tarihi, zayıf kurumsal bağlar ve geniş aile hanelerinin yüksek oranı⁹, bölgedeki ataerkil sosyal yapıyı gelenekselleştiren faktörler olarak belirtilmiştir (Çınar, 2021: 235-240). TÜİK verileri, ayrıca bu bölgede kadınların diğer bölgeler ile karşılaştırıldığında ev işlerinden çok daha yüksek oranda sorumlu olarak algılandığını göstermektedir¹⁰ Şanlıurfa üzerine yapılan etnografik araştırmalar, kadınların eve hapsolmasını saygınlıklarıyla ilişkilendiren cinsiyetçi algıların hızlı kentleşme sürecinde direnç gösterdiğini ortaya koymaktadır (Purcell, 2017). Benzer şekilde, TRC1 bölgesinde (Gaziantep, Adıyaman, Kilis) yapılan araştırmalar, kırdan kente göçün kadın istihdamını doğrudan artırmadığını vurgulamaktadır. Bunun nedeni, kırdan kente göç eden birçok Suriyeli kadının daha önce tarımda ücretsiz aile işçisi olarak çalışması ve kentsel iş gücü piyasasına girecek niteliklere sahip olmamasıdır (İpekyolu Kalkınma Ajansı, t.y.). TRC1 bölgesi, aynı zamanda kadınların kayıt dışı iş gücüne katılım oranının en yüksek olduğu bölgeler arasında yer almaktadır: 2010 yılı verilerine göre, bölge kadınları arasında kayıt dışı çalışma oranı %73,6 olup, bu oranın büyük bir kısmı tarım sektöründe ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır (İpekyolu Kalkınma Ajansı, t.y., 2010:39).

Bunun yanı sıra, Mardin’de yoksul genç kadınların istihdam modelleri üzerine yapılan araştırma, genç kadınların iş gücünün ve iş gücü piyasasına katılımlarının aileleri tarafından nasıl kontrol edildiğine işaret etmektedir. Buna göre, özellikle marjinalleşmiş yoksul kentli ailelerde, genç kadınların okulu erken bırakması ve evlenene kadar güvencesiz işçi olarak iş gücü piyasasına girmesi gibi bir model söz konusudur. Bu süreçlerdeki kararlar ve bu kadınların elde ettikleri gelir, geniş ailelerinin kontrolündedir. Emek güçlerinin kontrolü daha sonra evlendikleri ailelere devredilmektedir (Çınar, 2021).

7) <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Kadin-2022-49668> (Erişim 7 Mayıs 2023).

8) Ayrıca bakınız Saha Araştırmaları Merkezi (2019) <https://sahamerkezi.org/dogu-ve-guneydogu-anadolu-bolgesinde-yas-ve-evli-lik-verileri-ile-erken-ve-cocuk-yasta-evlendirmelere-dair-calisma-2/> . (Erişim 15 Mayıs 2023)

9) Örneğin, Mardin’deki geniş aile hane oranı 23.4% olup bu oran %15,9 olan ulusal ortalamadan önemli oranda daha yüksektir.(Çınar, 2021, syf. 233).

10) <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Kadin-2022-49668>. (Erişim 15 Mayıs 2023)

Suriyeli kadınlar üzerine yapılan araştırmalar¹¹, Suriyeli kadınların eğitimde ve istihdamda çeşitli engellerle karşılaştığını açıkça ortaya koymaktadır. Suriyeli kız çocukları arasında okulu bırakma oranı yüksek olup 2018 verileri, 15-17 yaş aralığındakilerin yalnızca %23'ünün okula devam ettiğini göstermektedir (UN Women, 2018). Aynı araştırmaya göre, Suriyeli genç kadınların mesleki eğitime katılımı %7,2 olup bu eğitimlere katılan kadınların çoğu kuaförlük, dikiş nakış, aşçılık, bilgisayar ve dil eğitimini tercih etmektedir. Araştırmacılar, Suriyeli kadınların iş gücü piyasasındaki güvencesiz konumuna dikkat çekmektedir (Şenses, 2020). Düşük ücretler ve uzun saatler süren güvencesiz çalışma, Suriyeli kadınların çalışma deneyimlerine ilişkin anlatılarının merkezinde yer almaktadır. Bu olumsuz

deneyimler, yasal statü sorunları, dil engelleri, geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin yükü ve aile sorumlulukları ile birleştiğinde, Suriyeli kadınlar arasında düşük istihdam oranlarına (%20) yol açmaktadır. Suriyeli kadınların evden gelir getirici faaliyetleri çoğunlukla dikiş, örgü ve boncuk dikme gibi el sanatlarıdır (UN Women, 2018). Çok düşük bir gelir getirmesine rağmen, evden çalışma, Güneydoğu Türkiye'deki birçok Suriyeli kadın tarafından tercih edilmektedir, çünkü özellikle kadınların çocuk bakım görevleri vardır ve bu konuda genellikle herhangi bir desteğe erişimleri yoktur. Bu nedenle, çocuk bakım desteği ve Türkçe dil kursları, Suriyeli kadınların istihdam edilebilmeleri için hayati önem taşımaktadır (CARE International, 2020).

İHTİYAÇLAR

Genç kadın NEET'leri iş gücü piyasasına katılmaya teşvik etmek ve uygun istihdam fırsatları bulmalarına yardımcı olmak için gerekenleri değerlendirirken, (1) istihdama giden yolun farklı kritik aşamalarını, (2) toplumsal cinsiyet perspektifini ve (3) heterojen NEET kategorisindeki kadınların farklı ihtiyaçlarını kabul etmek gerekir. Bu bölümde, NEET'lerin bu eksenlere ilişkin ihtiyaçlarına dikkat çekilecektir.

Eurofound (2012), gençleri istihdama götüren yolda beş ana aşama tanımlamaktadır. Her aşama, gençlerin eğitim ve istihdama katılımını artırmak için farklı politika tedbirleri ve farklı müdahale türleri gerektirmektedir: (1) Okulu erken bırakmanın önlenmesi (2) Okulu erken bırakanların yeniden entegrasyonu (3) Okuldan işe geçişin kolaylaştırılması (4) Gençler arasında istihdam edilebilirliğin geliştirilmesi (5) İstihdamın önündeki pratik engellerin kaldırılması ve işveren teşvikleri. Okuldan işe geçiş aşamasında, politika müdahaleleri kariyer rehberliği sunmayı ve gençlere iş deneyimi fırsatları ve/veya eğitim fırsatları sağlamayı içermektedir. İstihdam edilebilirliğin geliştirilmesinin dördüncü aşamasında temel amaç, gençlerin işverenlerin ihtiyaçlarına uygun beceriler geliştirmelerine ve iş deneyimi kazanmalarına yardımcı olmaktır. Tedbirler arasında çıraklık ve mesleki eğitim programlarının ve stajların geliştirilmesi yer almaktadır. Özellikle eğitim ve ücretli istihdamı bir araya getiren çıraklık programlarının, gençlerin iş gücü piyasasına girişini kolaylaştırırken aynı zamanda onlara eğitim fırsatı vermesi açısından oldukça etkili olduğu kanıtlanmıştır.

Okuldan işe geçişin farklı aşamalarında farklı ihtiyaçlara dikkat çekmek, genç istihdam programlarını geliştirmek için önemli iken, bu programları gen-

NEET kadınların ihtiyaçlarıyla uyumlu hale getirmek için toplumsal cinsiyet perspektifi şarttır (Lüküslü ve Çelik, 2022). UNDP'nin 2022 yılında Türkiye'nin üç şehrindeki (Adana, Diyarbakır, İzmir) genç NEET kadınlar üzerine yaptığı araştırma bulguları, NEET kadınları hedefleyen etkili programların sürdürülebilirliği için bölgesel ağların gelişimi, topluluk hedefleme ve kurumsallaşmanın temel adımlar olduğunu göstermektedir. Bölgesel ağların gelişimi ve yerel kurumlarla iş birliği yapılması, yerel NEET kadınlara ulaşmak ve onların ihtiyaçlarını daha etkin bir şekilde karşılamak için gereklidir. Eğitim ve öğretim programlarının sürdürülebilirliği, mikro düzeyde topluluk hedeflemeyi de gerektirmektedir. Eğitim programları, sadece fiziksel olarak değil aynı zamanda sosyal ve kültürel olarak da komşu topluluklarda bulunan ve ilişkilerini uzun vadede sürdürme potansiyeli olan yararlanıcıları hedeflediğinde, programların etkileri daha sürdürülebilir olacaktır. Üçüncü olarak, kurumsallaşma ve NEET kadınlarının eğitileceği sektörlerde kurumsal standartların oluşturulması, NEET kadınların çalışma hayatına yönelik güven eksikliğini gidermek için çok önemli adımlar olarak öne çıkmaktadır. Bu güven eksikliği, iş tanımları ve çalışma saatlerindeki belirsizlik, saygısız iletişim ve cinsel taciz gibi çeşitli boyutlarla ilişkilidir (UNDP Türkiye, 2022). NEET kadınların daha önceki cinsel taciz deneyimleri veya anekdotlarından kaynaklanan çalışma hayatına yönelik bu güvensizliği, Lüküslü ve Çelik'in (2022) Türkiye'deki NEET kadınlara ilişkin bulgularında da belirtilmiştir. Sonuç olarak, bu geçiş aşamasında insana yakışır bir işin öneminin vurgulanması, yalnızca ekonomik refahlarını güvence altına almakla kalmayıp aynı zamanda mesleki yolculuklarında saygınlık, istikrar ve amaç duygusunu teşvik ettiği için hayati önem taşımaktadır. NEET'leri hedefleyen eğitim programlarından yararlanan kadınlar arasında sürdürü-

11)Suriyeli kız çocukları ve Suriyeli kadınlar, geçici koruma statüsü altındaki kişileri ifade etmektedir.

lebilir yerel topluluk ağırları oluşturma ve bu tür sorunlara bir çare olabileceğini savunmak da mümkündür. Ayrıca, NEET kadınların istihdam fırsatlarına yönlendirilmesi için güvenilir yerel paydaşların entegre edilmesi, istihdam sonrasında kadınlara takip ve mentorluk hizmetlerinin sağlanması da NEET kadınların güvensizliklerinin aşılmasına yardımcı olabilir (UNDP Türkiye, 2022:133).

Güneydoğu Anadolu’da kadın istihdamı üzerine yapılan araştırmalar, uzun çalışma saatleri, fiziksel yorgunluk ve çocuk bakım desteğinin eksikliği ile birlikte güvensizlik hissinin de kadınları iş gücüne katılmaktan caydıran başlıca faktörler arasında yer aldığının altını çizmektedir. Cinsel tacizin küçük işletmelerde daha yaygın olduğu düşünüldüğü için kadınlar daha büyük ve kurumsallaşmış firmalardaki işleri tercih etmektedir. Ancak, büyük ölçekli firmalardaki işler özellikle evlendikten sonra genç kadınları vazgeçiren gece vardiyaları gerektirebilmektedir. Ev ve iş yeri arasında güvenli ulaşım da önemli bir konudur ve şirketlerin böyle bir hizmet sağlamaması durumunda kadınların çalışmaya devam etmesi çok zor hale gelmektedir (İpekyolu Kalkınma Ajansı, t.y.). En az bunun kadar önemli bir sorun da Güneydoğu Anadolu’da kadınların kayıt dışı çalışma oranının yüksek olmasıdır. Sosyal güvenlik haklarının olmaması istihdamı sürdürülemez kılmakta ve özellikle ev işleri ve bakım işlerini de üstlenmeleri beklendiği göz önünde bulundurulduğunda genç kadınlar için istenmeyen bir durum haline gelmektedir. Ayrıca, kadınlar kayıt dışı istihdama mecbur bırakıldıkları sürece cinsiyetçi kalıpları yeniden üreten daha az nitelikli işlerde çalışma olasılıkları da artmaktadır. Bu istihdamın kadınların güçlendirilmesi açısından etkisi sınırlıdır. Bu nedenle, genç kadınların geleneksel toplumsal cinsiyet rollerini pekiştiren meslekler dışındaki nitelikli mesleklerde eğitim fırsatlarıyla desteklenmesi önerilmektedir (İpekyolu Kalkınma Ajansı, t.y.)

NEET kategorisindeki genç kadınlar, özellikle eğitim düzeyi ve sosyoekonomik geçmiş açısından heterojen bir gruptur. Farklı kadın grupları, cazip istihdam fırsatlarını bulabilmek için farklı eğitim ve beceri geliştirme ihtiyaçlarına sahiptir. UNDP (2022), Türkiye’de NEET olan genç kadınlara ilişkin üç kategoriye dikkat çekmiştir: iş arayanlar, iş aramayan NEET kadınlar ve güvencesi olmayan işlerde çalışan kadınlar. Buna göre, iş arayan NEET’ler en yüksek eğitim düzeylerine sahip iken, güvencesi olmayan işlerde çalışan kadınlar en düşük eğitim düzeylerine sahiptir. İş aramayan NEET’ler faal olmamalarını ev işleri sorumlulukları, annelik rolleri ve çocuk bakım desteği eksikliği ile açıklarken, iş arayanların ise düşük ücretleri ve sosyal güvence eksikliği-

ni istihdamda olmama nedeni olarak göstermeleri daha olasıdır. Diğer bir deyişle, yüksek eğitim almış grubun NEET olma nedenleri, daha iyi istihdam olanakları arayışıyla sıkı bir şekilde bağlantılı olup okuldan işe daha iyi ve sorunsuz bir geçiş sürecine ihtiyaç duyduklarına işaret etmektedir.

Farklı eğitim geçmişlerine sahip genç NEET kadınlar, cazip işlerde istihdam edilebilmek için eğitim açısından farklı ihtiyaçlara işaret etmektedir. Yukarıda bahsedilen UNDP raporuna göre (2022), NEET kadınlardan yüksek eğitim almış grup, düşük eğitim almış kadın gruplarına göre daha iyi İngilizce ve temel bilgisayar programları öğrenmeye daha fazla ilgi duymaktadır. Düşük eğitim almış gruplar ise imalat, turizm, tarım ve gıda gibi belirli sektörlerle yönelik özel beceriler kazandıracak mesleki eğitimlere ihtiyaç duyduklarını ifade etmektedir. Yüksek eğitim almış grup ise kendilerini yaratıcı ve yenilikçi sektörlerle hazırlayacak mesleki eğitime daha fazla ilgi göstermektedir. UNDP raporunun (2022) ihtiyaç değerlendirmesi, farklı eğitim ve sosyoekonomik geçmişlere sahip farklı NEET gruplarına farklı yaklaşımlarla ulaşmanın gerekliliğini vurgulamaktadır. Nispeten daha yüksek eğitim almış genç kadınlar için mesleki eğitim, ağ kurma becerileri ve istihdam ve eğitim fırsatlarına ilişkin farkındalık konularına öncelik verilmelidir. Daha düşük eğitim düzeylerine sahip kadınlar için ise belirli işlere yönelik özel eğitimler ve sosyal becerilerin geliştirilmesi öncelikler olarak öne çıkmaktadır (UNDP Türkiye 2022: 106).

Türkiye’nin güneydoğusunda kadınlar çoğunlukla tarımda istihdam edilmektedir. 2018 yılı itibarıyla TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis), TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) ve TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) alt bölgelerinde tarımda çalışan kadın oranı sırasıyla 36,5, %40,7 ve %27 olarak gerçekleşmiştir. Hizmet sektöründeki kadın istihdamı nispeten daha düşük olmasına rağmen (TRC1’de %27, TRC2’de %23, TRC3’te %22) sürekli bir artış eğilimindedir. Kadınların sanayi sektöründe istihdam edilmesi, TRC1’de %11,5, TRC2’de %9, TRC3’te %11 ile üç sektör arasında en düşük seviyededir (Saha Araştırma Merkezi, 2019). Şanlıurfa’da işverenler tekstil işçilerine, müşteri ilişkileri asistanlarına, satış personeline, çağrı merkezi personeline, garsonlara, resepsiyonistlere/ön büro personeline ihtiyaç duyduklarını ifade etmektedir (Karacadağ Kalkınma Ajansı, 2018)¹². Mardin örneğinde ise turizm (Dicle Kalkınma Ajansı, 2013), gıda üretimi, organik tarım ve seracılık kadınlara istihdam imkânı sağlayabilecek sektörler olarak öne çıkmaktadır. Dicle Kalkınma Ajansı’na (2014) göre, Mardin’de seracılık potansiyeli yüksek olup emek yoğun bu sektöre yönelik mesleki eğitime ihtiyaç duyulmaktadır.

12)Şanlıurfa’daki “Kültür Adası Projesi”nin, eski şehrin bir bölümündeki binaların butik otellere dönüştürülmesini içerdiği ve konaklama sektöründe istihdam için bazı potansiyellere sahip olabileceği de belirtilmelidir (Karacadağ Kalkınma Ajansı, 2021).

Ayrıca Mardin’de göç eden toplumun gıda üretimi sektöründe istihdama teşvik edilmesi ve mikro krediler yoluyla kadınlar arasında girişimciliğin özendirilmesi önerilmiştir. (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, 2021).

Gaziantep’te kadınlar en çok tekstil sektöründe istihdam edilseler dahi sektörde çalışma koşulları ve çalışanlara sunulan ücret ve sosyal haklar açısından sorunlar bulunmaktadır (İpekyolu Kalkınma Ajansı, t.y.). Sağlık hizmetleri ve sosyal hizmetler, toptan ve perakende ticaret ve eğitim de kadın istihdam eden sektörlerdir. İŞKUR tarafından 2011 yılında kadınlara yönelik düzenlenen bir mesleki eğitim programında, engelli bakım hizmetleri, terziilik, insan kaynakları, bilgisayarlı muhasebe, otelcilik, kuaförlük, çağrı merkezi, sabun üretimi, triko makinesi operatörlüğü, makine nakışçılığı kursları en çok tercih edilenler arasındaydı. Programın yararlanıcıları, sabun üretimi, insan kaynakları, turizm ve otel işletmeciliği, çağrı merkezleri ve triko makinesi operatörlüğü alanlarında istihdam olanağı bulabilmişlerdir (İŞKUR alıntısı İpekyolu Kalkınma Ajansı, t.y.).

Gaziantep’te farklı eğitim düzeylerine sahip kadınların istihdam eğilimleri ise şu şekildedir: düşük eğitim düzeylerine sahip kadınlar evde fındık

ayıklamak veya tekstil atölyelerinde çalışmak gibi kayıt dışı, düşük ücretli işler yapma eğilimindedir. Lise mezunu kadınlar, daha çok büro elemanı ve müşteri ilişkileri personeli olarak çalışmaktadır. Üniversite mezunlarının ise istihdama katılmamayı tercih etme olasılığı çok yüksektir (İpekyolu Kalkınma Ajansı, t.y.). İşverenler, kadın çalışanlarının temel bilgisayar programları, iletişim teknikleri ve iş güvenliği konularında eğitime ihtiyaç duyduklarını ifade etmektedir.

Güneydoğu Anadolu’nun alternatif bir turizm durağı olmak üzere önemli bir potansiyele sahip olduğu ve sadece uluslararası değil, aynı zamanda yerli gezginleri de hedefleyen kültür ve inanç turizminin geliştirilmesi için umut vaat ettiği sıklıkla vurgulanmaktadır (Egresi ve diğerleri, 2012; Seckelmann, 2002). Bölgenin alternatif bir turistik durak olarak tanıtılması, Türkiye’nin 11. Kalkınma Planı hedefleri arasında yer almıştır (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2018). Bölgenin turistik potansiyelini tanıtmak için son zamanlarda bölge “Mezopotamya” olarak markalaştırılmıştır¹³. Ancak sektördeki işverenler, nitelikli işçi bulmanın zorluğunun altını çizmektedir. Özellikle İngilizce konuşan işçi eksikliği bir sorun olarak belirtilmiştir (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2018).

İYİ UYGULAMALAR

Farklı ulusal ve bölgesel bağlamlarda gençlerin iş gücüne katılımını ve istihdamını artırmayı amaçlayan programların en iyi uygulamaları, çeşitli biçimler almaktadır. Bu tür programlardan biri de çeşitli AB ülkelerinde uygulanan çıraklık programlarıdır. İtalya’da bu çıraklık programlarının başarılı bir örneği uygulanmıştır. İtalya’nın 18-29 yaş grubunu hedefleyen “üst düzey çıraklık programı”, bölgesel işveren örgütleri ve yüksek öğrenim kurumları da dahil olmak üzere geniş bir paydaş yelpazesıyla bölgesel düzeyde gerçekleştirilmiştir. Bu programın yararlanıcıları, çırak olarak istihdam edilip bir yandan eğitim alırken diğer yandan resmi bir sözleşme kapsamında ücretli iş yapmaktadır. Sözleşme, çıraklık döneminin sonunda bir iş sözleşmesine dönüşmektedir. Program, üç yıl sonra aynı şirketlerde istihdam edilmeye devam eden gençlerin oranının yüksek (%70,9) olması ile başarılı olmuştur (Eurofound, 2012: 120-134).

Yararlanıcılara, bir yandan eğitim alırken bir yandan da makul bir ücret alabilecekleri resmi bir sözleşme sunmak, Güneydoğu Türkiye bağlamında kadın istihdamını artırmak için çok etkili olabilir. Bölgedeki genç kadınlar düşük ücretleri, sosyal güvence ek

sikliğini, düzensiz ve uzun çalışma saatlerini ve cinsiyete dayalı güvensizlikleri istihdamlarının önündeki başlıca engeller olarak vurguladıkları için kurumsal ve resmi denetim altında benzer bir çıraklık programı kadınlara güvenli bir çerçeve sağlayabilir. Batılı olmayan ve gelişmekte olan ülkelerde gençlerin iş gücüne katılımını ve istihdamını artırmaya yönelik en iyi uygulamalar üzerine yapılan araştırmalar, “Latin Amerika modeli” olarak da bilinen mesleki eğitim modeli ve “geçim kaynaklarına yönelik yetenek kazandırma” yaklaşımı olmak üzere iki temel program yaklaşımına işaret etmektedir (Katz, 2008). Latin Amerika modeli, belirli sektörlerle yönelik, merkezi olmayan mesleki eğitime nispeten daha fazla ağırlık vermektedir. Geçim kaynaklarına yönelik yetenek kazandırma yaklaşımına dayalı programlar ise genç kadınlar arasında özsaygı, güven ve sosyal becerileri geliştirmeyi amaçlayan daha bütüncül bir bakış açısına sahiptir. Bu programlar, daha genç kadın gruplarına ve bazı durumlarda ergen kızlara dikkat çekmekte (Kalyanwala ve diğerleri, 2006), genç kadınların sosyal sermayelerini, finansal okuryazarlıklarını ve sosyal hizmetler hakkındaki bilgilerini geliştirmek amacıyla mesleki eğitimleri akran grubu oluşumuyla birleştirmektedir (Amin, 2011).

13) Bölgedeki çeşitli destinasyonları tanıtmak amacıyla kurulan <http://www.mezopotamya.travel> websitesine bakınız.

Latin Amerika modeli gençlik istihdam programlarının başarılı örneklerinden biri, 2001-2005 yılları arasında Kolombiya’da uygulanan Jóvenes en Acción programıdır. Program 18-25 yaş grubundaki düşük eğitim almış gençleri hedeflemiş ve üç aylık sınıf içi eğitim ile programa önceden kayıt yaptırmış yerel şirketlerde üç aylık işbaşı eğitimini birleştirmiştir. Okul öncesi çocuğu olan kadınlara çocuk bakımını desteklemek için ek bir günlük ücret verilmiştir. Programda kadınlar erkeklere göre daha iyi sonuçlar elde edilmiştir. Kadınların istihdam edilme olasılıkları bariz bir şekilde artmış ve maaşlı kazançları neredeyse yüzde 20 oranında yükselmiştir (Attanasio ve diğerleri, 2011). Programın özellikle kadınlar için bu kadar başarılı sonuçlar elde etmesinin başlıca nedenlerinin çocuk bakımı için verilen ek ücret ve programın mahallelerde bulunan tanınmış STK’lar tarafından yürütülmesi olduğu ileri sürülmektedir (Katz, 2008).

Bölgesel iş gücü piyasası gerekliliklerine uygun özel mesleki eğitim sağlanması, Latin Amerika modelinin güçlü yönüdür. Ancak, genç kadınların özel ihtiyaçlarını ele alacak bir toplumsal cinsiyet perspektifi, bu programların Güneydoğu Türkiye’de kadınların iş gücüne katılımını ve istihdamını artırma hedefine ulaşması için önemlidir. Jóvenes en Acción programı, küçük çocukları olan kadınlara çocuk bakımı desteği için ek ücret verilmesi ve yerel STK’ların dahil edilmesi nedeniyle iyi bir örnektir. Güneydoğu Türkiye örneğinde, literatür bize kadınların güvenli ulaşım ve çalışma ortamının güvenliği konusunda güvenceye de ihtiyaç duyduklarını göstermektedir.

Hindistan, Bangladeş ve Kenya gibi Batı dışındaki gelişmekte olan ülkelerde çeşitli programlar düzenleyen Nüfus Konseyi, “geçim kaynakları yaklaşımını” benimseme eğilimindedir. Bu programlara örnek olarak, Konseyin 2002-2004 yılları arasında ki Gujarat programı verilebilir. Program, kırsal ke-

simde yaşayan 13-19 yaş grubundaki ergen kızlara dikkat çekmiştir. Yararlanıcılar arasından küçük gruplar oluşturulmuş ve bu gruplar üç yıl boyunca düzenli olarak bir araya gelmiştir. Program hem mesleki beceri eğitimlerini hem de liderlik becerileri, tarım, su yönetimi gibi çok çeşitli konularda eğitimleri içeriyordu. Ayrıca, ergenlerin ufkunu genişletmek amacıyla yakın şehirlerdeki bankalara, postanelere ve üniversitelere ziyaretler düzenlenmiştir (Kalyanwala ve diğerleri, 2006; Amin, 2011). Rapor edilen sonuçlar, programın yararlanıcıların özsaygılarını, karar verme becerilerini ve sosyal becerilerini artırdığını ve uzun vadede onları güçlendirdiğini göstermektedir. Gujarat programının ve diğer geçim becerileri programlarının başarısı, temel olarak kız çocuklarına sosyal sermayelerini geliştirebilecekleri gruplar oluşturmak suretiyle güvenli ve destekleyici alanlar sağlanmasına ve güçlü mentorluk hizmetleriyle desteklenmesine dayanmaktadır (Katz, 2008; Amin, 2011).

Geçim kaynakları programları, Güneydoğu Türkiye bağlamında çok faydalı olabilecek kalkınma açısından bütüncül ve toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşım benimsemektedir. Bu programlar, sürdürülebilir topluluk ağları oluşturmak için gerekli olan topluluk hedeflemesi konusunda güçlüdür. Yukarıda bahsedilen Gujarat programı örneğinde, yararlanıcılar topluluklar ve gruplar oluşturmuş ve kamusal alanla bağlantılarını sürdürmelerine ve eğitim ve iş gücüne dahil olma kararlılıklarına yardımcı olan mentorluk hizmetlerini almışlardır. Geçim kaynakları yaklaşımının bir diğer güçlü yönü de, Güneydoğulu genç kadınların istihdam, özellikle de göreceli olarak daha nitelikli işler arayışında çok faydalı olacak olan özsaygı geliştirmeye, sosyal uyum becerilerine, iletişim becerilerine ve devlet tarafından sağlanan hizmetler hakkında bilgi sahibi olmaya vurgu yapmasıdır.

ARAŞTIRMA BULGULARI

ÖRNEKLEM PROFİLİ

Araştırmada, Gaziantep, Mardin ve Şanlıurfa olmak üzere tamamı Türkiye'nin Güneydoğu bölgesinde yer alan üç şehirden 18-29 yaş grubunda yer alan 372 genç NEET kadın örneğine ulaşılmıştır. Her üç şehir de Suriye sınırında yer almakta olup dolayısıyla Suriye'den göç alan başlıca şehirlerdir. 372 kadının 277'si ev sahibi topluluktan, 95'i ise Suriyeli topluluktan oluşmaktadır. Şehirlere göre bakıldığında, Gaziantep'teki Suriyeli topluluk örneği (tüm Gaziantep örneğinin %44'ü), Mardin (Mardin örneğinin %12'si) ve Şanlıurfa'daki (Şanlıurfa örneğinin %18'i) Suriyeli örneğine göre daha büyüktür. Özetle, örneğin şehre ve ev sahibi ya da Suriyeli topluluğun üyesi olmaya göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1 Ülke/şehir (katılımcı sayısı)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa	TOPLAM
Ev sahibi topluluk	75	109	93	277
Suriyeli topluluk	60	15	20	95
TOPLAM	135	124	113	372

Araştırmada yaş segmentasyonu açısından 145'i ev sahibi topluluk, 60'ı ise Suriyeli topluluktan oluşan 18-24 yaş grubundaki 205 kadından başarılı bir şekilde veri elde edilmiştir. Buna ek olarak, 25-29 yaş aralığında 132'si ev sahibi topluluk ve 35'i Suriyeli topluluktan oluşan toplam 167 kadından veri toplanmıştır. Şehirlere göre dağılım göz önüne alındığında, bu iki yaş grubundaki kadınların sayısı hem Gaziantep hem de Mardin'de benzer görülmektedir. Ancak, 25-29 yaş grubu için örneklem büyüklüğünün Şanlıurfa'da nispeten daha küçük olduğunu belirtmek gerekmektedir:

Tablo 2 Yaş grubu/ şehir (katılımcı sayısı)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
18-24	65	59	81
25-29	70	65	32

Ev sahibi ve Suriyeli topluluklardaki NEET kadınların eğitim durumları açısından analizleri, her iki kategorideki en büyük alt grubun 8 yıllık eğitimi tamamlamış, ortaokul mezunu bireylerden oluştuğunu göstermektedir. Buna karşılık, en küçük alt grup ilkokulu terk edenlerden oluşmaktadır. Hem ev sahibi hem de Suriyeli topluluklardan genç NEET kadınların önemli bir kısmının lise diploması almış olanların aksine 8 yıl veya daha az eğitim almış olması dikkat çekmektedir. Ayrıca, her iki gruptan kadınların oldukça düşük bir yüzdesinin meslek liselerine gittiğini vurgulamak önemlidir. Bununla birlikte, Suriyeli kadınların lise veya meslek lisesi diplomasına sahip olma olasılığı daha düşüktür ve Suriyeli topluluk içinde ilkokul mezunlarının oranı ev sahibi topluluğunkini geçmektedir.

Tablo 3 Eğitim düzeyleri/ülke (%)

	Ev Sahibi Topluluk	Suriyeli topluluk
İlkokul Terk < 5 yıl	%3	%5
5 yıllık İlkokul Mezunu	%28	%34
8 yıllık Ortaokul Mezunu	%39	%38
11 yıllık Lise Mezunu	%23	%20
11 yıllık Meslek Lisesi Mezunu	%7	%3

Farklı şehirlerdeki eğitim düzeyleri incelendiğinde, Gaziantep ve Mardin ile karşılaştırıldığında Şanlıurfa'daki genç NEET kadınların eğitim düzeyleri arasında gözle görülür bir farklılık ortaya çıkmaktadır. Özellikle Şanlıurfa'da önemli ölçüde daha düşük bir eğitim düzeyi gözlenmektedir. İlkokul mezunları Şanlıurfa'daki NEET kadınlar arasında en büyük alt grubu oluştururken, ortaokul mezunlarının oranı Gaziantep ve Mardin ile karşılaştırıldığında oldukça düşüktür.

Tablo 4 Eğitim düzeyleri/şehir (%)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
İlkokul Terk < 5 yıl	%3	%3	%5
5 yıllık İlkokul Mezunu	%23	%24	%44
8 yıllık Ortaokul Mezunu	%47	%47	%21
11 yıllık Lise Mezunu	%22	%19	%25
11 yıllık Meslek Lisesi Mezunu	%5	%7	%5

İncelenen iki yaş grubu arasında eğitim düzeylerinde önemli farklılıklar gözlenmektedir. 18-24 yaş grubundaki bireylerin toplam %36'lık kayda değer bir kısmı lise ve meslek lisesi mezunudur. Bu oran, 25-29 yaş grubundaki lise ve meslek lisesi mezunlarının %17'si ile karşılaştırıldığında önemli ölçüde yüksektir. Buna karşılık, 25-29 yaş grubu içinde %47'lik önemli bir küme, 18-24 yaş grubundaki ortaokul mezunlarının %33'lük oranını aşarak ortaokulu tamamlamış bireylerden oluşmaktadır.

Tablo 5 Eğitim düzeyleri / yaş grubu (%)

	18-24	25-29
İlkokul Terk < 5 yıl	%4	%3
5 yıllık İlkokul Mezunu	%27	%33
8 yıllık Ortaokul Mezunu	%33	%47
11 yıllık Lise Mezunu	%29	%13
11 yıllık Meslek Lisesi Mezunu	%7	%4

Toplam genç NEET kadın örneklemini arasında 180 kadın şu an evli iken 182 kadın hiç evlenmemiştir. Ayrıca, kendilerini dul veya boşanmış olarak tanımlayan 10 kadın bulunmaktadır. Hiç evlenmemiş ve halen evli olan kadınların oranının hem ev sahibi hem de Suriyeli topluluklarda benzer olması dikkat çekmektedir. Ancak, dul veya boşanmış olan kadın grubu Suriyeli toplulukta biraz daha fazladır.

Tablo 6 Medeni hali/ülkesi (%)

	Ev Sahibi Topluluk	Suriyeli topluluk
Hiç Evlenmemiş	%50	%47
Evli	%48	%48
Boşanmış veya Dul	%2	%5

Şanlıurfa'da evli kadınların oranının düşük olması, bu ilde 25-29 yaş grubundaki katılımcıların nispeten daha küçük örneklem büyüklüğüne sahip olmasına bağlanmasi olası olabilir. Tablo 8'de gösterildiği gibi, 18-24 yaş grubundaki bireylerin önemli bir çoğunluğu hiç evlenmemişken, 25-29 yaş grubunda bariz bir çoğunluk evli kadınlardır.

Tablo 7 Medeni hali/şehir (%)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
Hiç Evlenmemiş	%36	%48	%66
Evli	%60	%49	%34
Boşanmış veya Dul	%4	%3	%0

Tablo 8 Medeni hali/yaş (%)

	18-24	25-29
Hiç Evlenmemiş	%73	%19
Evli	%25	%77
Boşanmış veya Dul	%2	%4

Çocuk bakımıyla ilgili sorumlulukların varlığı, bu araştırmaya dahil edilen kadınlar arasında NEET statüsüne katkıda bulunan önemli bir faktördür. Katılımcılardan elde edilen veriler, ev sahibi topluluktan kadınların yaklaşık %41'inin ve Suriyeli kadınların %43'ünün çocuk bakımıyla ilgili sorumlulukları olduğunu bildirdiğine işaret etmektedir. Bu durum, çocuk bakımıyla ilgili talep ve yükümlülüklerin, kadınların istihdam, eğitim veya öğretim faaliyetlerine katılma becerilerini engelleyebileceğini ve dolayısıyla NEET statülerine katkıda bulunabileceğini göstermektedir.

Tablo 9 Çocuk bakım sorumluluğu ve çocuk sayısı/ülkesi

	Ev Sahibi Topluluk	Suriyeli topluluk
Çocuk bakım sorumluluğu olan NEET kadınlar	%41	%43
Ortalama çocuk sayısı (çocuk bakım sorumluluğu olanlar arasında)	2.23	2.36

Hem Mardin hem de Gaziantep'te kadınlar eşit oranda, tam olarak %52, çocuk bakımıyla ilgili sorumlulukları olduğunu bildirmiştir. Ancak Şanlıurfa örnekleme daha düşük oranlar ortaya koymaktadır ki bu da, bu şehirdeki 25-29 yaş grubundaki kadınların örneklem büyüklüğünün daha az olmasına bağlanabilir. Diğer iki şehir ile kıyaslandığında Şanlıurfa'daki kadınların çocuk bakımına dair sorumlulukları daha düşük oranda olsa dahi, buradaki kadınların daha yüksek ortalama çocuk sayısına sahip olması dikkat çekmektedir. Bu durum, Şanlıurfa'daki kadınların daha küçük bir kısmının çocuk bakım sorumluluğu olmasına rağmen, çocuk bakım sorumluluğu olanların nispeten daha fazla sayıda çocuğa baktığını göstermektedir. Bu bulgu, Şanlıurfa'daki kadınların karşılaştığı kendine özgü çocuk bakımı dinamiklerini ve zorluklarını vurgulamakta olup kadınların eğitim ve istihdama katılımının önündeki çocuk bakımıyla ilgili engelleri ele alırken bölgesel farklılıkları göz önünde bulundurmanın önemini ortaya koymaktadır.

Tablo 10 Çocuk bakım sorumluluğu ve çocuk sayısı / şehirler

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
Çocuk bakım sorumluluğu olan NEET kadınlar	%52	%52	%17
Ortalama çocuk sayısı (çocuk bakım sorumluluğu olanlar arasında)	2.04	2.38	2.68

Hem ev sahibi hem de Suriyeli toplulukları kapsayan örneklemin çoğunluğu, Mayıs 2023 itibarıyla asgari ücrete karşılık gelen 8.500 TL veya altında aylık hane halkı toplam geliri bildirmiştir. Bu durum, araştırmadaki NEET kadınların çoğunun, topluluk geçmişlerinden bağımsız olarak mali kısıtlamalarla karşı karşıya olduğunu göstermektedir. Mardin örneğinde, NEET kadın örnekleminin hane geliri oranının biraz daha yüksek olması dikkat çekmektedir. Özellikle Mardinli kadınların %28'i, Tablo 12'de gösterildiği gibi Gaziantep ve Şanlıurfa'da gözlemlenen yüzdeler ile karşılaştırıldığında daha yüksek olan 8.501 ila 10.500 TL arasında aylık hane geliri beyan etmiştir. Bu durum, ortalama olarak Mardin'deki NEET kadınların diğer iki şehirdeki hemcinsleri ile karşılaştırıldığında nispeten daha iyi ekonomik koşullara sahip olabileceğini göstermektedir.

Tablo 11 Hane geliri toplam gelir (aylık)/ülkesi (%)

	TOPLAM	Ev Sahibi Topluluk	Suriyeli topluluk
< 8,500 TL	%62	%62	%61
8,501-10,500 TL	%19	%16	%27
10,501-12,500 TL	%8	%9	%4
12,501-14,000 TL	%3	%2.5	%3
14,001-16,000 TL	%2	%1.5	%3
16,000 <	%<1	%<1	%0
Bilmiyorum/cevapsız	%6	%8	%1

Tablo 12 Hane geliri toplam gelir (aylık)/şehir (%)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
< 8500 TL	%71	%53	%60
8501-10500 TL	%15.5	%28	%13
10,501-12,500 TL	%1.5	%10	%14
12,501-14,000 TL	%2	%2	%4.5
14,001-16,000 TL	0	0	%6
16,000 <	0	%<1	%<1
Bilmiyorum/cevapsız	%10	%6.5	%<1

Toplam genç NEET kadın örnekleminin yaklaşık %55'i, sosyal yardım, kira, miras ve diğer kaynakları içerebilecek kadar kendi gelirine sahip olduğunu bildirmiştir. Geliri olanların çoğunluğu 8500 TL veya altında bir gelire sahiptir. Ancak ev sahibi ve Suriyeli topluluklar ayrı ayrı incelendiğinde önemli bir fark ortaya çıkmaktadır. Özellikle, Suriyeli topluluktan kadınların %83'ünün kendi geliri vardır ve bu oran ev sahibi topluluktan kadınların %48'inden oldukça yüksektir. Ayrıca, araştırmaya dahil edilen şehirler arasında da farklılıklar bulunmaktadır. Gaziantep'te NEET kadınlarının %77'si, kendi gelirine sahip olduğunu bildirmiştir; bu oran da Mardin'deki %48 ve Şanlıurfa'daki %38'lik oranlardan oldukça yüksektir. Şanlıurfa'daki oranın daha düşük olmasının kısmen bu şehirdeki 25-29 yaş grubundaki kadın örnekleminin daha küçük olmasından kaynaklanabileceğini belirtmek önemlidir.

Tablo 13 Kendilerine ait gelire sahip olma/ülkesi (%)

	TOPLAM	Ev Sahibi Topluluk	Suriyeli topluluk
< 8500 TL	%41	%36	%58
8501-10500 TL	%9,5	%4	%24
10,501-12,500 TL	%3,5	%5	0
12,501-14,000 TL	%<1	%<1	%1
14,001-16,000 TL	%<1	%<1	0
16,000 <	0	0	0
Geliri yok	%43	%52	%17
Bilmiyorum/cevapsız	%2	%2	0

İŞGÜCÜ PİYASASI DURUMU

Genç NEET kadınların iş gücü piyasasındaki durumları açısından mevcut veriler, toplam örneklemin büyük bir kısmının (%51) “aktif NEET” kategorisinde yer aldığını ve şu anda aktif olarak iş aradığını göstermektedir. Ayrıca, yaklaşık %28’i aktif olarak iş arama niyetini ifade ederken, %21’i yakın gelecekte kendi işini kurma arzusunu dile getirmiştir. Veriler menşe ülkeleri bazında incelendiğinde, aktif olarak iş arayan NEET kadınların oranının ev sahibi topluluk ile karşılaştırıldığında Suriyeli toplulukta daha düşük olması dikkat çekmektedir.

Tablo 14 Mevcut iş gücü piyasası durumu/ülkesi (%)

	Ev Sahibi Topluluk	Suriyeli topluluk
Şu anda iş arıyor	%54.5	%42
Yakın gelecekte iş arayacak	%21	%49.5
Yakın gelecekte kendi işini kurmak istiyor	%24.5	%8.5

Aktif iş arayanlar her üç şehirde de çoğunluktadır, ancak Şanlıurfa’daki aktif NEET’ler diğer iki şehir ile karşılaştırıldığında en büyük gruptur.

Tablo 15 Mevcut iş gücü piyasası durumu / şehir (%)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
Şu anda iş arıyor	%42	%54	%60
Yakın gelecekte iş arayacak	%39	%25	%19
Yakın gelecekte kendi işini kurmak istiyor	%19	%21	%21

NEET kadınlar arasında, genç yaş grubundakiler aktif olarak iş arama konusunda daha yüksek bir eğilim (%60) sergilemektedir. Ayrıca, 25-29 yaş grubu dikkate alındığında, kadınların toplam %59’u yakın gelecekte iş arama veya kendi işini kurma niyetinde olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 16 Mevcut iş gücü piyasası durumu / yaş (%)

	18-24	25-29
Şu anda iş arıyor	%60	%41
Yakın gelecekte iş arayacak	%24	%33
Yakın gelecekte kendi işini kurmak istiyor	%16	%26

Tüm eğitim düzeylerinde, aktif NEET’ler kadınlar arasında en büyük alt grubu oluşturmaktadır. Ancak, aktif iş arayanlara ilişkin en yüksek oranının 11 yıllık eğitimini tamamlamış kadınlar arasında bulunması dikkat çekmektedir.

Tablo 17 Mevcut iş gücü piyasası durumu/ eğitim düzeyleri (%)

	İlkokul Terk	İlkokul Mezunu	Ortaokul Mezunu	Lise Mezu- nu	Meslek Lisesi Me- zunu
Şu anda iş arıyor	%57	%48	%43	%68	%55
Yakın gelecekte iş ara- yacak	%29	%35	%28	%16	%36
Yakın gelecekte kendi işini kurmak istiyor	%14	%17	%29	%16	%9

Evli kadınlar, evlilik ilişkileri içerisinde kadınlara çocuk bakımı, yaşlı bakımı ve ev işleri gibi ev içi ve ücretlendirilmemiş sorumlulukların orantısız bir şekilde yüklenmesine yönelik beklentilerle doğru orantılı olacak şekilde aktif NEET'ler arasında en düşük orana sahiptir.

Tablo 18 Mevcut iş gücü piyasası durumu / medeni durum (%)

	Hiç Evlenme- miş	Evli	Boşanmış/ dul
Şu anda iş arıyor	%62	%39	%70
Yakın gelecekte iş arayacak	%21	%35	%30
Yakın gelecekte kendi işini kurmak istiyor	%17	%26	-

İŞ DENEYİMİ

Toplam örneklem arasında, katılımcıların %25'inin araştırmadan önceki aydan önce herhangi bir şekilde veya kapasitede kazançlı bir işte çalışmış olması dikkat çekmektedir. Ancak veriler menşe ülkelere göre ayrıştırıldığında, ev sahibi topluluktan NEET kadınların %30'unun ve Suriyeli katılımcıların %13'ünün daha önce iş deneyimine sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca, daha önceden iş deneyimi görülme sıklığı, bu deneyime sahip lise mezunlarında %38 ve meslek lisesi mezunlarında %36 ile 11 yıllık eğitime sahip NEET kadınları arasında daha yaygındır ve bu oran 8 yıllık eğitime (%20), 5 yıllık eğitime (%20) ve 5 yıldan az eğitime (%29) sahip kadınlar arasındaki yüzdeleri önemli ölçüde aşmaktadır. İş deneyimi konusunda farklı şehirlerde de önemli farklılıklar ortaya çıkmaktadır, Mardin'deki kadınların %40'ı daha önce iş deneyimi olduğunu bildirirken, bu oran Gaziantep'teki %12 ve Şanlıurfa'daki %25 oranlarını önemli ölçüde geçmektedir.

Toplam örneklem içinde, daha önce iş deneyimi olan bireyler çeşitli sektörlerde çalıştıklarını bildirmişler. Özellikle, kadınların %24'ü eğitim hizmetlerinde, %17'si tekstil ve ayakkabı imalatı ve satışında, %16'sı el sanatlarında, %10'u yiyecek ve içecek hizmetlerinde, %10'u ev işinde ve %7'si büro hizmetlerinde deneyim sahibidir. Diğer yanıtlar ise, sağlık hizmetleri, perakende, lojistik, etkinlik organizasyonu gibi sektörlerde dağılmış olup küçük bir grup (%3) da yazılım geliştirme ve web tasarımında önceden deneyime sahip olduğunu belirtmiştir.

Meslekler açısından, NEET kadınları arasında en yaygın iş deneyimi, katılımcıların %39'unu oluşturan hizmet ve satış personeli. Profesyonel meslekler kadınların %11'i tarafından bildirilirken, %26'sı vasıfsız işlerde çalıştığını belirtmiştir. Suriyeli topluluktan daha önce iş deneyimi olan NEET kadınlar arasında en yaygın meslek, hizmet veya satış personeli olup kadınların %50'si bu deneyime sahip olduğunu belirtmiştir.

İşlerine devam etmeme nedenleri sorulduğunda, toplam örneklem arasında ilk üç yanıt şöyledir: (1) düşük ücretler, (2) sosyal güvenlik haklarının olmaması ve (3) ailenin onaylamaması. Bu ilk üç neden hem ev sahibi hem de Suriyeli topluluk kadınları tarafından yaygın olarak bildirilmiştir. Bununla birlikte şehirler arasında farklılıklar da ortaya çıkmıştır; örneğin, Gaziantep'teki kadınlar nişanlılık ve evlilik gibi faktörlerin yanı sıra çocuk bakımı ve ev işleri gibi aile sorumluluklarını işten ayrılma nedenleri başlıca nedenleri olarak vurgulamıştır.

Tablo 19 İşe devam etmeme nedenleri/şehir (%) (ilk 3 neden vurgulanmıştır)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
Çocuk bakımı sorumluluğu	%50	%24	%14
Çocuk bakımı destek hizmetlerinin olması	%6	%6	%7
Yaşlı bakım sorumluluğu	-	%8	%4
Hasta/engelli bir kişinin bakım sorumluluğu	-	%6	%4
Nişan/evlilik	%56	%14	%4
Ev işleri sorumluluğu (temizlik, yemek pişirme vb.)	%38	%22	%32
Düşük ücretler	%56	%68	%86
İşverenler tarafından sosyal güvenlik sağlanmaması	%31	%66	%61
Sağlık sorunları	%6	%34	%14
Ailenin onaylamaması	%19	%30	%50
Kocam izin vermiyor	%31	%18	%14
Diğer	%6	%4	%11

Gerçekten de düşük ücretler, özellikle ücretsiz çocuk bakım desteğine erişimin olmadığı durumlarda, kadınların istihdamı önünde önemli bir engel teşkil etmektedir. Düşük ücretlerin genellikle çocuk bakımı masraflarını karşılayamaması dolayısıyla, çocuklu kadınlar işlerinden ayrılmaya daha meyillidir. Bu model, evli kadınların %58'i çocuk bakımı sorumlulukları işten ayrılma nedeni olarak gösterirken, benzer şekilde eşlerinin onayının olmamasını da işten ayrılma nedeni olarak gösterdiği verilerde açıktır.

Düşük ücretler tüm eğitim düzeylerinde çalışma hayatına son vermenin en yaygın nedeni olarak ortaya çıkarken, bunu ilkokul mezunları hariç tüm eğitim kategorilerinde sosyal güvenlik haklarının olmaması takip etmektedir. Özellikle, 11 yıllık eğitime sahip kadınların işten ayrılma nedenleri arasında ilk üç sırada "ailenin onaylamamasını" göstermesi dikkat çekicidir.

Tablo 20 İşe devam etmeme nedenleri / eğitim düzeyleri (%) (ilk 3 neden vurgulanmıştır)

	İlkokul Terk	İlkokul Mezunu	Ortaokul Mezunu	Lise Mezu- nu	Meslek Lisesi Me- zunu
Çocuk bakımı sorumluluğu	-	%55	%28	%10	%13
Çocuk bakımı destek hizmetlerinin olması	%25	%9	%7	%3	-
Yaşlı bakım sorumlu- luğu	%25	-	%3	%10	-
Hasta/engelli bir kişi- nin bakım sorumluluğu	%25	-	%3	%6	-
Nişan/evlilik	%25	%27	%34	-	-
Ev işleri sorumluluğu	%25	%32	%34	%19	%25
Düşük ücretler	%100	%64	%66	%77	%75
İşverenler tarafından sosyal güvenlik sağlanmaması	%50	%36	%55	%74	%75
Sağlık sorunları	%25	%18	%28	%23	%25
Ailenin onaylamaması	-	%23	%14	%58	%63
Kocam izin vermiyor	-	%36	%21	%10	%13
Diğer	-	-	%7	%10	%13

İŞ ARAMA

Araştırma verileri, NEET kadınları arasında etkili iş arama stratejilerine ilişkin sınırlı bilgiye ışık tutmaktadır. Bu kadınlar için en yaygın iş arama yönteminin, yalnızca sınırlı sayıda iş fırsatına erişim sağlayan kişisel bağlantılar ve aile ağları olduğunu ortaya koymaktadır. Gerçekten de, ev sahibi toplulukta yer alan kadınların %55'i ve ondan daha yüksek bir oran ile Suriyeli kadınların %71'i iş arama konusunda aile ilişkilerine güvenmektedir. Daha da önemlisi, ev sahibi ve Suriyeli topluluklardan NEET kadınlar arasında önemli bir fark bulunmaktadır. Ev sahibi toplulukta yer alan NEET'lerin, aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi İŞKUR (Türkiye İş Kurumu) hizmetlerinden ve çevrim içi insan kaynakları (İK) web sitelerinden yararlanmak gibi alternatif yolları keşfetme olasılığı Suriyeli topluluklara göre daha yüksektir. Bununla birlikte, hem ev sahibi hem de Suriyeli toplulukların iş arama aracı olarak sosyal medya platformlarını yaygın bir şekilde kullandığını belirtmek gerekir.

Tablo 21 İş aramada kullanılan yöntemler/ ev sahibi veya Suriyeli topluluk (%)

	Ev Sahibi Topluluk	Suriyeli topluluk
İŞKUR (Türkiye İş Kurumu)	%30	%6
İnternet İK web siteleri	%39	%9
Belediye istihdam büroları	%27	%1
Kişisel/aile ilişkileri	%55	%71
Kitlesel medya iş ilanları	%28	%7
Özel istihdam büroları	%30	%9
Sosyal medya platformları	%42	%41

Şehirler arasındaki farklılıklar incelendiğinde, Tablo 22’de de görüldüğü üzere, Şanlıurfa’daki NEET kadınların çeşitli iş arama yöntemlerini kullanma eğiliminin diğer iki şehir ile karşılaştırıldığında daha düşük olduğu açıktır. Buna karşın, Mardinli kadınlar neredeyse tüm iş arama yöntemlerine daha yüksek yüzdelere yanıt vererek Mardin’deki NEET kadınları arasında iş arama konusunda daha aktif ve çeşitli bir yaklaşım olduğunu göstermiştir.

Tablo 22 İş aramada kullanılan yöntemler / şehir (%)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
İŞKUR (Türkiye İş Kurumu)	%15	%42	%16
İnternet İK web siteleri	%30	%51	%12
Belediye istihdam büroları	%14	%39	%8
Kişisel/aile ilişkileri	%73	%81	%19
Kitlesel medya iş ilanları	%21	%37	%9
Özel istihdam büroları	%16	%45	%12
Sosyal medya platformları	%45	%56	%23

Eğitim düzeyi ile İŞKUR, internet İK siteleri, belediye büroları, özel istihdam büroları ve sosyal medya platformlarının kullanımı arasında pozitif bir korelasyon bulunması ile de kanıtlandığı üzere, eğitim düzeyi iş arama yöntemlerini önemli ölçüde etkilemektedir. Özellikle meslek lisesi mezunları, düz lise mezunları da dahil olmak üzere diğer eğitim düzeyleri ile karşılaştırıldığında çeşitli iş arama yöntemlerini kullanma konusunda daha yüksek bir yeterlilik sergilemektedirler.

Tablo 23 İş aramada kullanılan yöntemler / eğitim düzeyi (%)

	İlkokul Terk	İlkokul Mezunu	Ortaokul Me- zunu	Lise Mezu- nu	Meslek Lisesi Me- zunu
İŞKUR (Türkiye İş Kurumu)	%14	%17	%19	%33	%64
İnternet İK web siteleri	%21	%20	%30	%39	%68
Belediye istihdam büroları	%14	%15	%17	%27	%50
Kişisel/aile ilişkileri	%43	%49	%63	%66	%73
Kitlesel medya iş ilanları	%21	%12	%19	%33	%64
Özel istihdam büroları	%21	%10	%24	%35	%59
Sosyal medya platformları	%21	%27	%43	%56	%68

Yaş, eğitim düzeyi ile karşılaştırıldığında daha az olsa da iş arama yöntemlerinin belirlenmesin rol oynamaktadır. Bununla birlikte, daha genç NEET kadınlarının iş fırsatları aramak için kitle iletişim araçlarını, özel istihdam bürolarını ve sosyal medya platformlarını kullanmaya daha meyilli olduğu görülmektedir.

Tablo 24 İş aramada kullanılan yöntemler / yaş grubu (%)

	18-24	25-29
İŞKUR (Türkiye İş Kurumu)	%23	%26
İnternet İK web siteleri	%30	%33
Belediye istihdam büroları	%20	%20
Kişisel/aile ilişkileri	%57	%62
Kitlesel medya iş ilanları	%25	%19
Özel istihdam büroları	%28	%20
Sosyal medya platformları	%46	%37

İş arama becerilerindeki yeterlilikleri sorgulandığında, ev sahibi toplulukta yer alan NEET kadınları, Suriyeli kadınlar ile karşılaştırıldığında geniş bir beceri yelpazesinde daha düşük bilgi düzeyleri bildirme eğilimindedir.

Tablo 25 İş arama becerileri / ülkesi (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi)

	Ev Sahibi Top- luluk	Suriyeli top- luluk
İş ilanlarına erişim bilgisi	%6	%17
Özgeçmiş hazırlama	%6	%24
İş görüşmesi teknikleri	%7	%19
İŞKUR aracılığıyla iş arama	%8	%11
Çevrim içi iş arama	%9	%25
Mesleki eğitim fırsatlarına erişim bilgisi	%4	%11
Staj olanaklarına erişim bilgisi	%6	%3

İş arama becerilerine ilişkin veriler şehirlere göre incelendiğinde, Gaziantep'teki NEET kadınlarının diğer iki şehirdeki kadınlar ile karşılaştırıldığında özgeçmiş hazırlama ve iş aramak için çevrim içi platformları kullanma konusunda daha yüksek düzeyde bilgi sahibi olduğu görülmektedir.

Tablo 26 İş arama becerileri / şehir (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
İş ilanlarına erişim bilgisi	%15	%6	%4
Özgeçmiş hazırlama	%20	%4	%7
İş görüşmesi teknikleri	%16	%6	%8
İŞKUR aracılığıyla iş arama	%10	%10	%6
Çevrim içi iş arama	%21	%10	%6
Mesleki eğitim fırsatlarına erişim bilgisi	%8	%5	%4
Staj olanaklarına erişim bilgisi	%7	%5	%4

Farklı yaş grupları arasında istihdam fırsatlarını takip etme ve bunlara erişme bilgileri açısından kayda değer bir fark bulunmamaktadır. Ancak, eğitim durumunun etkisi incelendiğinde, veriler meslek lisesi eğitiminin daha etkili bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Özellikle, meslek lisesi mezunu kadınlar, sadece daha düşük eğitim düzeyine sahip kadınlar ile karşılaştırıldığında değil, aynı zamanda düz lise mezunu kadınlar ile de karşılaştırıldığında önemli ölçüde daha yüksek yeterlilik sergilemektedirler. Örneğin, veriler çevrim içi iş arama konusunda meslek lisesi mezunları arasında %36 oranında olumlu yanıt alındığını ve bunun düz lise mezunları arasında gözlemlenen orandan üç kat daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, meslek lisesi eğitiminin kadınların iş arama amacıyla çevrim içi platformları etkin bir şekilde kullanma becerilerine olumlu katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Öncelikler

Araştırma bulguları, genç NEET kadınlardan oluşan toplam örneklem içerisinde tanımlanan en belirgin önceliklerin makul bir ücret (%63) ve sosyal güvenlik (%48) olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, kadınlar için güvenli bir ortam (%42) ve eve yakınlık (%41) gibi hususlar da bu öncelikleri yakından takip etmektedir. Çarpıcı bir şekilde kariyer beklentisi, NEET kadınlarının yalnızca %19'unun önemini vurgulamasıyla en az öncelik verilen unsur olarak ortaya çıkmıştır. Bu örüntü, araştırmada incelenen tüm değişkenlerde tutarlı bir şekilde devam etmiştir. Bulgular, kariyer beklentilerinin bu kadınlar arasında nispeten daha düşük bir önceliğe sahip olduğunu göstermektedir. Bu gözlem, düşük eğitim düzeylerine ve buna bağlı olarak düşük hane gelirlerine bağlanabilir. Sonuç olarak, öncelikli kaygıları uzun vadeli kariyer fırsatlarına odaklanmaktan ziyade makul bir ücret ve sosyal güvence elde etmek etrafında toplanmaktadır. Mevcut durumları göz önüne alındığında, yeterli gelir ve sosyal güvencenin sağladığı acil finansal istikrar ve sosyal koruma, kariyerde ilerleme arayışından daha önceliklidir.

Tablo 27 İşte en önemli özellikler / menşe ülke (%) (ilk 3 yanıt vurgulanmıştır)

	Ev Sahibi Topluluk	Suriyeli topluluk
Sosyal güvenlik hakları	%54	%31
Makul ücret	%69	%44
Eve yakınlık	%36	%57
Kurumsallaşma	%24	%18
Esnek çalışma saatleri	%28	%33
Kariyer beklentileri	%23	%5
Kadınlar için güvenli olması	%42	%40
Diğer	%0	%4

Tablo 28 İşte en önemli özellikler / şehir (%) (ilk 3 yanıt vurgulanmıştır)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
Sosyal güvenlik hakları	%48	%69	%25
Makul ücret	%49	%60	%81
Eve yakınlık	%49	%35	%38
Kurumsallaşma	%39	%15	%11
Esnek çalışma saatleri	%43	%29	%13
Kariyer beklentileri	%17	%24	%14
Kadınlar için güvenli olması	%58	%48	%16
Diğer	%3	%0	%0

NEET kadınları arasındaki öncelikler, yaş ve medeni duruma göre analiz edildiğinde kayda değer farklılıklar göstermektedir. Özellikle, daha büyük yaş grubundaki (25-29) kadınlar, verilen tabloda da görüldüğü gibi sosyal güvenlik haklarına, eve yakınlığa, esnek çalışma saatlerine ve kadınlar için güvenli bir ortama daha fazla önem verme eğilimindedir. Yaş grupları arasındaki bu farklılık, evli ve evli olmayan kadınların öncelikleri arasında gözlemlenen farklılıklarla yakından örtüşmektedir. NEET kadınları arasında yaşa ve medeni duruma bağlı olarak önceliklerde görülen farklılıklar, bu gruplarda çocukların varlığına bağlanabilir. Daha büyük yaş grubundaki kadınların (25-29) çocuk sahibi olma olasılığının (%68) daha genç kadınlar ile (18-24; %20) karşılaştırıldığında daha yüksek olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, anne olan kadınlar için iş yerinin evlerine yakınlığı ve çalışma saatlerinin esnekliği gibi faktörler daha önemli hale gelmektedir. Bu öncelikler, çocuk bakımı ve ev işlerinin yönetimi ile ilgili ek sorumluluklar ve zorluklardan etkilenmektedir.

Tablo 29 İşte en önemli özellikler / yaş grubu (%) (ilk 3 yanıt vurgulanmıştır)

	18-24	25-29
Sosyal güvenlik hakları	%39	%59
Makul ücret	%59	%68
Eve yakınlık	%37	%47
Kurumsallaşma	%20	%25
Esnek çalışma saatleri	%25	%35
Kariyer beklentileri	%15	%23
Kadınlar için güvenli olması	%36	%49
Diğer	%1	%1

Talep Gören Sektörler

Genç NEET kadınları arasında tercih edilen sektörlerin analizi, eğitim sektörünün tüm değişkenler arasında en belirgin tercih olduğunu ortaya koymaktadır. Bunu sürekli olarak yüksek oranda tercih edilen el sanatları ve yiyecek-içecek hizmetleri takip etmektedir. Tablo 30'da görüldüğü gibi bu ilk üç sektörün hem ev sahibi toplum hem de Suriyeli kadınlar tarafından yaygın olarak tercih edilmesi dikkat çekmektedir. Ayrıca, Suriyeli kadınlar yazılım geliştirme, web tasarımı ve ofis destek hizmetleri gibi sektörlerle nispeten daha fazla ilgi göstermektedir. Bununla birlikte, Suriyeli kadınlar ev sahibi topluluk kadınları ile karşılaştırıldığında en çok tercih edilen ilk beş sektör dışında kalan diğer tüm sektörlerle daha az ilgi göstermektedir.

Tablo 30 En çok tercih edilen 10 sektör / menşe ülke (%)

	Ev Sahibi Topluluk	Suriyeli topluluk
1	Eğitim hizmetleri (%52)	Eğitim hizmetleri (%35)
2	Yiyecek ve içecek hizmetleri (%38)	El sanatları (%27)
3	El sanatları (%35)	Yiyecek ve içecek hizmetleri (%13)
4	Gıda üretimi (%28)	Yazılım geliştirme, web tasarımı (%13)
5	Tekstil ve ayakkabı üretimi ve satışı (%27)	Ofis destek hizmetleri (%7)
6	Turizm hizmetleri (%24)	Ev hizmetleri - temizlik, çocuk bakımı vb. (%5)
7	Sağlık hizmetleri (%23)	Elektronik cihazlar için destek hizmetleri (%5)
8	Perakende satışlar (%21)	Perakende satışlar (% 4)
9	Ev hizmetleri - temizlik, çocuk bakımı vb. (%21)	Gıda üretimi (%3)
10	Etkinlik organizasyonu (%19)	Baskı ve basın hizmetleri (%3)

Her üç şehirde de genç NEET kadınlar arasında en çok tercih edilen üç sektör eğitim hizmetleri, el sanatları ve yiyecek-içecek hizmetleridir. Bu sektörler, farklı şehirlerde ankete katılan kadınlar arasında en çok ilgiyi görmektedir.

Tablo 31 En çok tercih edilen 10 sektör (%)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
1	Eğitim hizmetleri (%52)	Eğitim hizmetleri (%57)	Eğitim hizmetleri (% 33)
2	El sanatları (%41)	El sanatları (%36)	Yiyecek ve içecek hizmetleri (%26)
3	Yiyecek ve içecek hizmetleri (%35)	Gıda üretimi (%33)	El sanatları (%19)
4	Gıda üretimi (%27)	Turizm hizmetleri (%31)	Ev hizmetleri - temizlik, çocuk bakımı vb. (%8)
5	Tekstil ve ayakkabı üretimi ve satışı (%24)	Tekstil ve ayakkabı üretimi ve satışı (%28)	Sağlık hizmetleri (%7)
6	Ofis destek hizmetleri (%22)	Sağlık hizmetleri (%26)	Turizm hizmetleri (%5)
7	Yazılım geliştirme, web tasarımı (%22)	Perakende satış (%24)	Perakende satış (%4)
8	Etkinlik organizasyonu (%21)	Ev hizmetleri - temizlik, çocuk bakımı vb. (%23)	Gayrimenkul (%4)
9	Perakende satışlar (%19)	Ofis destek hizmetleri (%19)	Ofis destek hizmetleri (%2)
10	Sağlık hizmetleri (%19)	Gayrimenkul (%18)	Gıda üretimi (%2)

İhtiyaç Duyulan Destek Türleri

NEET kadınlarının istihdam beklentilerini yükseltmek için ihtiyaç duydukları destek türlerini incelemek amacıyla kendilerine özel ihtiyaçları sorulmuştur. Bulgular, iş fırsatlarına erişmek ve etkili bir şekilde iş başvurusunda bulunmak için gerekli becerileri edinme konusunda yardıma yönelik güçlü bir talebin altını çizmektedir. Bu özel yanıt, neredeyse tüm değişkenler arasında en yaygın seçenek olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca, mesleki ve teknik eğitim desteği, profesyonel ağ oluşturma ve kolaylaştırılması ve ulaşım desteği de en çok istenen diğer yardım biçimleri arasında yer almıştır. İlgili sektörlerdeki profesyonellerle bağlantı kurma konusunda ifade edilen destek ihtiyacı, bir kez daha öne çıkan bir öncelik olan iş fırsatları bulma ve tanımlama becerisini geliştirmenin önemine bağlanabilir. Ayrıca, ulaşım desteği talebi mali boyutun ötesine geçip kişisel güvenliğe ilişkin endişeleri de kapsamaktadır. Bu durum, özellikle kadınlar için güvenlik tehdidi oluşturabilecek uzun işe gidiş geliş süreleri ve uzun mesai saatleri ile ilişkilendirilebilecek potansiyel risklerle ilgilidir.

Tablo 32 İstihdam olasılığını artırmak için ihtiyaç duyulan destek türleri / menşe ülke (%) (İlk 3 yanıt vurgulanmıştır)

	Ev sahibi topluluk	Suriyeli topluluk
Mesleki ve teknik eğitim	%42	%53
Sektör profesyonelleri ile iletişim desteği	%46	%11
Mesleki amaçlı sosyal beceri eğitimi	%40	%18
Ulaşım desteği	%44	%26
Bakım sorumluluklarında destek (çocuk/yaşlı/hasta/engelli)	%26	%11
İş arama yöntemlerini öğrenme desteği	%51	%59
Diğer	%1	%4

Tablo 33 İstihdam olasılığını artırmak için ihtiyaç duyulan destek türleri / şehir (%) (İlk 3 yanıt vurgulanmıştır)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
Mesleki ve teknik eğitim	%50	%54	%29
Sektör profesyonelleri ile iletişim desteği	%35	%46	%30
Mesleki amaçlı sosyal beceri eğitimi	%42	%46	%12
Ulaşım desteği	%50	%43	%25
Bakım sorumluluklarında destek (çocuk/yaşlı/hasta/engelli)	%31	%31	%9
İş arama yöntemlerini öğrenme desteği	%64	%44	%49
Diğer	%2	%2	%1

Medeni duruma göre veriler incelendiğinde, iş arama yöntemlerini öğrenme ve mesleki eğitim gibi en çok tercih edilen destek biçimlerinin medeni durumdan bağımsız olarak değişmemesi dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, evli kadınlar çocuk, hasta ve yaşlı bakımı ile ilgili sorumlulukları yönetme konusunda da desteğe ihtiyaç duyduklarını ifade ederken (%38), bu durum bekar kadınlar arasında daha az görülmektedir (%11).

Çeşitli faktörlerdeki kadınların önemli bir çoğunluğu, istihdam beklentilerini yükseltmeye yönelik mevcut destek hizmetlerine ilişkin farkındalık konusunda bilgi eksikliği olduğunu belirtmiştir. Ancak, potansiyel destek kaynakları hakkında bilgi edinmeye ilgi duyduklarını da ifade etmişlerdir. Özellikle, ev sahibi ve Suriyeli topluluklar arasındaki dağılım dikkate alındığında, Suriyeli kadınlar ev sahibi toplulukta yer alan kadınlara göre destek hizmetleri hakkında daha düşük düzeyde farkındalık göstermiş ve bu hizmetler hakkında bilgi edinmeye daha fazla ilgi duyduklarını ifade etmiştir. Suriyeli kadınlar ile ev sahibi toplulukta yer alan kadınlar arasında destek hizmetlerine ilişkin farkındalıktaki farklılık, önceki iş deneyimlerindeki farklılıklara bağlanabilir. Veriler, daha düşük bir yüzdeye sahip (%13) Suriyeli kadınlar ile karşılaştırıldığında, daha yüksek yüzdeye sahip (%30) ev sahibi toplulukta yer alan kadınların daha önce iş deneyimine sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Daha önceki iş deneyimi, iş gücüne katılmış olan bireylerin geçmişte bu hizmetlerle karşılaşmış ve bunlara erişmiş olabilmesi dolayısıyla mevcut destek hizmetlerinin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunabilir. Bu nedenle, Suriyeli kadınlar arasında destek hizmetlerine ilişkin farkındalığın daha düşük olması, daha önce çalışma oranlarının nispeten daha düşük olmasına bağlanabilir.

Tablo 34 Desteğin alınacağı yer bilgisi / menşe ülke (%)

S: Nereden destek alacağınızı biliyor musunuz?	Ev sahibi topluluk	Suriyeli topluluk
Evet	%25	%7
Hayır, ilgilenmiyorum	%18	%8
Hayır, ama öğrenmek istiyorum	%57	%84

Veriler üç şehre göre incelendiğinde, Şanlıurfa'daki katılımcıların istihdam desteği kaynakları hakkında bilgi edinme konusunda ilgilerinin oldukça düşük olduğu görülmektedir. Buna karşılık, bu destek kaynakları hakkında bilgi sahibi olduğunu bildiren Mardinli kadınların oranı diğer iki şehir ile karşılaştırıldığında oldukça yüksektir. Mardin'de daha önce gelir getirici bir işte çalıştığını belirten kadınların oranının (%40) daha yüksek olması, iş arama yöntemleri ve destek kaynaklarına daha aşina olmalarını kısmen açıklayabilir. Buna karşılık, Şanlıurfa'daki kadınlar daha düşük bir oranda (%25) daha önce çalışma deneyimine sahip olduklarını belirtmiştir. İş arama yolları, yetkinlikleri ve önceki çalışma deneyimleri karşılaştırıldığında, Şanlıurfa'daki kadınlar hem Mardin hem de Gaziantep'in gerisinde kalmaktadır. Destek kaynakları hakkındaki bilgi düzeylerinin düşük olmasına rağmen, Şanlıurfa'daki kadınların önemli bir kısmı (%60) şu anda aktif olarak iş aradıklarını belirtmiştir. Ancak, mevcut destek kaynakları hakkında bilgi edinme konusundaki hevesleri nispeten düşük görünmektedir.

Tablo 35 Desteğin alınacağı yer bilgisi / şehir (%)

S: Nereden destek alacağınızı biliyor musunuz?	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
Evet	%10	%42	%10
Hayır, ilgilenmiyorum	%2	%2	%47
Hayır, ama öğrenmek istiyorum	%87	%56	%43

Eğitim Talepleri

Mesleki eğitimle ilişkili olarak, NEET olan ve Suriyeli topluluğa mensup genç kadınların Türkçe dil eğitimine önemli ölçüde ihtiyaç duydukları görülmektedir. Buna ek olarak, Suriyeli kadınlar, ev sahibi topluluğa mensup kişiler ile karşılaştırıldığında temel ofis yazılım programları, iş hukukunun temel ilkeleri, gelişmiş yazılım kullanımı, mesleki İngilizce ve iş başvurularıyla ilgili beceriler konusunda yeterlilik kazanmaya daha fazla eğitim göstermektedir.

Tablo 36 Mesleki eğitim talebi / menşe ülke (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi)

	Ev sahibi topluluk	Suriyeli topluluk
İş başvurusu becerileri	%27	%40
Temel Ofis programları (Word, Excel, vb.)	%26	%45
Temel iş hukuku	%26	%37
Mesleki Türkçe	%25	%42
Bilgi teknolojisi becerileri (sosyal medya yönetimi, grafik tasarım, vb.)	%25	%31
Özel mesleki eğitim (çağrı merkezi eğitimi, aşçılık eğitimi vb.)	%24	%27
Mesleki amaçlı İngilizce dili	%24	%34
Girişimcilik becerileri (finans, nakit akışı yönetimi, vb.)	%23	%25
Profesyonel amaçlar için sosyal beceriler (sunum, çatışma yönetimi, vb.)	%23	%25
İleri dijital beceriler, kodlama	%22	%26
Kişisel iyilik hali, sosyal beceriler (kendini ifade etme, temel haklar, sağlık ve iyilik hali) eğitimi	%22	%25
Gelişmiş yazılım (web tasarımı, tedarik zinciri yönetimi, vb.)	%19	%34

Mesleki eğitim talepleri şehirler arasında farklılık göstermektedir. Özellikle, temel ofis programları, hem Mardin hem de Gaziantep'te en çok talep gören eğitim alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, Gaziantep'te iş başvurusu becerileri ve mesleki amaçlı Türkçe dil eğitimi için önemli bir talep bulunmaktadır. Buna karşılık Mardin'de mesleki amaçlı sosyal beceriler, temel iş hukuku ve bilişim becerilerine daha fazla vurgu yapılmaktadır. Şanlıurfalı kadınların diğer iller ile karşılaştırıldığında tüm eğitim programlarına nispeten daha az ilgi gösterdiğini belirtmek gerekir. Bununla birlikte, mesleki eğitim tercihleri ağırlıklı olarak iş başvurusu becerileri ve Türkçe dil becerisi edinimi etrafında dönmektedir.

Tablo 37 Mesleki eğitim talebi / şehir (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
Mesleki amaçlı Türkçe	%43	%28	%15
Girişimcilik becerileri (finans, nakit akışı yönetimi, vb.)	%29	%31	%10
Mesleki amaçlar için sosyal beceriler (sunum, çatışma yönetimi vb.)	%25	%34	%12
Temel Ofis programları (Word, Excel, vb.)	%44	%35	%11
İleri dijital beceriler, kodlama	%28	%31	%9
Kişisel refah, sosyal beceriler (kendini ifade etme, temel haklar, sağlık ve refah) eğitimi	%28	%27	%12
Özel mesleki eğitim (çağrı merkezi eğitimi, aşçılık eğitimi vb.)	%31	%31	%11
Temel iş hukuku	%39	%33	%12
Gelişmiş yazılım (web tasarımı, tedarik zinciri yönetimi, vb.)	%32	%27	%9
Mesleki amaçlı İngilizce dili	%40	%30	%6
Bilgi teknolojisi becerileri (sosyal medya yönetimi, grafik tasarım, vb.)	%34	%32	%10
İş başvuru becerileri	%41	%32	%15

Tekstil tasarımı, üretim ve pazarlama eğitimini kapsayan tekstil sektörüyle ilgili eğitim genel örnekleme en çok tercih edilen uzmanlık alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Toplam örnekleme, katılımcıların %59'u bu sektörde eğitim almak istediklerini belirtirken, ev sahibi topluluk örnekleminin %68'i ve Suriyeli topluluk örnekleminin %32'si benzer bir eğilim göstermiştir. Tekstil sektörünün ardından imalat (%34), turizm (%31) ve yaratıcı endüstrilerde (%29) eğitim talebi öne çıkmaktadır. Ev sahibi toplulukta yer alan NEET (Eğitim, İstihdam veya Yetiştirmede Olmayan) kadınlar arasında sektöre özel eğitim tercihi, tüm örneklemin tercihi ile bağdaşmaktadır. Bununla birlikte, Suriyeli toplulukta yer alan NEET kadınlarının, ev sahibi toplulukta yer alan kadınlar ile karşılaştırıldığında ankete katılan tüm sektörlerde nispeten daha düşük ilgi düzeyleri sergilemesi dikkat çekmektedir.

Tablo 38 Tercih edilen sektörel eğitimler/ ülke (%) (İlk 3 tercih vurgulanmıştır)

	Ev sahibi topluluk	Suriyeli topluluk
Tekstil (tasarım, üretim, pazarlama, vb.)	%68	%32
İmalat (üretim, operasyon, finans, pazarlama, vb.)	%40	%19
Turizm (planlama, işletme, yönetim)	%38	%12
Yaratıcı sektörler (sosyal inovasyon, yapay zeka, vb.)	%32	%21
Lojistik (planlama, operasyon)	%26	%12
Gıda ve tarım (akıllı tarım, üretim teknikleri, vb.)	%23	%13
Diğer	%2	%29

Her üç şehirde ikamet eden genç NEET kadınlar, aşağıdaki tabloda sunulan veriler ile açıklandığı üzere tekstil, imalat ve turizm gibi sektörlerde yüksek düzeyde ilgi göstermiştir. Bununla birlikte, gıda ve tarım ile lojistik sektörlerine nispeten daha düşük düzeyde ilgi gösterilmiştir. Özellikle, tekstil sektöründe eğitim talebinin tüm eğitim geçmişlerinde sürekli olarak yüksek kaldığını vurgulamak önemlidir.

Tablo 39 Tercih edilen sektörel eğitimler / şehir (%) (İlk 3 tercih vurgulanmıştır)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
Tekstil (tasarım, üretim, pazarlama, vb.)	%50	%57	%71
İmalat (üretim, operasyon, finans, pazarlama, vb.)	%43	%46	%12
Turizm (planlama, işletme, yönetim)	%37	%35	%13
Yaratıcı sektörler (sosyal inovasyon, yapay zeka, vb.)	%33	%44	%17
Lojistik (planlama, operasyon)	%27	%33	%5
Gıda ve tarım (akıllı tarım, üretim teknikleri, vb.)	%19	%31	%12
Diğer	%16	%4	%5

KAMU HİZMETLERİ BİLGİSİ

Araştırma, genç NEET kadınların kamu hizmetlerinin mevcudiyetine ilişkin sınırlı bilgi ve farkındalığa sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Suriyeli kadınların ise ev sahibi topluluk ile karşılaştırıldığında tüm kamu sosyal hizmetlerinde daha yüksek düzeyde farkındalık sergilemesi önemli bir bulgudur.

Tablo 40 Kamu hizmetlerine ilişkin farkındalık / menşe ülke (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi)

	Ev sahibi topluluk	Suriyeli topluluk
Hukuki danışmanlık	%4	%17
Psikolojik destek	%4	%11
Eğitim/öğretim hizmetleri	%8	%19
Sağlık hizmetleri	%6	%22
İş arama konusunda destek	%6	%8
Koruyucu hizmetler (şiddet, istismar mağdurlarına karşı)	%3	%14
Çocuk bakım hizmetleri	%4	%15

Tablo 41 Kamu hizmetlerine ilişkin farkındalık / şehir (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
Hukuki danışmanlık	%10	%7	%4
Psikolojik destek	%9	%2	%5
Eğitim/öğretim hizmetleri	%11	%10	%11
Sağlık hizmetleri	%13	%12	%4
İş arama konusunda destek	%7	%7	%5
Koruyucu hizmetler (şiddet, istismar mağdurlarına karşı)	%9	%4	%4
Çocuk bakım hizmetleri	%10	%4	%6

KURUMLARA VE BİREYLERE GÜVEN

Bir şehirde kurumlara ve bireylere duyulan güven ile kamusal alanlardaki güvenlik hissi, kadınların iş gücüne katılımını kolaylaştırmada hayati bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla, bu araştırma kadınların NEET kategorisinden çıkmalarını engelleyebilecek güven ve güvenlik sorunlarını tespit etmek amacıyla NEET olarak sınıflandırılan genç kadınlar arasında hem kurumsal hem de kişiler arası güvenin boyutunu incelemeye de odaklanmaktadır.

Bulgulara göre, asli kurumlara ve sağladıkları hizmetlere duyulan güven önemli ölçüde düşüktür. Bununla birlikte, ev sahibi ve Suriyeli topluluklarda yer alan NEET kadınlar arasında kayda değer farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Tablo 42’de belirtildiği gibi Suriyeli kadınlar belirgin bir şekilde tüm kurum ve hizmetlere daha fazla güven duymaktadır. Buna karşılık, ev sahibi toplulukta yer alan kadınların yanıtları, diğer kurum ve hizmetler ile karşılaştırıldığında belediye hizmetlerine daha fazla güven duydıklarını gösterirken, Tablo 43’te gösterildiği gibi bu grupta en az güven duyulan özel sektör olmuştur. Suriyeli kadınlar da özel sektöre nispeten düşük düzeyde güven duyarken, bu sektöre duydıkları güven düzeyi ev sahibi topluluk kadınları ile karşılaştırıldığında oldukça yüksektir.

Tablo 42 Kurumlara ve hizmetlere güven düzeyi/ ülke (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi)

	Ev sahibi topluluk	Suriyeli topluluk
Genel olarak özel sektör	%8	%23
Üniversiteler	%8	%34
Kamu hizmetleri	%19	%47
Belediye hizmetleri	%21	%40
STK’lar (vakıflar, dernekler)	%14	%34
Uluslararası yardım kuruluşları	%12	%24

Tablo 43 Kurumlara ve hizmetlere güven düzeyi/ülke (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi)

	Ev sahibi topluluk	Suriyeli topluluk
Genel olarak özel sektör	%40	%6
Üniversiteler	%33	%9
Kamu hizmetleri	%33	%3
Belediye hizmetleri	%30	%9
STK'lar (vakıflar, dernekler)	%32	%9
Uluslararası yardım kuruluşları	%31	%8

Güven düzeyi, farklı şehirler arasında da farklılık göstermektedir. Gaziantep'teki NEET kadınlar, diğer iki şehirdeki kadınlar ile karşılaştırıldığında tüm kurum ve hizmetlere (özel sektör hariç) önemli ölçüde daha fazla güven duymaktadır. Gaziantep'teki NEET kadınlar arasında belediye hizmetlerine duyulan güven özellikle dikkat çekmektedir. Buna karşılık, üç şehir arasından Şanlıurfa kadınlar kurumlara en düşük güven düzeyini sergilemektedir.

Tablo 44 Kurumlara ve hizmetlere güven düzeyi / şehir (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
Genel olarak özel sektör	%11	%12	%13
Üniversiteler	%26	%7	%8
Kamu hizmetleri	%36	%22	%19
Belediye hizmetleri	%38	%25	%12
STK'lar (vakıflar, dernekler)	%30	%12	%12
Uluslararası yardım kuruluşları	%27	%11	%6

Araştırmada, kişiler arası güven açısından Suriyeli toplulukta yer alan NEET kadınların %42'sinin Türkiye'de ikamet eden kişilere güven duyduğu ortaya konulmaktadır. Bu oran, ev sahibi toplulukta yer alan kadınların bildirdiği güven düzeyinden (%9) belirgin bir şekilde daha yüksektir. Ancak, sokaklar ve kalabalık yerler gibi kamusal alanlarda kendilerini güvende hissetme konusunda Suriyeli kadınlar, ev sahibi toplulukta yer alan hemcinsleri ile karşılaştırıldığında önemli ölçüde daha düşük güven düzeyleri beyan etmektedir.

Tablo 45 Kişiler arası güven düzeyi/ ülke (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi)

	Ev sahibi topluluk	Suriyeli topluluk
Genel olarak Türkiye'deki insanlara ne kadar güveniyorsunuz?	%9	%42
Şehrinizin sokaklarında kendinizi ne kadar güvende hissediyorsunuz?	%8	%13
Toplu taşıma gibi kalabalık yerlerde kendinizi ne kadar güvende hissediyorsunuz?	%9	%13

Örnekleme yer alan üç şehir arasında Şanlıurfa, insanlara duyulan güvenin en düşük olduğu şehirdir. Bununla birlikte, sokaklar ve kalabalık alanlar da dahil olmak üzere kamusal alanlarda güvenlik hissinin her üç şehirde de oldukça düşük olduğunu belirtmek gerekmektedir.

Şanlıurfa'daki kadınlar arasında diğer bireylere yönelik kayda değer güven eksikliği, potansiyel olarak yaşam tarzları üzerinde, daha içe dönük ve izole bir varoluş gibi, önemli etkilere sahip olabilir. Bu da Şanlıurfa'daki kadınlar arasında mevcut destek kaynaklarına ilişkin farkındalığın diğer iki şehir ile karşılaştırıldığında daha düşük olmasına (önceki bölümde açıklanmıştır) sebep olabilir. Güven eksikliği, iş gücüne yeniden entegrasyon için eğitim programlarına katılma konusundaki tereddüt ve isteksizliklerini de açıklayabilir. Başkalarına güven duyulmaması, kadınların eğitim fırsatlarını araştırmaya ya da kariyerlerine başlarken veya kariyer geçişleri

yaparken risk almaya daha az meyilli olmalarına neden olarak kırılabilirlik ve endişe hissi yaratabilir. Dolayısıyla, Şanlıurfa’da gözlemlenen düşük güven düzeyleri, kadınların destek ağlarına erişimini, iş girişimlerine katılımını ve genel olarak eğitim programlarına katılma istekliliğini etkileyen faktörler olarak görünmektedir.

Tablo 46 Kişiler arası güven düzeyi / şehir (10 puanlık ölçekte ilk 3 olumlu yanıtın yüzdesi)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
Genel olarak Türkiye’deki insanlara ne kadar güveniyorsunuz?	%23	%18	%10
Şehrinizin sokaklarında kendinizi ne kadar güvende hissediyorsunuz?	%13	%6	%9
Toplu taşıma gibi kalabalık yerlerde kendinizi ne kadar güvende hissediyorsunuz?	%10	%7	%12

İNTERNET ERİŞİMİ VE KULLANIMI

Çevrim içi eğitim kaynakları, NEET kadınlara uygun eğitim seçenekleri sunmak için umut verici fırsatlar sunmaktadır. Ancak bu kaynaklarla etkileşime geçmek, teknolojik yeterlilik ve internete erişim gerektirmektedir. Anket soruları aracılığıyla NEET kadınlar arasında bu kapasitelere sahip olup olmadıkları sorgulandığında, hem ev sahibi hem de Suriyeli toplulukta yer alan kadınlarının çoğunluğunun bu kaynaklara sahip olduklarını teyit ettikleri görülmüştür. Bununla birlikte, Suriyeli kadınlar da dahil olmak üzere kadınların çoğunluğunun bilgisayara erişimi olmadığını bildirmesi, bilgisayarların mevcudiyeti konusunda bir istisna teşkil etmektedir. Yine de, bu kısıtlama ev sahibi topluluğun %90’ı ve Suriyeli topluluğun %97’si arasında yaygın bir şekilde internet bağlantısı olan akıllı telefonlara sahip olunması ile telafi edilebilir. Ev sahibi topluluktaki kadınların %42’sinin hala internet erişiminden yoksun olduğunu ve bunun da çevrim içi eğitim kaynaklarına katılımları önünde önemli bir kısıtlama oluşturduğunu belirtmek de önem arz etmektedir.

Tablo 47 Elektronik cihazlara ve internet erişimine sahip olma / menşe ülke (“Evet” yanıtlarının yüzdesi)

	Ev sahibi topluluk	Suriyeli topluluk
Kullanabileceğiniz bir bilgisayarınız veya tablet bilgisayarınız var mı?	%40	%14
İnternet erişiminiz var mı?	%58	%81
İnternet erişimi olan bir akıllı telefonunuz var mı?	%90	%97
(Elektronik cihazı olanlar için) Elektronik cihazınız çevrim içi eğitimi destekliyor mu?	%72	%84
Çevrimiçi eğitim için zamanınız var mı?	%69	%89

Veriler illere göre ayrıştırıldığında, Şanlıurfa’daki kadınların çoğunluğunun bilgisayar, internet erişimi ve çevrim içi eğitim için uygun cihazlar gibi temel kaynaklardan yoksun olduğunu ortaya koyan net bir model ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, zaman açısından da zorluklarla karşılaşmaktadırlar.

Tablo 48 Elektronik cihazlara ve internet erişimine sahip olma / şehir (“Evet” yanıtlarının yüzdesi)

	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
Kullanabileceğiniz bir bilgisayarınız veya tablet bilgisayarınız var mı?	%39	%47	%12
İnternet erişiminiz var mı?	%81	%86	%19
İnternet erişimi olan bir akıllı telefonunuz var mı?	%97	%85	%82
(Elektronik cihazı olanlar için) Elektronik cihazınız çevrim içi eğitimi destekliyor mu?	%98	%78	%39
Çevrim içi eğitim için zamanınız var mı?	%98	%89	%31

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma bulguları aşağıdaki hususları vurgulamaktadır:

Mevcut araştırmada, toplam örneklemin %25'ini oluşturan NEET kadınlar arasında çalışmayı bırakmanın arkasındaki nedenlerin analiz edilmesi zorunludur. Bu nedenler, bu araştırmanın dinamiklerinin anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Belirlenen nedenler iki ana gruba ayrılabilir: (1) iş gücü piyasasının yapısıyla ilişkili olanlar ve (2) toplumsal cinsiyet ilişkileriyle bağlantılı olanlar. İlk olarak, işten ayrılmak için en sık belirtilen nedenler düşük ücretler ve yeterli sosyal güvenlik önlemlerinin olmamasıdır. Bu olgu hem ev sahibi hem de Suriyeli topluluklardan kadınlar arasında ve de incelenen üç şehirde gözlemlenmiştir. Bu zorlukların 11 yıllık eğitimi tamamlamış kadınlar arasında bile yaygın olduğunu belirtmek önemlidir. İkinci olarak, ailelerin onaylamamasının yanı sıra çocuk bakımı ve ev işleriyle ilgili sorumluluklar da kadınların iş gücünden çekilmesine sebep olan önemli faktörlerdir. Bu nedenler, çeşitli değişkenler arasında tutarlılık göstermekte olup ikamet ettikleri şehirden bağımsız olarak hem ev sahibi hem de Suriyeli toplulukta yer alan kadınları etkilemektedir.

NEET kadınlarının hem kurumlara hem de bireyle-re oldukça düşük düzeyde güven duyduğu önemli bir gözlemdir. Özellikle özel sektör, NEET kadınları arasında en düşük güven seviyesini ortaya çıkarmaktadır. Bu güven eksikliği, kurumsallaşmış yapıların yokluğuyla karakterize edilen, sosyal güvenlik hakları olmayan düşük ücretli işlerde çalışma konusundaki kişisel deneyimlerinden kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca, diğer kadınlar tarafından paylaşılan anekdotlar da özel sektöre yönelik şüpheliklerine sebep olabilir. Nihayetinde, özel sektöre duyulan bu güvensizlik NEET kadınların iş gücüne girme veya yeniden katılma konusunda cesaretlerini kıran önemli bir caydırıcı unsur olarak işlev görmektedir. NEET kadınlar arasında kalabalık yerlerde, toplu taşıma araçlarında ve sokaklarda ifade edilen güvensizlik duygusu da aynı derecede önemlidir.

Bu güvensizlik hissi, genç kadınlar arasında NEET statüsünü devam ettirme potansiyeli taşıyan kayda değer bir engel teşkil etmektedir. Kamusal alanlarda kişisel güvenlik ve savunmasızlığa ilişkin endişeleri, istihdam fırsatları yaratabilecek faaliyetlere katılma konusundaki tereddütlerini tetiklemektedir.

STK'lar, NEET kadınlar arasındaki güven eksikliğini gidermek için özellikle bu gruba yönelik güven artırıcı girişimler oluşturabilir. Bu girişimler, farkındalık kampanyaları, atölye çalışmaları ve topluluk diyalogları gibi çeşitli faaliyetleri kapsayabilir. Ana hedef, güven eksikliğini tetikleyen endişeleri ve yanlış anlamaları gidermektir. STK'lar, doğru bilgi sağlayarak ve mitleri ortadan kaldırarak NEET kadınların karşılaştığı belirli zorlukları ve engelleri hafifletmeye yardımcı olabilir.

Ayrıca beceri geliştirme eğitimleri, NEET kadınlarının özgüvenlerinin artırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu eğitimler, iletişim becerileri, sorun çözme ve karar verme gibi çok çeşitli alanları kapsamalıdır. STK'lar, NEET kadınlarını bu değerli becerilerle donatarak iş piyasasında güvenle yol almalarını sağlayabilir. Ayrıca, sosyal beceri eğitimleri de güven inşa etmek için gereklidir. STK'lar kişisel gelişim, öz saygının geliştirilmesi, hedef belirleme, dayanıklılık ve stres yönetimi odaklı atölye çalışmaları ve oturumlar düzenleyebilir. Bu atölyeler, NEET kadınlarının kendinden şüphe duymanın üstesinden gelmek, olumlu bir zihniyet geliştirmek ve özgüvenlerini inşa etmek için araçlar ve bilgiler edinmeleri için bir platform görevi görmektedir.

STK'lar, bu güven artırıcı girişimleri uygulayarak ve kapsamlı beceri geliştirme ve kişisel gelişim eğitimleri sağlayarak güven eksikliğini etkili bir şekilde giderebilir ve NEET kadınlarının hedeflerinin ve isteklerinin peşinden gitmeleri için gerekli özgüveni geliştirmelerine yardımcı olabilir. Bu çabalar, NEET kadınlarının güçlenmesine katkıda bulunup iş gücüne başarılı bir şekilde entegre olma ihtimalini artırmaktadır.

Kadınların istihdam tercihleri incelendiğinde, adil ücretlendirme, sosyal güvenlik ve güvenli bir çalışma ortamı gibi çeşitli faktörlerin önemi ortaya çıkmaktadır. Özellikle, Suriyeli kadınlar yakınlık temelli istihdam fırsatlarına belirgin bir eğilim göstermektedir. Özellikle çocuk bakım sorumluluğu olan NEET kadınlar için adil ücret ve sosyal güvencenin önemi yadsınamaz. Çocuk bakım masraflarını karşılamada konusunda ücretlerin yetersizliği sosyal güvenlik yardımlarının yokluğu ile birleştiğinde, iş gücüne katılımlarının önünde önemli engeller oluşturmaktadır.

STK'lar, kamu kurumları ve özel sektör de dahil olmak üzere paydaşların bu sorunu gidermek için adil ücretler, sosyal güvenlik ve erişilebilir çocuk bakım hizmetlerini teşvik eden politika ve girişimlere öncelik vermesi önemlidir. Çocukları veya çocuk bakım sorumlulukları olan NEET kadınların karşılaştığı önemli engellerden biri çocuk bakım desteğinin olmamasıdır. Bu durum, asgari ücret düzenlemeleri ve kapsamlı sosyal güvenlik yardımları gibi yasal korumaları savunmanın yanı sıra uygun fiyatlı ve kaliteli çocuk bakımı seçeneklerini genişletmek için ilgili kurumlarla iş birliği yapmayı, çocuk bakım tesisleriyle ortaklık kurmayı, çocuk bakım masrafları için sübvansiyon sağlamayı veya yerinde çocuk bakım hizmetleri oluşturmak gibi çeşitli tedbirlerin uygulanmasıyla aşılabılır. NEET kadınların iş gücü piyasasına katılımını ve dahil edilmesini artırmak ve nihayetinde ekonomik olarak güçlenmelerine ve genel refahlarına katkıda bulunmak altta yatan bu yapısal sorunların giderilmesi ile mümkün hale gelmektedir.

Araştırma bulguları, NEET kadınların iş arama sürecinde önemli ölçüde desteğe ihtiyaç duyduklarını vurgulamaktadır. Hem ev sahibi toplum hem de Suriyeli kadınlar, iş arama çabalarında öncelikle kişisel ve aile ilişkilerinin yanı sıra sosyal medya platformları gibi sınırlı kaynaklara bağımlılık göstermektedir. Bireysel kaynaklara olan bu bağımlılık, dar bir iş fırsatı havuzuna erişimlerini ciddi ölçüde sınırlamaktadır. Ayrıca NEET kadınlar etkili iş arama becerilerini geliştirmek için yardıma ihtiyaç duymaktadır. Karşılaştıkları en önemli zorluklardan biri, mevcut işler, mesleki eğitim fırsatları ve ilgili eğitim programlarına ilişkin bilgilere erişimdir. Özgeçmiş hazırlama ve iş görüşmesi teknikleri gibi iş aramanın temel yönleri hakkındaki bilgileri de sınırlıdır.

Bu zorlukları gidermek için NEET kadınlarına bilgilerini artırmak ve İŞKUR (Türkiye İş Kurumu) ve belediye istihdam ofisleri gibi iş aramaya ilişkin kurumsal yollara başvurmak için gerekli desteği sağlamak çok önemlidir. Bu destek, iş arama yöntemlerini etkin bir şekilde çeşitlendirmelerini sağlayacaktır. NEET kadınlarını bu alanlarda gerekli beceri

ve bilgilerle güçlendiren kapsamlı ve destekleyici eğitim programlarının sağlanması da önemlidir. Bu da İŞKUR (Türkiye İş Kurumu) ve belediye istihdam ofisleri gibi kaynaklardan nasıl faydalanacakları konusunda eğitim veren atölye çalışmalarının düzenlenmesini de kapsamaktadır. Buna ek olarak, NEET kadınlarını etkili iş arama teknikleri, özgeçmiş yazma ve mülakat becerileri konusunda gerekli bilgilerle donatmak için beceri geliştirme atölyeleri ve kursları sunmak çok önemlidir. NEET kadınları bu tedbirlerin uygulanması ile iş piyasasında daha hazırlıklı ve donanımlı hale gelip iş bulma şanslarını arttırabilirler.

Yukarıda belirtilen hususla bağlantılı olarak, NEET kadınları istihdam fırsatlarını güvence altına alma şanslarını önemli ölçüde artırması dolayısıyla belirli sektörlerde yerleşik profesyonellerle bağlantı kurma konusunda yardıma ihtiyaç duyduklarını sürekli olarak ifade etmektedir. Bu durum, deneyimli profesyonellerin NEET kadınlara rehberlik ve ağ kurma fırsatları sunduğu mentorluk desteğine yönelik açık bir talebe işaret etmektedir. Ayrıca, özellikle çocukları veya çocuk bakım sorumlulukları olan kadınlar için çocuk bakım desteğinin önemini kabul etmek gerekmektedir. Söz konusu destek, bu kritik ihtiyacı gidererek, NEET kadınların aile yükümlülükleri ile istihdam arayışları arasında etkili bir denge kurmalarını sağlar.

Bu ihtiyaçları karşılamak amacıyla, NEET kadınları belirli sektörlerdeki yerleşik profesyonellerle buluşturmak için mentorluk programları geliştirilebilir. Bu mentorlar, NEET kadınların iş bulma şanslarını arttırmalarına yardımcı olmak için rehberlik, tavsiye ve ağ kurma fırsatları sağlayabilir. Bu bağlantıların teşvik edilmesiyle, NEET kadınları seçtikleri sektörlerde yollarını bulma konusunda değerli içgörüler ve destek elde edebilir.

Ayrıca, NEET kadınları ile potansiyel işverenler arasında bağlantı kurulmasını kolaylaştıracak ağ kurma etkinlikleri, iş fuarları ve sektöre özel toplantılar düzenlenerek STK'lar tarafından ağ kurma fırsatları teşvik edilmelidir. Bu platformlar aracılığıyla NEET kadınlara becerilerini ve niteliklerini sergilemeleri, profesyonel ilişkiler kurmaları ve daha geniş bir yelpazedeki istihdam fırsatlarına erişim sağlamaları için değerli fırsatlar sunulmaktadır.

Yapılan ankette hem ev sahibi hem de Suriyeli topluluklarda yer alan kadınların yanı sıra her üç şehirden kadınlar arasında istihdam için tercih edilen sektörlerin eğitim hizmetleri, yiyecek ve içecek hizmetleri ve el sanatları olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, mesleki eğitim için çeşitli sektör seçenekleri sunulduğunda, tekstil tasarımı, üretimi ve pazarlamasını içeren tekstil sektörü en çok tercih edilen seçenek olmuştur. İmalat ve turizm sektörleri de büyük ilgi görmüştür. Bu bulgular, NEET kadınların

istekleri ve ilgi alanlarıyla bağdaşan sektörlerle ışık tutup hedeflenen mesleki eğitim programlarının ve bu sektörlerdeki istihdam fırsatlarının tasarlanması ve uygulanması için değerli bilgiler sunmaktadır.

Literatür taramasından elde edilen bulgulara göre, tekstil sektörü bu araştırmada incelenen üç ilde de önemli bir potansiyel arz etmektedir. Mevcut pazar açığı ve hem işverenlerin hem de NEET kadınların eğitim gereksinimleri göz önüne alındığında, tekstil sektöründe mesleki eğitim programlarına öncelik verilmesi tavsiye edilmektedir. Tekstil eğitime yönelik bu stratejik odaklanma, sektörde belirlenen ihtiyaç ve fırsatlarla uyumlu olup NEET kadınları için hedeflenen beceri gelişimine ve istihdam olanaklarının artırılmasına olanak tanımaktadır. Paydaşlar, özellikle tekstil olmak üzere belirlenen ilgi alanlarına hitap eden özel eğitim programları geliştirmek ve sunmak için iş birliği yapabilirler. Bu programlar, NEET kadınları bu sektörlerde başarılı olmaları için gerekli beceri, bilgi ve pratik deneyimle donatmaya odaklanmalıdır. Ayrıca, bu sektörlerde NEET kadınlara özel olarak uygulamalı eğitim ve istihdam fırsatları sağlayan işe yerleştirme programları, çıraklık veya stajyerlik programları oluşturmak için ilgili sektör paydaşlarıyla ortaklıklar kurulması önemlidir. Mesleki eğitim ve istihdam girişimlerini NEET kadınlarının tercih ettiği sektörlerle uyumlu hale getirerek, istihdam edilebilirliklerini artırmak ve iş gücü piyasasına başarılı bir şekilde entegrasyonlarını kolaylaştırmak mümkün hale gelmektedir. Ayrıca, kadınların insana yakışır çalışma koşullarına duyduğu ihtiyaçların karşılanması, toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etmek ve kadınları iş gücünde güçlendirmek için çok önemlidir. Güvenli ve adil çalışma ortamları, eşit fırsatlar ve iş-yaşam dengesi için destek sağlanarak kadınların mesleki gelişimleri ve çeşitli sektörlerde katkıları teşvik edilebilir. Ayrıca, bu ihtiyaçların karşılanması sadece bireysel olarak kadınlara fayda sağlamakta kalmaz, aynı zamanda daha çeşitli, kapsayıcı ve gelişen iş yerlerine de sebep olur.

Bu araştırmanın bulguları, NEET kadınların iş gücüne katılımını engelleyen yapısal engellerin varlığını vurgulamaktadır. Bu zorlukların giderilmesi, politika reformları ile sosyal ve kültürel dönüşümleri içeren uzun vadeli stratejiler gerektirmektedir. Bununla birlikte, kısa vadede NEET kadınların iş gücü piyasasına dahil edilmesini teşvik etmek için özel olarak tasarlanmış eğitim programlarının uygulanması olumlu sonuçlar doğurabilir.

Araştırma bulguları, NEET kadınlar arasında kamu hizmetleri ve istihdam fırsatları hakkında farkındalık yaratmayı amaçlayan eğitim programları ile özel

mesleki eğitim girişimlerini birleştiren kapsamlı bir yaklaşıma acil ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, genç NEET kadınların karşılaştığı karmaşık zorluklar nedeniyle yalnızca eğitim ve öğretim müdahalelerine güvenmenin sınırlı bir etkiye sahip olabileceğini kabul etmek önemlidir. Bu zorluklar arasında sosyal güvenlik hakları olmayan düşük ücretli işlere sınırlı erişim, güven eksikliği (hem diğer bireylere hem de kurumlara), anlam teşkil eden kariyerleri sürdürebilmelerini engelleyen çocuk bakımı ve ev sorumlulukları gibi toplumsal cinsiyete dayalı beklentiler yer almaktadır. Bu çok yönlü sorunların ele alınması, genç kadınlara topluluk ve mentorluk desteği sağlayan kapsamlı programların yanı sıra işveren kurumların titizlikle izlenmesini gerektirebilir.

Birden fazla yerel paydaşın katılımını sağlayan, iş birliğine dayalı çıraklık ve staj programları gibi iyi uygulama örneklerinden umut verici bilgiler elde edilebilir. Bu tür girişimler kadınlara, gelir elde ederken yakından denetlenen ve kurumsallaşmış ortamlarda iş deneyimi kazanma fırsatı sunmaktadır. Ayrıca, çeşitli paydaşları içeren iş birliğine dayalı bir program kadınlar için daha güvenli bir ortam sağlayacaktır. Bununla birlikte böyle bir programın başarılı bir şekilde uygulanması, katılımcı şirketlere ekonomik teşvikler sunulmasını ve önemli miktarda fon ayrılmasını gerektirmektedir.

Kadınlar için sürdürülebilir istihdam fırsatlarını kolaylaştırmak için toplum desteğini teşvik etmek çok önemlidir. Uygulanabilir bir yaklaşım da bu programlardan yararlanan, mesleki eğitimleri, iş arayışları, hatta potansiyel olarak istihdamlarının ilk aşamaları boyunca düzenli mentorluk alan ve birbirine yakın topluluklardan genç kadın grupları oluşturmayı içerebilir. Bu yöntem, program sona erdikten sonra da sosyal ağlarını sürdürebilecek güçlenmiş genç kadın topluluklarını etkili bir şekilde geliştirecektir.

Sonuç olarak, NEET kadınların iş gücüne katılımını engelleyen yapısal engellerin ele alınması, bütüncül ve çok yönlü bir yaklaşım gerektirmektedir. Hedefe yönelik eğitim programları, toplum desteği, mentorluk ve işveren kurumların özenli gözetiminin bir araya getirilmesi, NEET kadınların sürdürülebilir istihdam edilebilirlik yolunda güçlendirilmesi ve desteklenmesi için kilit öneme sahiptir. İş birliğine dayalı çıraklık programları gibi iyi uygulamalardan dersler çıkarmak ve yeterli finansman sağlamak, NEET kadınların iş gücü piyasasında ilerlemesini kolaylaştırmak için etkili müdahaleler tasarlamada kritik unsurlardır.

EK 1 – DEPREM SONRASI: HIZLI İHTİYAÇ ANALİZİ

GİRİŞ

6 Şubat'ta Kahramanmaraş'ta meydana gelen yıkıcı depremlerin ardından Eleleyiz projesinin İhtiyaç Analizi saha çalışmasına ara verilmiş ve depremden önce görüşülen 372 kadınla yeniden iletişime geçilerek Hızlı İhtiyaç Analizi çalışması gerçekleştirilmiştir. Yeniden iletişime geçilen 372 kadından 103'ü ile yapılan görüşmeler başarılı olmuş, geri kalanlara ise deprem sonrasında telefonla ulaşılamamış ya da bu kişiler görüşmeye katılmayı reddetmişlerdir.

İş arayan 18-29 yaş arası NEET kadınlarla toplam 103 görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu kadınların 44'ü Gaziantep'te, 34'ü Şanlıurfa'da ve 25'i Mardin'de yaşamaktadır. İl bazındaki görüşme sayısı nedeniyle bulgular genel olarak raporlanmıştır.

KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNİN ETKİSİ

Görüşülen kadınların yarısından fazlası (%53) Kahramanmaraş depreminden bir şekilde etkilendiğini belirtmiştir.

Siz veya sevdikleriniz Kahramanmaraş depreminden herhangi bir şekilde etkilendiniz mi? (n:103)	%
Evet, etkilendik	%53
Hayır, etkilenmedik	%47

Konut hasarı ve geçim kaynağı kaybı depremin en önemli etkilerindendir. Depremden etkilenen kadınların yarısından fazlası (%62) evlerinin hasar gördüğünü, %31'i ise gelir kaynaklarını kaybettiklerini belirtmiştir. Ayrıca, %25'i de deprem sırasında yaralandığını, %16'sı temiz su ve gıdaya erişiminin kısıtlı olduğunu, %13'ü ise evinin yıkıldığını belirtmiştir

Depremden nasıl etkilendiniz? (n:55)	%
Evimiz hasar gördü.	%62
Gelir kaynağımızı kaybettik (geçim kaynağı kaybı)	%31
Depremde yaralandım.	%25
Temiz su ve gıdaya sınırlı erişimimiz var.	%16
Evimiz yıkıldı.	%13
Bazı aile üyelerimiz depremde hayatını kaybetti.	%9
Bazı aile üyelerimiz depremde yaralandı.	%9
Sanitasyon tesislerine sınırlı erişimimiz var.	%4

KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ SONRASI YAŞAM KOŞULLARI VE BAKIM YÜKÜ

Katılımcılara depremden sonra nerede yaşadıkları sorulduğunda, kadınların %81'i depremden önceki evlerinde ikamet etmeye devam ettiklerini söylerken, %13'ü ise bir akrabalarının yanında yaşamaya başladıklarını belirtmiştir. Ayrıca, kadınların %4'ü yeni bir eve taşındıklarını bildirirken, %2'si ise geçici yerleşim yerlerinde yaşamaya başladıklarını belirtmiştir.

Depremden sonra nerede yaşadınız? (n:103)	%
Depremden önce yaşadığımız evde.	%81
Bir akrabamızın yanına sığındık.	%12
Yeni bir eve taşındık.	%4
Geçici yerleşim yerlerinde kalıyoruz.	%2

Depremden önce zaten orantısız bir şekilde kadınların üzerinde olan bakım yükü, depremin ardından daha da artmıştır. Kadınlarla yapılan görüşmelerde, kadınların %20'si deprem sonrasında bakım yüklerinin ve bakımlarına ihtiyaç duyan kişi sayısının arttığını belirtmiştir. Bakım yükünün arttığını belirten kadınların çoğunluğu depremde sonra yaşlı aile üyeleri veya akrabalarıyla birlikte yaşamaya başladıklarını ve bu durumun bakım yüklerini artırdığını belirtmiştir.

Deprem bakım yükünüzü değiştirdi mi? Deprem nedeniyle bakımınıza ihtiyaç duyan kişi sayısı arttı mı? (n:103)	%
Evet	%20
Hayır	%80

KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ SONRASI KADINLARIN İHTİYAÇLARI

Görüşülen kişilere yeni yaşam koşulları altında önümüzdeki üç ay için ihtiyaçlarının neler olduğu sorulmuştur. Kadınların yarısından fazlası gıda (%58) ve maddi yardıma (%54) ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Diğer acil ihtiyaçlar arasında kişisel hijyen ürünleri (%32), kadınlar için ihtiyaç paketleri (%25), temiz su ve sanitasyon tesislerine erişim (%19), istikrarlı bir gelir kaynağı bulmak (%17), el yıkama için lavabo ve çamaşır deterjanı (%16) ve battaniye, yatak ve giysi (%13) yer almaktadır. Kişisel hijyen ürünleri açısından kadınların çoğunluğu şampuan, bebek bezi ve sabuna ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir.

Önümüzdeki üç ayı düşündüğünüzde, ihtiyaç duyacağınız ilk 5 ürün veya ihtiyacınız nedir? (n:103)	%
Gıda	%58
Nakit yardımı	%54
Kişisel hijyen ürünleri	%32
Hiçbir şeye ihtiyacımız yok	%26
Kadın ihtiyaç paketleri	%25
Temiz su ve sanitasyon tesislerine erişim	%19
İş bulmak ve istikrarlı bir gelir kaynağına sahip olmak	%17
Lavabo, yıkama kabı ve çamaşır deterjanları	%16
Battaniyeler, yataklar ve giysiler	%13
Isıtma ve kış şartlarına uygun ürünler	%7
Yemek pişirme gereçleri	%6
Tıbbi bakım ve tıbbi tesislere erişim	%6
Bebek bezi / Islak mendil	%5

Ankete katılan kadınların %34'ü kendilerinin ya da ailelerinin deprem nedeniyle acil ve mevcut riskler ya da sorunlar yaşamadığını belirtmiştir. Diğer taraftan, risk altındaki kadınlar arasında barınma ve geçim kaynaklarına erişim gibi hayati konular kadınların ve ailelerinin ihtiyaçları arasında daha fazla öne çıkmaktadır. Kadınların %25'i evlerinin hasar görmesini ve %21'i yetişkinler için psikososyal desteği acil ve güncel riskler olarak bildirmiştir. Ayrıca, %14'ü işsizlik, geçim kaynaklarına erişim ve gelir kaybını en büyük risk olarak belirtmiştir. Diğer taraftan, çocuklar için psikososyal destek ve eğitime erişim acil ve mevcut riskler arasında çok düşük bir sırada yer almaktadır.

Deprem nedeniyle sizin ve ailenizin yaşadığı acil durumlar ve mevcut riskler veya sorunlar nelerdir? (n:103)	%
Acil durum ve mevcut risk veya sorun yok	%34
Hasarlı ev	%25
Yetişkinler için psikososyal destek	%21
İşsizlik, geçim kaynağı ve gelir kaybı	%14
Çocuklar için psikososyal destek	%4
Eğitime erişim	%1
Temiz suya erişim	%1

Kadınların yarısından fazlası (%52), mevcut hizmetler ve bunlara nasıl erişebilecekleri hakkında bilgiye erişimlerinin olmadığını belirtmiştir. Diğer taraftan, kadınların çok az bir kısmı bilgi almalarına rağmen kaynağını doğrulamakta güçlük çektiklerini (%4) ve bilgi alsalar bile dil engeli nedeniyle bundan faydalanmakta sorun yaşadıklarını (%2) bildirmiştir.

Sunulan hizmetler, bunlara nasıl erişileceği, devlet prosedürleri ve diğer önemli bilgiler hakkında bilgiye erişiminiz var mı? (n:103)	%
Hayır	%52
Evet	%42
Bilgi alıyoruz ancak kaynağı doğrulayamıyoruz	%4
Bilgi alıyoruz ancak dil engeli nedeniyle bunlardan yararlanamıyoruz	%2

GEÇİM KAYNAKLARI VE EĞİTİM İHTİYAÇLARI

Ankete katılan tüm kadınlar arasında, kadınların %17'si önümüzdeki üç ay için en acil ihtiyaçlarının istihdam olduğunu belirtirken; depremden etkilendiğini bildirenler arasında bu oran %31'e yükselmiştir. İstihdamı acil ihtiyaç olarak bildirenlerin %44'ü ise iş bulmak istediğini belirtmiştir.

İş bulmak isteyen kadınların %38'i hizmet sektöründe, %13'ü sağlık sektöründe, %7'si ise imalat sektöründe çalışmak istediklerini belirtmiştir. Kadınların %20'si, herhangi bir sektörde çalışabileceklerini belirtmiştir; sektörden bağımsız olarak öncelikle iş aramaktadırlar. Kadınların %65'i ise depremin iş bulma fırsatlarını engellediğini düşünmektedir. Eğitim konusunda ise katılımcıların %40'ı eğitimlerine devam etmek istediklerini belirtmiştir.

Hangi sektörde ve hangi iş kolunda iş bulmayı düşünüyorsunuz? (n:45)	%
Hizmet sektörü	%38
Herhangi bir sektör tercihi yok	%20
Sağlık sektörü	%13
İmalat sektörü	%7
BİT sektörü	%4
Gıda sektörü	%4
Sosyal hizmetler sektörü	%4
Eğitim sektörü	%2
Gayrimenkul sektörü	%2
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık sektörü	%2
Tekstil sektörü	%2

İstihdama devam etmek istediğini belirten kadınların %28'i maddi yardıma, %23'ü istihdam ve işe yerleştirme hizmetlerine, %10'u ise çocuk bakım hizmetlerine erişim için desteğe ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. İş bulmak istediğini belirten kadınların %64'ü ise istihdam ve gelir yaratma konusunda mesleki eğitim almak istediklerini belirtmiştir.

İstihdam için ne tür bir desteğe ihtiyacınız olacak? (n:45)	%
Herhangi bir desteğe ihtiyacım yok	%28
Finansal destek	%28
İstihdam ve işe yerleştirme hizmetleri	%23
Çocuk bakımı/kreş hizmetleri	%10
Bilgisayar / Tablet / İnternet desteği	%8
Kişisel gelişim destekleri	%5

Eğitime geri dönmek istediğini belirten kadınların %45'i maddi desteğe, %15'i sınav hazırlığı için desteğe, %13'ü bilgisayar, tablet veya internet desteğine, %8'i ise ulaşım desteğine ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir.

Eğitime geri dönmek için ne tür bir desteğe ihtiyacınız olacak? (n:41)	%
Finansal destek	%38
İhtiyacım yok	%18
Sınava hazırlık desteği	%15
Bilgisayar / Tablet / İnternet desteği	%13
Ulaşım desteği	%8
Sağlık hizmetlerine erişim	%3
Psikolojik destek	%3
Kişisel gelişim destekleri	%3

ÖNERİLER

Görüşme yapılan yararlanıcıları ihtiyaçlarının aciliyetine göre sıralamak -bir dereceye kadar- mümkündür. Acil desteğe ihtiyaç duyan görüşülen kişileri ayırmak için aşağıdaki basit kriterler uygulanmıştır. Bu yararlanıcılara kısa vadeli bir eylem olarak acil yardım sağlanabilecek ve UN Women ve İNGEV iş birliği ile yürütülen ELELEYİZ projesi için de önceliklendirileceklerdir:

- 1) Depremden sonra evlerini kaybeden ve şu anda kalıcı bir barınağı olmayanlar (19 kişi)
- 2) Geçim kaynaklarına erişimi, çocuklarının beslenmesini tehlikeye atacak ve/veya aile üyelerinin diğer temel ihtiyaçlarını karşılayamayacak kadar kötüleşenler. (13 kişi)

“En acil ihtiyaçlarının” ne olduğuna ilişkin sorunun yanıtlarını seçin:

- “Evimiz tamamen yıkıldı. Yeni bir eve taşınmak için maddi desteğe ihtiyacımız var. Gıda desteğine de ihtiyacımız var; çocukların beslenme durumu çok kötü.”
- “En çok gıda desteğine ihtiyaç var. Gıda ihtiyacımızı komşulardan ve cami yardımlarından karşılıyoruz. Şu anda evimizde 4 bebek yaşıyor, tüm büyüklerimiz aynı eve taşındı ve bebek bezine ihtiyaç var.”
- “En önemli ihtiyacım gıda almak. Çocuklarımı okula gönderemiyorum ve onları besleyemiyorum bile. Nakit yardıma ihtiyaç var. Elektrik faturalarımızı ödeyemiyorum, bu yüzden evimizde ısınamıyoruz.”
- “Şu anda görümcemin evinde yaşıyoruz. Evde 2 yatak odası ve 1 oturma odası var ve burada 12 kişi yaşamak zorunda. Odamı 5 kişi ile paylaşıyorum. Eşim depremden beri işsiz, dolayısıyla hiçbir gelirimiz yok. Görümcemin evinin hiçbir giderine katkıda bulunamıyoruz. Ev yemekleri hepimize yetmiyor. Bu yüzden gıda ve günlük eşya desteğine ihtiyacımız var.”
- “Gıda ürünlerine normalden daha fazla ihtiyacımız var çünkü geniş ailemiz artık birlikte yaşamak zorunda. Ancak maddi sıkıntı içinde olduğumuz için bunları alamıyoruz.”
- “Çocuk bezine ihtiyacı olan dört çocuğum var ve şu anda eşim çalışmıyor. Çocukların beslenme durumu gerçekten kötü ve evde yiyecek eksik.”
- “Maddi sıkıntı içindeyiz. Günlük ihtiyaçlarımızı karşılamakta bile sıkıntı yaşıyoruz. Gıda desteği talebimiz var. Günlük yiyeceklerimizi alacak paramız yok.”
- “Ailemizin hiçbir ihtiyacını karşılayamıyoruz. Gıda en önemli şey. Ayrıca battaniye gibi malzemelere de ihtiyacımız var.”
- “Maddi desteğe ihtiyaç var; bebeğime kıyafet ya da bez alamıyorum.”
- “Depremden sonra eşim beyin kanaması geçirdi. Çalışmıyor. Evde hiçbir gelirimiz yok. Maddi desteğe ihtiyacımız var.”
- “İşimizi kaybettik. İş arıyoruz. Hiçbir gelirimiz yok. Yardım eden kimse yok. Nakit destek en önemli ihtiyaç.”
- “Gıda desteğine ihtiyacımız var çünkü sadece eşim çalışıyor. Şu anda hamileyim. Doğum yapmak üzereyim. Ayrıca 2 yaşında bir kızım var. Bu yüzden çocuk bezine ihtiyacımız var. Paramız yetmiyor, depremden sonra fiyatlar arttı. Ev sahipleri bizi evden çıkaracak. Taşınma masrafları için maddi desteğe ihtiyacımız var. Evde sadece bir kişi çalıştığı için sadece gıda ve kira karşılanabiliyor. Temizlik, çocuk ürünleri ve hijyen ürünleri eksik.”
- “Evsiz olduğumuz için maddi yardıma ihtiyacımız var. Eşim çalışmıyor. Çocukların beslenme durumu kötü olduğu için gıda desteğine ihtiyaçları var. Evimiz ağır hasarlı olduğu için eve giremiyoruz. Bu yüzden kıyafet ve giysiye ihtiyacımız var.”
- “İşe ihtiyacımız var. Evde gelir yok. Kimse çalışmıyor. Ev sahibi kirayı arttırdı. Maddi desteğe ihtiyacımız var.”
- “Ev kirası arttı. Maddi desteğe ihtiyaç var. Evde bir kişi çalışıyor. Bu nedenle gıda desteğine ihtiyaç var.”
- “Yeni bir eve taşındığımız için maddi desteğe ihtiyacımız var. Evde elektrik yok. Çocukların beslenme durumu çok kötü. Bu nedenle gıda desteğine ve hijyenik desteğe ihtiyaç var.”

- Amin, S. (2011). "Enhancing the benefits of girls' livelihood initiatives". Promoting Healthy, Safe, and Productive Transitions to Adulthood Brief no. 17. New York: Population Council.
- Atalay-Güneş, Z. N. (2012). KEEP Mardin İl Raporu. Unpublished Project Report. Mardin.
- Attanasio, O., Kugler, A., and Meghir, C. (2011). "Subsidizing Vocational Training for Disadvantaged Youth in Colombia: Evidence from a Randomized Trial". *American Economic Journal: Applied Economics*, 3(3): 188-220.
- Bardak, U., Maseda, M.R., and Rosso, F. (2015). "Young People Not in Employment, Education or Training (NEET). An Overview in ETF Partner Countries". ETF Working Papers, European Training Foundation. <http://www.etf.europa.eu/web.nsf/pages/NEET ETF partner countries> (last access: 02.05.2023)
- Benotsmane, R., Stoeffler, Q. (2022). "Understanding female 'not in employment, education or training' (NEET) in Türkiye". Paper presented at the VI. Anadolu International Conference on Economics, Eskişehir.
- Bynner, J., & Parsons, S. (2002). "Social exclusion and the transition from school to work: The case of young people not in education, employment, or training (NEET)". *Journal of Vocational Behavior*, 60(2): 289-309.
- CARE International in Türkiye (2020). Women's Economic Empowerment in Protracted Crisis: Syrian Refugee Women in Southeastern Türkiye. Gaziantep.
- Contini, D., Filandri, M. & Pacelli, L. (2019). "Persistency in the NEET state: a longitudinal analysis". *Journal of Youth Studies*, 22(7): 959-980.
- Çınar, S. (2021). "Women, work and family: Becoming women workers in the context of underdevelopment in Mardin". In *Urban Inequalities: Ethnographically Informed Reflections* (eds. Pardo, I., Prato, G.B.). Cham: Palgrave Macmillan.
- Dicle Kalkınma Ajansı (2013). TRC3 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı Cilt2- Bölgesel Gelişme Stratejisi. Mardin.
- Dicle Kalkınma Ajansı (2014). Mardin Seracılık Sektör Analiz Raporu. Mardin.
- Egresi, I., Bayram, B., Kara, F. (2012). "Economic impact of religious tourism in Mardin, Türkiye". *Journal of Economics and Business Research*, 2: 7-22.
- Erdoğan, E., Yentürk, N., Akyüz, A.A., Kurtaran, Y., Yurttagüler, L., Dursun, K., Oy, B. (2017). "Being a NEET in Türkiye: Determinants and Consequences", Power 2 Youth Working Paper No. 30.
- Eurofound (2012). NEETs – Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe. Publications Office of the European Union: Luxembourg.
- Eurofound (2016), Exploring the diversity of NEETs. Publications Office of the European Union: Luxembourg.
- Furlong, A. (2007). "The Zone of Precarity and Discourses of Vulnerability: NEET in the UK". *The Journal of Social Sciences and Humanities*, 381: 101-121.
- İpekyolu Development Agency (n.d.). Kadın İstihdamı Raporu TRC1 Bölgesi. Gaziantep.
- Kalyanwala, S., Acharya, R., and Deshpande, S., SEWA Academy (2006). Influencing girls' lives: Acceptability and effectiveness of a livelihoods skill building intervention in Gujarat". New Delhi: Population Council.
- Karacadağ Kalkınma Ajansı (2018). TRC2 (Diyarbakır-Şanlıurfa) Bölgesi İstihdam ve İşgücü Piyasası Raporu. Diyarbakır.
- Katz, E. (2008). Programs Promoting Young Women's Employment: What Works? The Adolescent Girls' Initiative, The World Bank: Washington DC.
- Lüküslü, D., Çelik, K. (2022). "Gendering the NEET category: young NEET women in Türkiye". *Turkish Studies*, 23(2): 200-222.

- Maguire, S. (2018) "Who cares? Exploring economic inactivity among young women in the NEET group across England". *Journal of Education and Work*, 31(7-8): 660-675.
- Purcell, B. (2017). "The house unbound: Refiguring gender and domestic boundaries in urbanizing Southeast Türkiye". *City & Society*, 29(1): 14-34.
- Saha Araştırmaları Merkezi (2019). <https://sahamerkezi.org/kadinin-genel-istihdamdaki-yeri-ve-istihdam-e-dildigi-is-kollarindaki-durumu-uzerine-calisma/> (Access May 13, 2023).
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü (2021). *Gıda Sektörü Analiz Raporu ve Kılavuzu TRC3 Bölgesi (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)*. Ankara.
- Seckelmann, A. (2012). "Domestic tourism—a chance for regional development in Türkiye?". *Tourism Management*, 23(1): 85-92.
- Susanlı, Z. B. (2016). "Understanding the Neet in Türkiye". *Eurasian Journal of Economics and Finance*, 4(2): 42-57.
- Şenses, N. (2020). "Gender, women and precarity: Examples from Türkiye". In *Women, Migration and Asylum in Türkiye* (eds. Williams, L., Çoşkun, E., Kaşka, S.). Cham: Palgrave Macmillan.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2018). *On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) Turizm Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Ankara.
- Toksöz, G. (2008). *Decent Work Country Report-Türkiye*. International Labour Organization: Geneva.
- UNDP Türkiye (2022). *Ne Eğitimde Ne İstihdamda Yer Alan Genç Kadınlar Mevcut Durum ve İhtiyaç Analizi Araştırması*. Ankara.
- UN Women (2018). *Needs Assessment of Syrian Women and Girls Under Temporary Protection Status in Türkiye*. Ankara.

EK 2 – ANKET FORMU

GİRİŞ METNİ | INTRODUCTION

Merhaba, ismim .....,

Bugün İNGEV tarafından gerçekleştirilen bir araştırma çalışması için sizinle görüşmek istiyoruz. Bu araştırmayla ne eğitimde ne istihdamda olmayan kadınların iş hayatına girmekle ilgili ihtiyaçları hakkında bilgi toplamayı ve bu bilgiler ışığında proje faaliyetlerini tasarlamayı amaçlıyoruz.

İsminiz ve telefon numaranız dahil vereceğiniz tüm bilgiler gizli tutulacak ve genç kadınların eğitim ve istihdama katılımı için nasıl destekler sağlanabileceği ile ilgili fikir üretmekte kullanılacaktır. Üçüncü kişi veya kurumlarla paylaşılmamak şartıyla proje ekibi, mevcut eğitim ve çalışma fırsatları için sizinle iletişime geçme ve iletişim bilgilerinizi kullanma hakkını saklı tutar. Araştırma ile ilgili daha detaylı bilgi almak isterseniz bize İNGEV'in (0216) 540 50 21 numaralı telefonundan ulaşabilirsiniz.

Araştırmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırmaya katılmamanızın herhangi olumsuz bir sonucu olmayacaktır. Görüşmemiz sırasında herhangi bir nedenle ara vermek ya da görüşmeyi bitirmek isterseniz lütfen bana söyleyin.

Sorularıma geçmeden önce sormak istediğiniz bir konu var mı?

Çalışmaya katılmayı kabul ediyor musunuz?

Evet	1	Tarama sorularından devam edin.
Hayır	2	Teşekkür edin ve görüşmeyi sonlandırın.

Hello, my name is .....,

Today, we would like to speak with you regarding a research study conducted by INGEV. With this research, we aim to gather information about the needs of women who are neither in education nor in employment regarding entering the workforce, and design project activities based on this information.

All the information you provide, including your name and phone number, will be kept confidential and will be used to generate ideas on how to support young women's participation in education and employment. The project team reserves the right to contact you and use your contact information for existing educational and employment opportunities, as long as it is not shared with third parties or institutions. If you would like to obtain more detailed information about the research, you can reach us at INGEV's phone number: (0216) 540 50 21.

Your participation in the research is based on voluntary basis. There will be no negative consequences if you choose not to participate in the research. If at any point during our conversation you wish to take a break or end the interview for any reason, please let me know.

Before I proceed with the questions, do you have any questions you would like to ask?

Do you agree to participate in the study?

Evet	1	Continue with the screening questions.
Hayır	2	Thank you and end the conversation.

TARAMA SORULARI | SCREENINGG QUESTIONS

2F1-Görüşülen kişinin ismini kaydedin Please record the name of the person you spoke with.	[İSİM NAME]	[SOYİSİM SURNAME]
2F2- Görüşülen kişinin cep telefonu numarasını kaydedin Please record the mobile phone number of the respondent	GSM KODU (3 HANELİ) veya ALAN KODU (3 HANELİ) GSM CODE (3 DİĞİTS) OR AREA CODE (3 DİĞİTS)	GSM NUMARASI (7 HANELİ) VEYA SABİT HAT (7 HANELİ) GSM NUMBER (7 DİĞİTS) OR LANDLINE NUMBER (7 DİĞİTS)
2F3- Görüşmenin gerçekleştiği adresi girin Please enter the address where the interview took place.	Şehir CITY İlçe DISTRICT	Mahalle NEIGHBORHOOD Cadde STREET Apartman ve Daire No'su NO
2F4-ANKETÖR Hedef Kitle Grubunu işaretleyin. Please mark the target audience group on the questionnaire.	1-Ev sahibi topluluk/ yerel halk üyesi Member of Host Community	2-Mülteci topluluk üyesi Member of Migrant Community

2A1- Cinsiyet Gender	1- Kadın Female	2- Erkek Male	
DİKKAT: ÇALIŞMA KAPSAMINDA SADECE KADINLARLA GÖRÜŞÜLECEKTİR. 2 NO'LU SEÇENEK SEÇİLİRSE ANKETİ SONLANDIRINIZ. "ATTENTION: ONLY WOMEN WILL BE INTERVIEWED WITHIN THE SCOPE OF THIS STUDY. IF OPTION 2 IS SELECTED, PLEASE TERMINATE THE SURVEY."			
2A2-Şehri Seçin Select the City	1.GAZİANTEP	2-MARDİN	3.ŞANLIURFA
2A3-Tarihi kaydedin Enter the Date	Gün Day	Ay Month	Yıl Year

2B1- ANKETÖR, Tam yaşı giriniz Enter the exact date:				
2B- Yaşınızı öğrenebilir miyim? Age	_____			
2B2- ANKETÖR, Yaş grubunu işaretleyiniz: Select the age interval	1- [0-17]	2- [18-24]	3- [25-29]	4- [30 yaş ve üzeri]
DİKKAT: 1 VEYA 4. SEÇENEK İŞARETLENİRSE GÖRÜŞMEYİ SONLANDIRINIZ. ATTENTION: IF OPTION 1 OR 4 IS SELECTED, PLEASE TERMINATE THE INTERVIEW.				

2C1- Şu an herhangi bir eğitim kurumunda öğrenci misiniz? Are you currently a student at any educational institution?	1-Evet Yes	2-Hayır No
DİKKAT: 1. SEÇENEK İŞARETLENDİYSE GÖRÜŞMEYİ SONLANDIRINIZ ATTENTION: IF OPTION 1 IS SELECTED, PLEASE TERMINATE THE INTERVIEW.		

2C2- Şu anda Belediye/İŞKUR/Halk Eğitim/Sivil Toplum Kuruluşları gibi kurumlar tarafından düzenlenen meslek edindirmeyi amaçlayan ya da iş arama-bulma sürecine destek veren herhangi bir kursa devam ediyor musunuz? | Are you currently attending any vocational training courses or programs organized by institutions such as Municipality/İŞKUR (Turkish Employment Agency)/Public Education Institutions/Non-Governmental Organizations aimed at providing vocational skills or supporting the job search process?

1-Evet | Yes

2-Hayır | No

DİKKAT: 1. SEÇENEK İŞARETLENDİYSE GÖRÜŞMEYİ SONLANDIRINIZ | ATTENTION: IF OPTION 1 IS SELECTED, PLEASE TERMINATE THE INTERVIEW.

2D1.a- Son 4 haftadaki çalışma durumunuzu öğrenebilir miyim? Could you please indicate your employment status in the last 4 weeks?	1- İşveren olarak çalışıyorum I am employed as an employer.	2- Serbest çalışıyorum (kendi işinde çalışan) I am self-employed (working in my own business).	3- Düzensiz- yevmiyeli- parça başı iş yapıyorum I do irregular, daily wage, or piecework.	4- Mevsimlik/ sezonluk işçi olarak çalışıyorum I work as a seasonal/ temporary worker.	5- Maaşlı çalışıyorum I am employed with a salary.	6- Devletten evde bakım ücreti alıyorum I receive home care allowance from the government	7- Ücretsiz aile işçisi (Aynı hane içerisinde yaşayan başka birinin işlettiği bir işletmede ücretsiz çalışma) I am an unpaid family worker. (Working without pay in an enterprise operated by another person in the same household)	8- Son 4 haftada ücretli herhangi bir işte çalışmadım I did not work in any paid job in the last 4 weeks.

DİKKAT: 1, 2, 3, 5, 6, 7 İŞARETLENDİYSE GÖRÜŞMEYİ SONLANDIRINIZ | ATTENTION: IF OPTIONS 1, 2, 3, 5, 6, OR 7 ARE SELECTED, PLEASE TERMINATE THE INTERVIEW.

F1) Eğitim durumunuzu en iyi hangisi ifade eder? Lütfen en son mezun olduğunuz okulu düşünerek cevap veriniz. (GEREKLİ DURUMDA SEÇENEKLERİ OKUYUN VE NETLEŞTİREREK İŞARETLEYİN- TEK CEVAP) | Which one best describes your education level? Please consider the last school you graduated from when answering. (READ THE OPTIONS IF NECESSARY AND MARK THE MOST ACCURATE ONE- ONLY ONE ANSWER)

Üniversite yüksek lisans-doktora-tıpta uzmanlık University graduate (Master's/Ph.D./ Medical specialization)	1
Üniversite mezunu (4 yıllık) University graduate (4-year degree)	2
Üniversite mezunu (açık öğretim) University graduate (distance learning)	3
2 Yıllık Üniversite mezunu (meslek yüksek okulu) 2-year college graduate (vocational school)	4
Meslek lisesi mezunu Vocational high school graduate	5
Düz lise mezunu General high school graduate	6
Ortaokul mezunu Middle school graduate	7
İlkokul mezunu Primary school graduate	8

SOSYO-EKONOMİK STATU SORULARI | SOCIO-ECONOMIC STATUS QUESTIONS

D1) Hanenizde yaşayan ve evinizin gelirine ve giderlerine katkı sağlayan ve en yüksek gelire sahip kişi kimdir? | Who is the person living in your household and contributing to the income and expenses of your home, and has the highest income?

Ben	1	Amca / Dayı / Enişte	8
Eşim / beyim	2	Teyze / Hala / Yenge	9
Eşim / hanımım	3	Büyükbaba / Dede	10
Babam	4	Büyükanne / Anneanne / Babaanne	11
Annem	5	Kayınpeder/Kayınvalide	12
Kardeşim / Ablam /	6	Diğer (YAZI-NIZ).....	
Çocuğum / Kızım / Oğlum	7		

D2) Bu kişinin (haneye en çok gelir getiren kişinin) medeni durumunu öğrenebilir miyim? | May I know the marital status of the person (the person with the highest income in the household)?

Evli Married	1
Bekar Single	2
Dul, boşanmış Widow, divorced	3

D3) Haneye en çok gelir getiren kişinin eğitim durumunu aşağıdakilerden hangisi ifade eder? | Which one of the following best represents the educational level of the person who contributes the most income to the household?

Üniversite mezunu (4 yıllık) University graduate (4-year degree)	2
Üniversite mezunu (açık öğretim) University graduate (distance learning)	3
2 Yıllık Üniversite mezunu (meslek yüksek okulu) 2-year college graduate (vocational school)	4
Meslek lisesi mezunu Vocational high school graduate	5
Düz lise mezunu General high school graduate	6
Ortaokul mezunu Middle school graduate	7
İlkokul mezunu Primary school graduate	8
Eğitimsiz / ilkokul terk No education	9

Haneye en çok gelir getiren kişi şu an çalışıyor mu yoksa emekli mi? | Is the person who contributes the most income to the household currently working or retired?

Evet Yes	1
Hayır No	2

D4) Haneye en çok gelir getiren kişinin çalışma durumunu aşağıdakilerden hangisi ifade eder (EMEKLİ OLANLAR EMEKLİ OLMADAN ÖNCEKİ İŞİNİ BELİRTMELİ)? | Which one of the following best represents the employment status of the person who contributes the most income to the household? (RETIREEES SHOULD INDICATE THEIR PREVIOUS OCCUPATION BEFORE RETIREMENT)

Çalışmıyor	İşsiz / çalışmıyor - ek gelir yok, yardım alıyor	1
	İşsiz / çalışmıyor - düzenli ek gelir var	2
	Ev kadını - ek gelir yok, yardım alıyor	3
	Ev kadını - düzenli ek gelir var	4
	Öğrenci	5
Ücretli Çalışan	İşçi/hizmetli - parça başı işi olan (yevmiye)	6
	İşçi/hizmetli - düzenli işi olan (maaş)	7
	Ustabası/kalfa - kendine bağlı işçi çalışan	8
	Yönetici olmayan memur / teknik eleman / uzman vs.	9
	Yönetici (1-5 çalışanı olan)	10
	Yönetici (6-10 çalışanı olan)	11
	Yönetici (11-20 çalışanı olan)	12
	Yönetici (20'den fazla çalışanı olan)	13
	Ordu mensubu (Uzman Er, Astsubay)	14
	Ordu mensubu (Subay)	15
	Ücretli Nitelikli uzman (avukat, doktor, mimar, mühendis vs.)	16
Kendi Hesabına Çalışan ya da İşveren	Çiftçi (kendi başına/ailesiyle çalışan)	17
	Seyyar – Kendi isi (free lance dahil), dükkânda hizmet vermiyor	18
	Tek başına çalışan, dükkân sahibi, esnaf (taksi şoförü dahil)	19
	İşyeri sahibi- 1-5 çalışanlı (Tic., Tarım, İmalat)	20
	İşyeri sahibi- 6-10 çalışanlı (Tic., Tarım, İmalat)	21
	İşyeri sahibi- 11-20 çalışanlı (Tic., Tarım, İmalat)	22
	İşyeri sahibi- 20'den fazla çalışanlı (Tic., Tarım, İmalat)	23
	Serbest nitelikli uzman (avukat, mühendis, mali müşavir, bilgisayar yazılımcısı vs.)	24

D1) SES GRUBUNU İŞARETLEYİN | CHOOSE THE SES GROUP

AB	C1	C2	DE
1	2	3	4

DİKKAT / ATTENTION:

D7'DE "1" VEYA "2" İŞARETLENİRSE ANKETİ SONLANDIRIN.

TERMINATE THE INTERVIEW IF "1" OR "2" IS CHOSEN FOR D7 (IF THE RESPONDENT BELONGS TO AB OR C1 SES GROUP).

DİKKAT / ATTENTION:

D1 – SORUSUNDA 1 (BEN) DEDIYSE SONRAKİ BÖLÜME GEÇİNİZ (C1 SORUSUNA GEÇİNİZ).

IF "ME" IS CHOSEN IN D1, SKIP TO THE NEXT SECTION (TO QUESTION C1).

A1) Medeni durumunuzu öğrenebilir miyim? (TEK CEVAP) | What is your marital status?

Hiç Evlenmedi Never married	1
Evli Married	2
Dul / Eşini kaybetmiş / Boşanmış Widowed / Lost spouse / Divorced	3

A1a) A1 sorusunda "2-Evli" diyenlere sorulacak:

Evli olduğunuzu belirttiniz. Nikahınız resmi nikah mı yoksa dini nikah mı?

For those who answered "2-Married" in question A1:

You mentioned that you are married. Is your marriage a civil marriage or a religious marriage?

Dini nikahımız var. We have a religious marriage	1
Resmi nikahımız var. We have a civil marriage	2
Hem resmi hem de dini nikahımız var. We have both a civil and religious marriage.	3

2D2. Çalışmakla ilgili şu anki durumunuzu okuyacaklarımdan hangisi en iyi tarif eder? | Which of the following best describes your current employment status?

Yakın gelecekte iş arayacağım. "I will be looking for a job in the near future.	1	
Yakın gelecekte kendi işimi kurmak istiyorum. I want to start my own business in the near future.	2	
Şu anda iş arıyorum. I am currently looking for a job	3	3A1 SORUSUNDAN DEVAM EDİN CONTINUE TO 3A1
Yakın gelecekte iş aramayı/çalışmayı ya da iş kurmayı düşünmüyorum. I do not plan to look for a job or start a business in the near future.	4	Görüşmeyi sonlandırın End the Interview

DİKKAT: 2D2 SORUSUNDA "3" – "İŞ ARIYORUM" SEÇENLERE SORULACAK. ATTENTION: THIS QUESTION IS ONLY FOR THOSE WHO SELECTED "3- I AM CURRENTLY LOOKING FOR A JOB" IN QUESTION 2D2.

3A1- Ne kadar süredir iş arıyorsunuz? For how long have you been looking for a job?	1) 0-1 ay	2) 1-3 ay	3) 3-6 ay	4) 6-9 ay
	5) 9-12 ay		6) 12 ay ve üzeri	

DİKKAT: 2D2 SORUSUNDA "3" – "İŞ ARIYORUM" SEÇENLERE SORULACAK. | ATTENTION: THIS QUESTION IS ONLY FOR THOSE WHO SELECTED "3- I AM CURRENTLY LOOKING FOR A JOB" IN QUESTION 2D2.

3A2- Son BİR AYDA kaç tane iş başvurusu yaptınız? "How many job applications have you made in the LAST MONTH?"	AÇIK OLARAK RAKAM YAZINIZ PLEASE WRITE THE NUMBER IN DIGITS

DİKKAT: 2D1a SORUSUNDA "8" – "SON 4 HAFTADA ÜCRETLİ HERHANGİ BİR İŞTE ÇALIŞMADIM" SEÇENLERE SORULACAK. | ATTENTION: THIS QUESTION IS ONLY FOR THOSE WHO SELECTED "8- I HAVE NOT WORKED IN ANY PAID JOB IN THE LAST 4 WEEKS" IN QUESTION 2D1A.

3A3- Ne kadar süredir çalışmıyorsunuz? "For how long have you not been working?"	1) 0-1ay month	2) 1-3 ay months	3) 3-6 ay months	4) 6-9 ay months	5) 9-12 ay months
	6) 12-15 ay months	7) 15-18 ay months	8) 18 ay ve üzeri 18+ months	9) Hiç çalışmadım. Never	

DİKKAT: 2D2 SORUSUNDA “3” – “İŞ ARIYORUM” SEÇENLERE SORULACAK. | ATTENTION: THIS QUESTION IS ONLY FOR THOSE WHO SELECTED “3- I AM CURRENTLY LOOKING FOR A JOB” IN QUESTION 2D2.

3B. Son 12 ayda İŞKUR’a kayıt yaptırdınız mı? TEK CEVAP | Have you registered with İŞKUR (Turkish Employment Agency) in the last 12 months? PLEASE PROVIDE A SINGLE ANSWER.

Evet Yes	1
Hayır No	2
Bilmiyorum/ Hatırlamıyorum/Cevap Yok I don’t know / Do not remember	3

4B1. Çocuğunuz ya da bakmakla sorumlu olduğunuz çocuk(lar) var mı? Do you have any children or children for whom you are responsible for their care? TEK CEVAP SINGLE ANSWER	1	EVET YES	4B2YE DEVAM EDİNİZ. CONTINUE WITH 4B2
	2	HAYIR NO	4B3’E GEÇİNİZ. CONTINUE WITH 4B3

4B2. Bakmakla sorumlu olduğunuz kaç tane çocuk var? | How many children are you responsible for caring for?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & 10+

4B3. Bakmakla yükümlü olduğunuz engelli ya da yaşlı bir kişi var mı? Do you have any responsibilities for caring for a disabled or elderly person? TEK CEVAP SINGLE ANSWER	1	EVET, BAKMAKLA YÜKÜMLÜ OLDUĞUM ENGELLİ BİR KİŞİ VAR. YES, I AM RESPONSIBLE FOR CARING FOR A DISABLED PERSON.
	2	EVET, BAKMAKLA YÜKÜMLÜ OLDUĞUM YAŞLI BİR KİŞİ VAR. YES, I AM RESPONSIBLE FOR CARING FOR AN ELDERLY PERSON.
	3	HAYIR NO

ÇALIŞMA YAŞAMIYLA İLGİLİ SORULAR | QUESTIONS REGARDING WORK LIFE

CY2a.Daha önce son 4 haftadaki çalışma durumunuzu sormuştum, ancak şimdi daha öncesi için sormak istiyorum. Geçmişte hiç çalıştığınız oldu mu? Düzenli, düzensiz, serbest ya da maaşlı herhangi bir iş yaptınız mı? I have previously asked about your work status in the past 4 weeks, but now I would like to ask about your previous work history. Have you ever worked before? Have you had any regular, irregular, freelance, or salaried jobs? TEK CEVAP SINGLE ANSWER	1	EVET YES	CY2b’YE GEÇİNİZ. CONTINUE WITH CY2b
	2	HAYIR NO	SY1 SORUSUNA GEÇİNİZ CONTINUE WITH SY1

DİKKAT: BU SORU SADECE CY2A SORUSUNDA [1] CEVABI VERENLERE DİĞERLERİ İÇİN SY1 SORUSUNA GEÇİNİZ.

CY2b. İş hayatınız neden devam etmedi? Ekrandan sizin için uygun olan nedenleri seçiniz. Lütfen sizin için en önemli olan 3 nedeni özellikle belirtiniz. Diğerlerini de ifade edebilirsiniz. | “ATTENTION: THIS QUESTION IS ONLY FOR THOSE WHO ANSWERED [1] IN CY2A. FOR OTHERS, PLEASE PROCEED TO SY1 QUESTION.

CY2b. Why did your work not continue? Please select the reasons that apply to you from the screen. Please specifically indicate the top 3 reasons that are most important to you. You can also mention others.”

ANKETÖR: CY2b EKRANINI GÖSTERİN. GEREKİRSE ŞIKLARI SİZ OKUYUN. ŞIKLAR ROTASYONLU GÖRÜNME-
LİDİR. | INTERVIEWER: SHOW CY2b SCREEN. IF NECESSARY, READ THE OPTIONS YOURSELF. THE OPTIONS
SHOULD BE DISPLAYED IN ROTATION.

		CY2b.
1	Çocuk bakımı sorumluluğum nedeniyle Due to my childcare responsibilities	1
2	Çocuğumun bakımı için erişebileceğim bir bakım hizmeti olmadığı için (kreş, gündüz bakım evi, anaokulu, ana sınıfı vb.) Because I don't have access to childcare services for my child (such as daycare, nursery school, preschool, etc.)	2
3	Yaşlı bakımıyla ilgili sorumluluğum oluştu I have responsibilities related to elderly care	3
4	Hasta / engelli bakımıyla ilgili sorumluluğum oluştu I have responsibilities related to caring for a sick/disabled person	4
5	Nişanlandığım/ evlendiğim için Because I got engaged/married	5
6	Ev işlerindeki sorumluluklarım nedeniyle (temizlik, yemek gibi) Due to my household chores responsibilities (cleaning, cooking, etc.)	6
7	Düşük ücretler nedeniyle Because of low wages	7
8	İşveren sigorta yapmadığı için Because the employer doesn't provide insurance	8
9	Sağlık sorunlarım oldu I had health issues	9
10	Ailem uygun görmediği için Due to my family's disapproval	10
11	Eşim izin vermediği için (SCRIPTER: 4A=2 ise bu seçeneği gösterme) “Because my spouse didn't allow (SCRIPTER: if 4A=2, do not show this option)”	11
12	Diğer (Lütfen yazınız) Other (Please specify) :	

CY2c. Çalıştığınız tüm işleri düşün- düğünüzde şimdiye kadar toplam çalışma süreniz nedir? (Günlük iş, parça başı iş, yevmiyeli iş, maaşlı iş, kendi işi vb.) When you consider all the jobs you have worked, what is the total duration of your work experience so far? (Daily job, piecework, daily wage, salaried job, self-employment, etc.)	1) 0-1 ay month	2) 1-2 ay months	3) 3-6 ay months	4) 7-9 ay months	5) 10-12 ay months
	6) 1-2 yıl arası Between 1 and 2 years.	7) 2-3 yıl arası Between 2 and 3 years.	8) 3 yıldan fazla More than 3 years	9) Hiç çalışmadım. Never worked.	

**CY2c SORUSUNDA 9 DİYENLER İÇİN SY1 SORUSUNDAN DEVAM EDİN | CONTINUE FROM QUESTION SY1
FOR THOSE WHO ANSWERED 9 IN QUESTION CY2C.**

CY3. Hangi iş kolunda çalışmıştınız? Eğer birden fazla işte çalıştıysanız lütfen bunları sıralayın.
ÇOKLU CEVAP OLABİLİR

ANKETÖR DİKKAT: ŞIKLARI OKUMAYINIZ. CEVABI DİNLEDİKTEN SONRA AŞAĞIDAKİ LİSTEDEN UYGUN
OLAN(LAR)I SEÇİNİZ. UYGUN ŞIK YOKSA “DİĞER” ALANINA YAZINIZ. | In which industry/sector did you
work? If you worked in multiple industries, please list them. MULTIPLE ANSWERS ALLOWED.
INTERVIEWER ATTENTION: DO NOT READ THE OPTIONS. AFTER LISTENING TO THE RESPONSE, SELECT THE
APPROPRIATE ONE(S) FROM THE LIST BELOW. IF NONE OF THE OPTIONS ARE SUITABLE, WRITE IT IN THE
“OTHER” FIELD.”

İŞ KOLLARI INDUSTRIES/ SECTORS	
1 Baskı, Matbaa Hizmetleri Prin- ting, Printing Services	14 Konaklama / Turizm Hizmetleri Accommodation / Tourism Services
2 Eğitim Hizmetleri Education Ser- vices	15 Madencilik ve Maden ürünleri Satışı Mining and Sales of Mining Products
3 El işleri Handicrafts	16 Otomotiv Yan Sanayi ve Tamirat Automotive Sub-In- dustry and Repair
4 Elektrik, doğalgaz ve klima tesisatı, tamirâtı Electrical, Gas and Air Conditioning Installation, Repair	17 Perakende Satış, (Bakka/ Market dahil) Retail Sales (Including Grocery/Market)
5 Elektronik cihazlar için Teknik Des- tek Technical Support for Electro- nic Devices	18 Sağlık Hizmetleri (Sağlık Turizmi Organizasyonu dahil) Health Services (Including Health Tourism Organization)
6 Emlakçılık Real Estate Agency	19 Sanat; Müzik, Resim, Tiyatro, Sinema, Dans Arts; Mu- sic, Painting, Theater, Cinema, Dance
7 Etkinlik Organizasyon Faaliyetleri Event Organization Activities	20 Su tesisatı ve lağım işleri tesisatı Plumbing and Sewa- ge Works Installation
8 Ev Hizmetleri (Temizlik, Çocuk- Yaşlı Bakımı dahil) Household Services (Including Cleaning, Child and El- derly Care)	21 Tarım Sektörü veya Tarım ürünleri satışı Agricultural Sector or Sales of Agricultural Products
9 Finans ve Sigortacılık Faaliyetleri Finance and Insurance Activities	22 Tekstil, Ayakkabı ve Giyim Ürünleri Üretimi ve Satışı Textile, Footwear and Clothing Production and Sales
10 Gıda Üretimi Food Production	23 Ulaşım, Taşıma ve Depolama Hizmetleri Transportati- on, Shipping, and Storage Services
11 İdari İşler / Ofis Destek Hizmetleri Administrative Affairs / Office Sup- port Services	24 Yazılım Geliştirme, Web- Grafik Tasarım Software De- velopment, Web and Graphic Design

12	Genel İmalat Sektörü (Tekstil Hariç) General Manufacturing Sector (Excluding Textiles)	25	Yeme- İçme Hizmetleri (Restorancılık) Food and Beverage Services (Restaurant)
13	İnşaat veya Yapı Hizmetleri (yer döşeme, camcılık, yalıtım vb. dahil) Construction or Building Services (flooring, glazing, insulation, etc. included)	26	Diğer (Lütfen Belirtin) Other (Please specify): _____

CY4. Hangi meslekte çalıştınız? Eğer birden fazla meslekte çalıştıysanız lütfen tümünü sıralayın.
ÇOKLU CEVAP OLABİLİR

ANKETÖR DİKKAT: ŞIKLARI OKUMAYINIZ. CEVABI DİNLEDİKTEN SONRA AŞAĞIDAKİ LİSTEDEN UYGUN OLAN(LAR)I SEÇİNİZ. UYGUN ŞIK YOKSA “DİĞER” ALANINA YAZINIZ. |

In which profession(s) have you worked? If you have worked in multiple professions, please list them all.
MULTIPLE ANSWERS ARE ALLOWED.

ATTENTION INTERVIEWER: DO NOT READ THE OPTIONS. AFTER LISTENING TO THE RESPONSE, SELECT THE APPROPRIATE OPTION(S) FROM THE LIST BELOW. IF NONE OF THE OPTIONS ARE SUITABLE, WRITE “OTHER” IN THE FIELD.

MESLEKLER | OCCUPATIONS

1	Yönetici Manager	1
2	Profesyonel meslek grubu Professional occupation group	2
3	Teknisyen, tekniker veya yardımcı profesyonel meslek gruplarından biri Technician, technical or assistant professional occupation group	3
4	Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan eleman Office and customer service employee	4
5	Hizmet ve satış elemanı Service and sales personnel	5
6	Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünleri çalışanı Qualified agriculture, livestock, hunting, forestry, and aquaculture worker	6
7	Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışan Craftsmen and related occupations	7
8	Tesis ve makine operatörü veya montajcı Plant and machine operator or assembler	8
9	Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışan Unskilled worker	9

KİŞİSEL TUTUM DEĞİŞKENLERİ | PERSONAL ATTITUDE VARIABLES

YM1. Şimdi sizden genel olarak hayatınızı düşünmenizi rica ediyorum. Sahip olduğunuz tüm imkân ve fırsatları göz önünde bulundurarak yaşamınızı bir bütün olarak değerlendirdiğinizde, genel olarak ne derece mutlu olduğunuzu söyler misiniz? 1’le 10 arası bir puan verebilir misiniz? 1-Hiç mutlu değilim, 10- Son derece mutluyum anlamına gelir. Aradaki rakamları da kullanabilirsiniz. (TEK CEVAP) | Now, I kindly ask you to think about your life in general. Considering all the resources and opportunities you have, how would you rate your overall level of happiness? Can you give a score between 1 and 10? 1 means “Not happy at all” and 10 means “Extremely happy.” You can also use the numbers in between. (SINGLE ANSWER)

	1-Hiç mutlu değilim I am not happy at all	2	3	4	5	6	7	8	9	10- Son derece mutluyum I am extremely happy
YM. Yaşam Mutluluğu Life Happiness	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Yaşam Memnuniyeti Unsurları | Elements of Life Satisfaction

KT1. 1 ile 10 arasında, size okuyacaklarımdan ne derece memnun olduğunuzu belirtiniz. Please indicate on a scale of 1 to 10 how satisfied you are with what I have read to you.	Kesinlikle hiç memnun değilim I am definitely not satisfied at all.									Kesinlikle çok memnunuzum I am absolutely very satisfied.
İş hayatımdan [SADECE CY2'DE "EVET" DİYENLER; DİĞERLERİ İÇİN GEÇİNİZ] From my work life [ONLY FOR THOSE WHO ANSWERED "YES" IN CY2; FOR OTHERS, PLEASE SKIP]	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Şehirdeki iş fırsatlarından From job opportunities in my city	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Aile hayatımdan From my family life	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Çocuk bakım hizmetlerine erişimimden From access to child care services	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Yaşlı bakım hizmetlerine erişimimden From access to elderly care services	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sağlığımdan From my health	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Şehirdeki sağlık hizmetlerinden From health services in my city	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Eğitimimden From my education	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Şehirdeki eğitim hizmetlerinden From education services in my city	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Şehirde sunulan diğer kamu hizmetlerinden (ulaşım, sanat vb.) From other public services in my city (transportation, arts, etc.)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Belediye/İŞKUR/Halk Eğitim/Sivil Toplum Kuruluşları gibi kurumlar tarafından düzenlenen kurslardan/ eğitimlerden From courses/training organized by institutions such as Municipality/Employment Agency/Public Education/Civil Society Organizations	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Arkadaşlıklarımdan From my friendships	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ekonomik durumumdan From my economic situation	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

İHTİYAÇLAR VE İSTEKLER/TALEPLER | NEEDS AND DEMANDS/ REQUIREMENTS

IS1. Okuyacağım iş arama yöntemlerinden hangilerini kullanıyorsunuz? Which job search methods from the ones I will read are you using?		EVET YES	HAYIR NO
1	İŞKUR yoluyla Through İŞKUR (Turkish Employment Agency)	1	2
2	İş arama portalları /İnternet siteleri yoluyla (Kariyer.net, yenibiris.com) Through job search portals / websites (Kariyer.net, yenibiris.com)	1	2
3	Belediyelerin istihdam ofisleri aracılığıyla Through employment offices of municipalities	1	2
4	Aile, akrabalar, arkadaşlar, eğitmenlerim ya da tanıdıklar yoluyla Through family members, relatives, friends, instructors, or acquaintances	1	2
5	Yazılı basındaki (gazete, dergi vb.) iş ilanlarına başvuru yoluyla By applying to job advertisements in print media (newspapers, magazines, etc.)	1	2
6	Özel iş bulma acenteleri/özel istihdam büroları yoluyla Through private job placement agencies	1	2
7	Sosyal medya platformları yoluyla (LinkedIn ya da Facebook) Through social media platforms (LinkedIn or Facebook)	1	2

IS2. Size okuyacağım becerileri ne kadar iyi bildiğinizi 1-10 arasında puan vererek belirtir misiniz? 1, “hiç bilmiyorum”; 10 “çok iyi biliyorum” demektir. Aradaki dereceleri de kullanabilirsiniz. | Could you please rate your proficiency level in the skills I will mention on a scale of 1 to 10? 1 means “I don’t know at all” and 10 means “I know very well.” You can use the intermediate levels as well.

	Bu konuda...	... hiç bilmiyorum I don't know at all.										... çok iyi biliyorum I know very well.
1	İş ilanları ile ilgili bilgi kaynaklarını bulmayı Finding information sources about job vacancies	1	2	3	4	5	6	7	8	9		10
2	CV/ özgeçmiş yazmayı Writing a CV/resume	1	2	3	4	5	6	7	8	9		10
3	Başarılı bir iş mülakatı yapmayı Conducting a successful job interview	1	2	3	4	5	6	7	8	9		10
4	İŞKUR yoluyla iş aramayı Searching for jobs through İŞKUR (Turkish Employment Agency)	1	2	3	4	5	6	7	8	9		10
5	Çevrimiçi olarak / İnternette iş araştırmayı Conducting online job searches	1	2	3	4	5	6	7	8	9		10
6	Mesleki eğitim fırsatlarının nasıl takip edilebileceğini Tracking professional training opportunities	1	2	3	4	5	6	7	8	9		10
7	Staj fırsatlarından nasıl haberdar olacağımı How to stay informed about internship opportunities	1	2	3	4	5	6	7	8	9		10

IS3. Aradığınız işte sizin için öncelikli özellikler nelerdir?

(ÇOK CEVAP OLABİLİR) | **What are the priority features for you in the job you are looking for? (**
MULTIPLE ANSWERS ARE ALLOWED)

1	Sigortalı/ sosyal güvenceli bir iş olması Having job security and social benefits	1
2	Maaşı Salary	2
3	Eve yakın olması Being close to home	3
4	Kurumsal bir ortam sağlaması Providing a corporate environment	4
5	Esnek çalışma saatleri olması Having flexible working hours	5
6	Kariyerimde ilerleme olanağı sunması Offering career advancement opportunities	6
7	Kadınlar için güvenli bir iş ortamının olması Providing a safe working environment for women	7
8	Diğer (Lütfen Belirtin) Other (Please specify) _____	8

IS4. Çalışmak isteyeceğiniz iş alanı hangisi olurdu? Eğer aklınızda birden fazla iş varsa lütfen bunları sıralayın. ÇOKLU CEVAP OLABİLİR

ANKETÖR DİKKAT: ŞIKLARI OKUMAYINIZ. CEVABI DİNLEDİKTEN SONRA AŞAĞIDAKİ LİSTEDEN UYGUN OLANI SEÇİNİZ. UYGUN ŞIK YOKSA “DİĞER” ALANINA YAZINIZ. | **What would be the field of work you would like to work in? If you have multiple jobs in mind, please list them.** MULTIPLE ANSWERS ARE ALLOWED. ATTENTION: DO NOT READ THE OPTIONS. AFTER LISTENING TO THE ANSWER, SELECT THE APPROPRIATE ONE FROM THE LIST BELOW. IF NONE OF THE OPTIONS ARE SUITABLE, WRITE “OTHER”

İŞ KOLLARI | INDUSTRIES/ SECTORS

1	Baskı, Matbaa Hizmetleri Printing, Printing Services	14	Konaklama / Turizm Hizmetleri Accommodation / Tourism Services
2	Eğitim Hizmetleri Education Services	15	Madencilik ve Maden ürünleri Satışı Mining and Sales of Mining Products
3	El işleri Handicrafts	16	Otomotiv Yan Sanayi ve Tamirat Automotive Sub-Industry and Repair
4	Elektrik, doğalgaz ve klima tesisatı, tamirâtı Electrical, Gas and Air Conditioning Installation, Repair	17	Perakende Satış, (Bakkal/ Market dahil) Retail Sales (Including Grocery/Market)
5	Elektronik cihazlar için Teknik Destek Technical Support for Electronic Devices	18	Sağlık Hizmetleri (Sağlık Turizmi Organizasyonu dahil) Health Services (Including Health Tourism Organization)
6	Emlakçılık Real Estate Agency	19	Sanat; Müzik, Resim, Tiyatro, Sinema, Dans Arts; Music, Painting, Theater, Cinema, Dance
7	Etkinlik Organizasyon Faaliyetleri Event Organization Activities	20	Su tesisatı ve lağım işleri tesisatı Plumbing and Sewage Works Installation
8	Ev Hizmetleri (Temizlik, Çocuk- Yaşlı Bakımı dahil) Household Services (Including Cleaning, Child and Elderly Care)	21	Tarım Sektörü veya Tarım ürünleri satışı Agricultural Sector or Sales of Agricultural Products
9	Finans ve Sigortacılık Faaliyetleri Finance and Insurance Activities	22	Tekstil, Ayakkabı ve Giyim Ürünleri Üretimi ve Satışı Textile, Footwear and Clothing Production and Sales
10	Gıda Üretimi Food Production	23	Ulaşım, Taşıma ve Depolama Hizmetleri Transportation, Shipping, and Storage Services

11	İdari İşler / Ofis Destek Hizmetleri Administrative Affairs / Office Support Services	24	Yazılım Geliştirme, Web- Grafik Tasarım Software Development, Web and Graphic Design
12	Genel İmalat Sektörü (Tekstil Hariç) General Manufacturing Sector (Excluding Textiles)	25	Yeme- İçme Hizmetleri (Restorancılık) Food and Beverage Services (Restaurant)
13	İnşaat veya Yapı Hizmetleri (yer döşeme, camcılık, yalıtım vb. dahil) Construction or Building Services (flooring, glazing, insulation, etc. included)	26	Diğer (Lütfen Belirtin) Other (Please specify): _____

IS5. Bu iş kollarını neden tercih ediyorsunuz?

ÇOK CEVAP OLABİLİR. ŞIKLARI OKUYABİLİRSİNİZ. CEVABI DİNLEDİKTEN SONRA AŞAĞIDAKİ LİSTEDEN UYGUN OLANI SEÇİNİZ. UYGUN ŞIK YOKSA “DİĞER” ALANINA YAZINIZ. | **Why do you prefer these job fields?**

MULTIPLE ANSWERS POSSIBLE. YOU CAN READ THE OPTIONS. AFTER LISTENING TO THE ANSWER, SELECT THE APPROPRIATE OPTION FROM THE LIST BELOW. IF NONE OF THE OPTIONS ARE SUITABLE, WRITE IT IN THE “OTHER” FIELD.

1-Prestijli / Saygın Prestigious / Respected	2-İyi gelir potansiyeli var There is a good income potential	3-Kişisel ilgi ve becerilerimle uyumlu It aligns with my personal interests and skills
4-Bu işte zaten deneyimim var I already have experience in this field	5- Güvenli / Arzulanan iş koşulları var It offers secure/desirable working conditions	6- Bu iş kolunda tanıdıklarım var I have acquaintances in this industry
7- Diğer (Lütfen yazın) Other (Please specify) _____		

CY4. Hangi meslekte çalışmayı tercih edersiniz? Eğer birden fazla meslekte çalışmayı tercih ediyorsanız lütfen tümünü sıralayın.

ÇOKLU CEVAP OLABİLİR

ANKETÖR DİKKAT: ŞIKLARI OKUMAYINIZ. CEVABI DİNLEDİKTEN SONRA AŞAĞIDAKİ LİSTEDEN UYGUN OLAN(LAR)I SEÇİNİZ. UYGUN ŞIK YOKSA “DİĞER” ALANINA YAZINIZ. | **Which profession(s) would you prefer to work in? If you prefer to work in multiple professions, please list them all.**

MULTIPLE ANSWERS ARE ALLOWED.

ATTENTION RESPONDENT: DO NOT READ THE OPTIONS. AFTER LISTENING, PLEASE SELECT THE APPROPRIATE OPTION(S) FROM THE LIST BELOW. IF NONE OF THE OPTIONS ARE SUITABLE, WRITE “OTHER” IN THE FIELD.”

MESLEKLER | OCCUPATIONS

1	Yönetici Manager	1
2	Profesyonel meslek grubu Professional occupation group	2
3	Teknisyen, tekniker veya yardımcı profesyonel meslek gruplarından biri Technician, technical or assistant professional occupation group	3
4	Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan eleman Office and customer service employee	4
5	Hizmet ve satış elemanı Service and sales personnel	5
6	Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünleri çalışanı Qualified agriculture, livestock, hunting, forestry, and aquaculture worker	6
7	Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışan Craftsmen and related occupations	7
8	Tesis ve makine operatörü veya montajcı Plant and machine operator or assembler	8

CY4. Hangi meslekte çalışmayı tercih edersiniz? Eğer birden fazla meslekte çalışmayı tercih ediyorsanız lütfen tümünü sıralayın.

ÇOKLU CEVAP OLABİLİR

ANKETÖR DİKKAT: ŞIKLARI OKUMAYINIZ. CEVABI DİNLEDİKTEN SONRA AŞAĞIDAKİ LİSTEDEN UYGUN OLAN(LAR)I SEÇİNİZ. UYGUN ŞIK YOKSA “DİĞER” ALANINA YAZINIZ. | **Which profession(s) would you prefer to work in? If you prefer to work in multiple professions, please list them all.**

MULTIPLE ANSWERS ARE ALLOWED.

ATTENTION RESPONDENT: DO NOT READ THE OPTIONS. AFTER LISTENING, PLEASE SELECT THE APPROPRIATE OPTION(S) FROM THE LIST BELOW. IF NONE OF THE OPTIONS ARE SUITABLE, WRITE “OTHER” IN THE FIELD.”

9 Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışan | Unskilled worker

9

IS6. İş hayatına girme ihtimalinizi artırmak için nasıl bir desteğe ihtiyacınız olurdu?

ÇOK CEVAP OLABİLİR. ŞIKLARI OKUYABİLİRSİNİZ. CEVABI DİNLEDİKTEN SONRA AŞAĞIDAKİ LİSTEDEN UYGUN OLANI SEÇİNİZ. UYGUN ŞIK YOKSA “DİĞER” ALANINA YAZINIZ. | **To increase your chances of entering the job market, what kind of support would you need?**

MULTIPLE ANSWERS ARE ALLOWED. YOU CAN READ THE OPTIONS. AFTER LISTENING, PLEASE SELECT THE APPROPRIATE OPTION(S) FROM THE LIST BELOW. IF NONE OF THE OPTIONS ARE SUITABLE, WRITE “OTHER” IN THE FIELD.

1- Mesleki veya teknik eğitim için destek | Support for vocational or technical education

2- Sektörü iyi bilen kişilerle bağlantı kurma/ iletişime geçme desteği | Support in connecting with individuals knowledgeable about the industry

3- İş hayatı için gerekli sosyal becerilerle ilgili eğitim (iş yerine uyum, inovasyon kültürü, kurum kültürü, iş sağlığı ve güvenliği, işyerinde iletişim, stresle baş etme yolları vb.) | Training on social skills necessary for the workplace (adaptation to the workplace, innovation culture, organizational culture, occupational health and safety, workplace communication, stress management, etc.)

4- Ulaşım konusunda kolaylık / destek | Support or facilitation with transportation

5- Bakımından sorumlu olduğum kişilerle ilgili destek (Çocuk, yaşlı ve/veya engelli gibi) | Support related to the care of dependents (such as children, elderly, and/or disabled individuals)

6- İş bulma yollarıyla ilgili destek | Support in job search methods

7- Diğer (Lütfen yazın) | Other (please specify) _____

IS7. Bu destekleri nereden alabileceğinizi biliyor musunuz? | Do you know where you can receive these supports?

1-EVET biliyorum | YES, I know

2- HAYIR bilmiyorum ve öğrenmekle ilgilenmiyorum. | No, I don't know, and I'm not interested in learning.

3- HAYIR bilmiyorum ama bu tip destekler varsa öğrenmek isterim. | No, I don't know, but if such support exists, I would like to learn about it.

IS8. Okuyacağım eğitimlerin her biri sizin için ne derece önemlidir? ROTASYONLU GÖSTERİNİZ. | How important are each of the trainings I will be taking for you? SHOW IN ROTATION.”

	Benim için, _____ eğitimi...	... hiç önemli değil Not important at all									.... çok önemli Very important
1	İşimde kullanacağım İngilizce bilgisi English language skills for use in my job	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	İşimde kullanacağım Türkçe bilgisi Turkish language skills for use in my job	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Belli bir işi öğreneceğim mesleki eğitim (Mesela çağrı merkezi operatörlüğü ya da aşçılık eğitimi gibi) Voca- tional training to learn a specific job (such as call center operator or culi- nary training)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Temel ofis kullanımı için bilgisayar programları (Excel ya da Word gibi) Computer programs for basic of- fice use (such as Excel or Word)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Gelişmiş yazılımlar (Tasarım, inter- net sitesi geliştirme veya tedarik zinciri yönetimi gibi) Advanced software skills (such as design, web- site development, or supply chain management)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Girişimcilik becerileri (İş planı yap- ma, nakit akışı yönetimi, finans gibi) Entrepreneurship skills (business planning, cash flow management, finance, etc.)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	İşe yönelik sosyal beceriler (Çatışma yönetimi veya sunum yapma becerileri) Job-specific social skills (conflict management or presenta- tion skills)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	Temel düzeyde iş kanunu / hukuku bilgisi (İşçi kanunu ya da ticaret ka- nunu gibi) Basic level knowledge of labor law / employment law (such as labor law or commercial law)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	İşe başvuru becerileri (CV yazımı, internet kullanımı ya da iş mülakatları hazırlık gibi) Job ap- plication skills (CV writing, internet usage, job interview preparation, etc.)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

11	İleri düzey dijital beceri geliştirme kodlama eğitimleri Advanced digital skills development and coding training	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12	Kişisel ve/veya sosyal beceri geliştirme eğitimleri (Temel haklar, ifade ve sunum becerileri, sağlıklı yaşam vb.) Personal and/or social skills development training (basic rights, communication and presentation skills, healthy lifestyle, etc.)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
13	Bilgi teknolojileriyle ilgili beceriler (sosyal medya yönetimi, web sitesi tasarımı, grafik tasarım gibi) Skills related to information technology (social media management, web design, graphic design, etc.)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

IS9. Hangi sektör(ler)e yönelik eğitim almak istersiniz? | Which sector(s) would you like to receive training for?

1	Tarım ve gıda sektörüne yönelik teknik eğitimler (akıllı tarım uygulamaları, üretim teknikleri, pazarlama vb.) Technical training programs for the agriculture and food sector (smart farming applications, production techniques, marketing, etc.)	1
2	Tekstil sektörüne yönelik teknik eğitimler (tasarım, üretim, pazarlama vb.) Technical training programs for the textile sector (design, production, marketing, etc.)	2
3	İmalat sektörüne yönelik spesifik eğitimler (üretim, operasyon, finans, pazarlama, yönetim vb.) Specific training programs for the manufacturing sector (production, operations, finance, marketing, management, etc.)	3
4	Turizm sektörüne yönelik spesifik eğitimler (planlama, operasyon, işletme vb.) Specific training programs for the tourism sector (planning, operations, management, etc.)	4
5	Lojistik sektörüne yönelik spesifik eğitimler (planlama, operasyon vb.) Specific training programs for the logistics sector (planning, operations, etc.)	5
6	Yaratıcı Sektörler, Sosyal inovasyon, yapay zekâ vb. spesifik eğitim programları Specific training programs for Creative Industries, Social Innovation, Artificial Intelligence, etc.	6
7	Diğer: [YAZINIZ] Oter (Please specify) _____	

SOSYAL HİZMETLERE YÖNELİK TUTUMLAR VE SOSYAL UYUM UNSURLARI

SH1. Bilinirlik: 1 ile 10 puan arasında, şehrinizde verilmekte olan okuyacağım kamu veya sivil toplum hizmetlerinden ne derece haberdar olduğunuzu düşünüyorsunuz?										
	Hiç haberdar değilim									Çok iyi biliyorum
Hukuki Danışmanlık Hizmetleri	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Psikolojik Destek Hizmetleri	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Eğitim/ Kurs Hizmetleri	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sağlık Hizmetleri	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
İş Bulma Destek Hizmetleri	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Koruma Hizmetleri	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Çocuk Bakım Hizmetleri	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

ANKETÖR DİKKAT: ÖNCELİKLE SH2 sorusunu yararlanılan hizmetler için sorunuz. Daha sonra “Evet” cevabı verilenler için hizmeti nereden aldığını (SH3) sorunuz.	SH2. Kullanım		Lütfen SH2’DEKİ her “evet” cevabı için sorunuz
SH2. Okuyacağım hizmetlerden yararlandıklarınız var mı? Lütfen Evet-Hayır şeklinde cevaplayınız	Evet	Hayır	SH3. Bu hizmeti hangi kurum/ kurumlardan aldınız? (Açık-uçlu)
Hukuki Danışmanlık Hizmetleri	1	2	_____
Psikolojik Destek Hizmetleri	1	2	_____
Eğitim/Kurs Hizmetleri	1	2	_____
Sağlık Hizmetleri	1	2	_____
İş Bulma Destek Hizmetleri	1	2	_____
Koruma Hizmetleri (şiddet mağdurlarına destek verilmesi, istismara uğrayanlara destek verilmesi vb.)	1	2	_____
Çocuk Bakım Hizmetleri	1	2	_____

SH4. Kurum ve Kuruluşlara/Hizmetlere Güven: 1 ile 10 puan arasında, okuyacağım kurumlara ne derece güveniyorsunuz?	Hiç									Tamamen
Genel olarak özel sektör (Şirketler veya İmalathaneler vb.)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Genel olarak üniversiteler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Genel olarak kamu hizmetleri	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Genel olarak belediye hizmetleri	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Vakıf ya da dernek gibi Sivil Toplum Kuruluşları	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Uluslararası yardım kuruluşları	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

SH5. Diğer İnsanlara Güven: 1 ile 10 puan arasında, okuyacağım ifadelere ne derece güveniyorsunuz?	Hiç									Tamamen
1. Türkiye'deki diğer insanlara genel olarak ne derece güveniyorsunuz?	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.Yaşadığınız şehirde sokakta kendinizi ne derece güvende hissediyorsunuz?	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.Yaşadığınız şehirde toplu taşıma gibi kalabalık ortamlarda kendinizi ne derece güvende hissediyorsunuz?	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

GELİR SORULARI

G1. Hanenizde toplam kaç kişi yaşıyor?

G2. Hanenizde yaşayan kişilerin kaç gelir getiren bir işte çalışıyor?

G1.	G2.
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8	8
9	9
10	10

G3- Kendi kazandığınız ya da size ait olan (kira geliri, babadan kalan emekli maaşı, sosyal yardım, miras vb.) aylık geliriniz yaklaşık kaç TL'dir? Eğer emin değilseniz yaklaşık bir rakam söylemeniz de yeterlidir. DİKKAT: ANKETÖR VERİLECEK RAKAMA DENK GELEN ARALIĞI İŞARETLEYİNİZ.	1	8.500 TL altı
	2	8.501- 10.500 TL
	3	10.501- 12.500 TL
	4	12.501- 14.000 TL
	5	14.001- 16.000 TL
	6	16.000 TL üstü
	7	Kendime ait bir gelirim yok
	8	Bilmiyorum / Cevap Yok

G4- Hanenizin toplam aylık geliri yaklaşık kaç TL'dir? Eğer emin değilseniz yaklaşık bir rakam söylemeniz de yeterlidir. DİKKAT: ANKETÖR VERİLECEK RAKAMA DENK GELEN ARALIĞI İŞARETLEYİNİZ.	1	8.500 TL altı
	2	8.501- 10.500 TL
	3	10.501- 12.500 TL
	4	12.501- 14.000 TL
	5	14.001- 16.000 TL
	6	16.000 TL üstü
	7	Bilmiyorum / Cevap Yok

İNTERNET KULLANIMI

IE1. Şimdi size internet erişiminiz ile ilgili bazı sorular sormak istiyorum. Lütfen her bir soruya Evet/ Hayır yanıtı veriniz.

	Sahip Olunan Eşyalar	Var/ Evet	Yok/Hayır
IE1.1	Evinizde istediğiniz zaman rahatça kullanabileceğiniz bir bilgisayar ya da tablet var mı?	1	2
IE1.2	Evde internet erişiminiz var mı? (Yani ADSL Modem, 3G Modem, uydu-net, kablonet... gibi.)	1	2
IE1.3	İnternete bağlanabildiğiniz bir akıllı telefonunuz var mı?	1	2
IE1.4	IE1.1'DE, IE1.2'DE veya IE1.3'TE "1-VAR/EVET" İŞARETLENDİYSE SORU-NUZ: İnternet üzerinden bir eğitime katılmak istesenz, bilgisayarınız, tabletiniz ya da akıllı telefonunuz bunu destekleyecek nitelikte mi?	1	2
IE1.5	Günlük işlerinizi düşündüğünüzde internet üzerinden böyle bir eğitime katılacak zamanınız var mı?	1	2

IE2. Şehrinizde yapılacak mesleki eğitim, kariyer ile ilgili online eğitimler, kariyer danışmanlığı gibi eğitimlerden haberdar olmak ister miydiniz?

Evet	1
Hayır	2

EK 3 – HIZLI DEĞERLENDİRME ANKET SORULARI

“Merhaba, müsait misiniz? İsmim [.....]. Birleşmiş milletler kadın birimi ve insani gelişme vakfı adına sizi arıyorum. Öncelikle deprem afetinden dolayı derin üzüntümüzü ifade etmek istiyorum. Deprem sonrasında deprem bölgesi veya yakınındaki kadınların durumunu anlamak istiyoruz. Veri tabanımızda kayıtlı olduğunuz için sizi aradık. İhtiyaçlarınızı daha iyi anlamak için birkaç soru sormak istiyorum. Şimdi müsait misiniz?”

Hello, are you available? My name is [name], and I'm calling on behalf of the United Nations Women and the Human Development Foundation. First of all, I want to express our deep condolences for the earthquake disaster. We are interested in understanding the situation of women in the earthquake-affected area or nearby. We reached out to you because you are registered in our database. I would like to ask you a few questions to better understand your needs. Are you available now?”

Görüşülen kişinin adı | Name of the Respondent

DEMOGRAFİK BİLGİLER | DEMOGRAPHIC INFORMATION

1	Türkçe harflerle Ad ve Soyad Name and Surname of the Respondent	
2	Telefon numarası Telephone Number	
3 A	Uyruk Nationality	Suriye Syrian Türkçe Türkiye Diğer Uyruklar: lütfen belirtiniz Other Nationalities: Please specify
3b	Medeni durumunuz nedir? [SEÇİMLERİ SESLİ OKUMADAN BİR SEÇİM SEÇİN] What is your marital status? [CHOOSE AN OPTION WITHOUT READING THE CHOICES ALOUD]	Evli Married Bekar Single Dul Widow
3c	Sizin veya evinizdeki herhangi bir kişinin engelliliği var mı? Do you or anyone in your household have a disability?	Boşanmış Divorced Evet Yes Hayır No
3 boyutlu	[3C'YE EVET İSE; 3D'YE SORUN] [3D'YE HAYIR İSE; 4A'YA GİT] Lütfen her bir kişi için engel türünü açıklayınız? [IF THE ANSWER TO QUESTION 3C IS "YES," PROCEED TO QUESTION 3D. IF THE ANSWER TO QUESTION 3D IS "NO," GO TO 4A.] Please provide a description of the type of disability for each individual.	[AÇIK UÇLU OPEN ENDED]
4a	Şu anda hangi şehirde yaşıyorsunuz? What city are you currently living in?	

4b	Kahramanmaraş depreminden siz veya sevdikleriniz herhangi bir şekilde etkilendiniz mi? Did you or your loved ones get affected in any way by the Kahramanmaraş earthquake?	Evet Yes Hayır No
4c	[4B'YE EVET İSE; 4C'YE SORUN] [4B'YE HAYIR İSE; 5A'YA GİT] Nasıl etkilendin? Lütfen size okuyacağlarım arasından sizin için geçerli olan seçenekleri seçin. [ANKETÖRÜN DİKKATİNE: LÜTFEN TÜM SEÇENEKLERİ OKUYUN VE UYGULANAN TÜM SEÇENEKLERİ SEÇİN-ÇOKLU SEÇENEKLERE İZİN VERİLİR] [IF THE ANSWER TO QUESTION 4B IS "YES," PROCEED TO QUESTION 4C.] [IF THE ANSWER TO QUESTION 4B IS "NO," GO TO 5A.] How were you affected? Please select the applicable options from the ones I will read to you. [ATTENTION OF THE SURVEYOR: PLEASE READ ALL OPTIONS AND SELECT ALL APPLICABLE OPTIONS- MULTIPLE CHOICES ARE ALLOWED]	Aile üyelerinin kaybı Loss of family members Yaralı (kendisi) Injured (self) Yaralı aile üyeleri Injured family members Ev kaybı Home loss Hasarlı ev Damaged home Geçim kaynakları kaybı Loss of livelihood sources İçme suyuna veya yiyeceğe sınırlı erişim Limited access to drinking water or food Sanitasyon tesislerine sınırlı erişim Limited access to sanitation facilities
4d	Bunların dışında bahsetmek istediğiniz başka konular var mı? [ANKETÖRÜN DİKKATİNE: CEVAPLARI KELİME KELİMESİNE KAYDEDİN] Is there any other topic you would like to mention? [ATTENTION OF THE SURVEYOR: PLEASE RECORD THE ANSWERS WORD FOR WORD]	[AÇIK UÇLU OPEN ENDED]
5A	Depremden önce farklı bir şehirde mi yaşıyordunuz (depremden sonra taşındınız mı)? Were you living in a different city before the earthquake (did you move after the earthquake)?	Evet Yes Hayır No
5B	[5A'DA EVET SEÇİLMİŞSE- 5B'Yİ SORUN YOKSA 6A'DAN DEVAM EDİN] Depremden önce nerede yaşıyordunuz? [IF "YES" IS SELECTED IN QUESTION 5A, ASK QUESTION 5B. OTHERWISE, CONTINUE FROM 6A.] Where were you living before the earthquake?	[AÇIK UÇLU OPEN ENDED]

6A	Şu anda nerede kalıyorsun? * [SEÇENEKLERİ SESLİ OKUMADAN UYGULANAN SEÇİMİ SEÇİN- TEK SEÇİM] Where are you currently staying? * [SELECT THE APPLICABLE CHOICE WITHOUT READING THE OPTIONS ALOUD- SINGLE CHOICE]	Depremden önce yaşadığım evde yaşıyorum I am living in the same house I lived in before the earthquake. Yeni bir eve taşındım I moved to a new house. Bir akrabamın evine sığındım I sought shelter in a relative's house. Geçici Barınak (çadır, konteyner) Temporary shelter (tent, container). Kamu tesisi (okul, üniversite vb.) Public facility (school, university, etc.). Barınak yok (terk edilmiş bina da veya açık alanlarda uyumak vb.) No shelter (sleeping in abandoned buildings or open spaces, etc.) Diğer (Lütfen Belirtin): Other (Please specify)
6B	Şu anda sizinle aynı evde kaç kişi yaşıyor? How many people are currently living in the same house with you?	[AÇIK SONLU- SADECE NUMARAYI GİRİN OPEN ENDED-NUMERIC]: _____
7	Hanenizde hiç çocuk var mı? Do you have any children in your household?	Evet Yes Hayır No
8	Ana bakıcısı olduğunuz kaç çocuk var? How many children do you have as the primary caregiver?	[AÇIK SONLU- SADECE NUMARAYI GİRİN OPEN ENDED-NUMERIC]: _____
9	Bunların kaç kız? How many of them are girls?	[AÇIK SONLU- SADECE NUMARAYI GİRİN OPEN ENDED-NUMERIC]: _____
10	Evde baktığınız başka kimse var mı? Is there anyone else you take care of at home?	Evet Yes Hayır No
11A	Deprem bakım sorumluluklarınızı değiştirdi mi? Deprem nedeniyle bakımınıza muhtaç insan sayısı arttı mı? Did the earthquake change your caregiving responsibilities? Did the number of people requiring care increase due to the earthquake?	Evet Yes Hayır No
11B	[11a'DA EVET SEÇİLİYSE- 11B'Yi SORUN, yoksa 12'YE DEVAM EDİN] Açıklar mısınız? [IF "YES" IS SELECTED IN QUESTION 11A, ASK QUESTION 11B. OTHERWISE, PROCEED TO QUESTION 12.] Can you please provide an explanation?	[AÇIK UÇLU OPEN ENDED]
MEVCUT DURUM CURRENT SITUATION		
12	Olduğunuz yerde kalmayı mı planlıyorsunuz yoksa farklı bir yere mi taşınacaksınız? * Are you planning to stay where you are or move to a different place? *	Hayır, taşınacağım No, I will move Yet kalıyorum Yes I will stay

13	[CEVAP “HAYIR TAŞINACAĞIM” İSE]: Nereye gittiğinizi söyleyebilir misiniz? (farklı bölge?, şehir?, ülke?) * [IF THE ANSWER IS “NO, I WILL MOVE,”] Can you please specify where you are planning to go? (Different region? City? Country?) *	
ETKİLENEN KİŞİLERİN ÖNCELİKLERİ PRIORITIES OF THE IMPACTED WOMEN		
14	Şu anda kolayca erişemeyeceğiniz bazı ürünler ve ihtiyaçlar olabilir. Önümüzdeki üç ayı düşündüğünüzde, ihtiyacınız olacak ilk 5 ürün veya ihtiyaç nedir? * There may be some products and needs that you may not have easy access to at the moment. When you think about the next three months, what are the top 5 products or needs that you will require? *	Battaniye şilteler ve giysiler Blankets, sleeping mats, and clothing Isıtma ve kışa hazırlık ürünleri Heating and winter preparedness supplies Temiz içme suyu ve sanitasyon tesisleri Clean drinking water and sanitation facilities Kişisel hijyen ürünleri (sabun, diş macunu, diş fırçası, deodorant vb.) Personal hygiene products (soap, toothpaste, toothbrush, deodorant, etc.) Kadın hijyen paketi (kadın ürünleri: pedler, tampon, ıslak mendiller vb.) Women’s hygiene kit (feminine products: pads, tampons, wet wipes, etc.) Leğen, yıkama kabı ve çamaşır deterjanları Basins, washing containers, and laundry detergent Mutfak aletleri Kitchen utensils Tıbbi bakım ve tıbbi tesislere erişim Access to medical care and medical facilities Yiyecek Food İş bulmak ve istikrarlı bir gelir kaynağına sahip olmak Finding employment and having a stable source of income Nakit yardımı Cash assistance Diğer (Lütfen açıklayınız) Other (Please specify)

15	[14'TE "KİŞİSEL HİJYEN MALZEMELERİ" SEÇİLMİŞSE]: En çok ne tür hijyen malzemelerine ihtiyacınız var? [IF "PERSONAL HYGIENE SUPPLIES" HAS BEEN SELEC- TED IN QUESTION 14]: What specific types of hygiene supplies do you need the most?	El sabunu Hand soap Sabun Soap Şampuan Shampoo Diğer (Lütfen açıklayınız) Ot- her (Please specify) [ANKETÖRÜN DİKKATİNE: LÜTFEN GÖRÜŞÜLEN KİŞİNİN VERDİĞİ HERHANGİ BİR AY- RINTILI YANITI KELİME KELİ- MESİNE YAZIN. AYRICA, TIBBİ MALZEMELER GİBİ BELİRLİ MALZEMELER İÇİN, KATILIMCI TARAFINDAN BU BELİRLİ MAL- ZEMELERE NEDEN İHTİYAÇ OL- DUĞUNA İLİŞKİN BELİRTİLEN HER NEDENİ KAYDEDİN] [AT- TENTION OF THE SURVEYOR: PLEASE WRITE DOWN EVERY DETAILED RESPONSE WORD FOR WORD AS PROVIDED BY THE RESPONDENT. ALSO, FOR SPECIFIC ITEMS SUCH AS ME- DICAL SUPPLIES, RECORD ANY REASONS STATED BY THE PAR- TICIPANT REGARDING WHY THEY NEED THOSE SPECIFIC ITEMS.]
16	[AÇIK UÇLU OPEN ENDED] [14'teki diğer tüm ya- nıtlar için] Lütfen ihtiyacınız olan AMA ERIŞEMEKTE SORUN YAŞADIĞINIZ tüm öğeleri mümkün olduğun- ca ayrıntılı bir şekilde listeleyin. [FOR ALL OTHER ANSWERS IN QUESTION 14] Please list in as much detail as possible all the items that you need but are experiencing difficulty accessing.	
KORUMA RİSKLERİ PROTECTION RISKS		
17	[AÇIK UÇLU] Deprem nedeniyle sizin ve ailenizin ya- şadığı ACİL VE MEVCUT riskleri veya sorunları tanım- layabilir misiniz? En önemlileri nelerdir? * [OPEN ENDED] Can you identify the URGENT AND CURRENT risks or issues that you and your family are facing due to the earthquake? What are the most important ones? *	[GÖRÜŞMECİ DİKKAT: katılım- cının verdiği yanıtı ayrıntılı ola- rak yazdıktan sonra aşağıdan uygun olan seçenekleri işaret- leyiniz] [SURVEYOR'S AT- TENTION: After writing down the respondent's answer in detail, please mark the ap- propriate options below.]

18	[ANKETÖRÜN DİKKATİNE: LÜTFEN İLGİLİ CEVAPLARI, KATILIMCİNİN 17'YE VERDİĞİ CEVAPLARA GÖRE SEÇİN.] [ATTENTION OF THE SURVEYOR: PLEASE SELECT THE RELEVANT RESPONSES BASED ON THE ANSWERS PROVIDED BY THE RESPONDENT TO QUESTION 17.]	Hizmetlere erişim zorluğu nedeniyle karşılanamayan sağlık ihtiyaçları (tedavi, prosedürler, cihazlar vb.) Unmet healthcare needs due to difficulty accessing services (treatment, procedures, devices, etc.) Hanehalkı engelli üyesinin karşılanmamış sağlık ihtiyaçları Unmet healthcare needs of household members with disabilities Hamile veya emziren kadının karşılanmamış sağlık gereksinimleri Unmet healthcare needs of pregnant or breastfeeding women Şiddetli Psikososyal sıkıntı Severe psychosocial distress Cinsiyete dayalı şiddet, istismar veya ihmal Gender-based violence, abuse, or neglect Şiddetli yoksulluk koşulları/ gelir kaybı/iş kaybı Severe poverty conditions/income loss/job loss Okuldan ayrılan çocuklar Children dropping out of school Ayrımcılık Discrimination Cinsel sömürü Sexual exploitation Emek sömürüsü Labor exploitation Erken evlilik Early marriage
BİLGİYE ULAŞMAK ACCESSING INFORMATION		
19	Sunulan hizmetler, bunlara nasıl erişileceği, devletin uyguladığı prosedürler ve diğer önemli bilgiler hakkındaki bilgilere erişebiliyor musunuz? * Are you able to access information about the services provided, how to access them, government procedures, and other important information? *	Evet Yes Hayır No Bilgi alıyoruz ancak kaynağı doğrulayamıyoruz We are gathering information, but we are unable to verify the source. Bilgi alıyoruz ama dil engeli nedeniyle bundan faydalanamıyoruz. We are gathering information, but we are unable to benefit from it due to language barriers.

İletişim		
20	İnternete erişiminiz var mı? * Do you have access to the internet? *	Evet Yes Hayır No
21	Akıllı cihazlarınız var mı? (akıllı telefon, laptop...vb.) * Do you have smart devices? (smartphone, laptop, etc.) *	Evet Yes Hayır No
22A	İstihdam/iş bulma planınız var mı? Do you have an employment/ job-seeking plan?	Evet Yes Hayır No
22B	[22a'DA EVET SEÇİLMİŞSE- 22B'Yİ SORUN, yoksa 23'E DEVAM EDİN] Hangi sektörde, hangi işkolunda iş bulmayı düşünüyorsunuz? [IF "YES" IS SELECTED IN QUESTION 22A, ASK QUESTION 22B. OTHERWISE, PROCEED TO QUESTION 23.] In which sector or industry are you considering finding a job?	[AÇIK UÇLU OPEN ENDED]
23	Deprem sonrasında iş bulma şansınızın azaldığını düşünüyor musunuz? Do you think your chances of finding employment have decreased after the earthquake?	Evet Yes Hayır No
24	Eğitime geri dönme planınız var mı? Do you have a plan to return to education?	Evet Yes Hayır No
25	Eğitime/istihdama geri dönmek için ne tür bir desteğe ihtiyacınız olacak? What kind of support will you need to return to education/employment?	Evet Yes Hayır No
26	İstihdam ve gelir elde etme ile ilgili mesleki eğitimler almakla ilgileniyor musunuz? Are you interested in receiving vocational training related to employment and income generation?	Evet Yes Hayır No
Zaman ayırdığınız için teşekkür eder, güvende kalmanızı dileriz. Acil durumlar için veya acil bilgi gerektiğinde, lütfen iletişime geçin: 112 Thank you for your time, and we wish you to stay safe. In case of emergencies or when urgent information is needed, please contact: 112.		

Bu proje Avrupa Birliği
tarafından finanse edilmektedir

NEET

Kadınların

İhtiyaç Analizi

2023